





# Kršitve, neznanje in nemorala

Sindikalni pogled na minulo leto - Posamezniki se postavljajo nad zakone - V Revozu brez pogodb o zaposlitvi, v Soteski brez zakonitega organa upravljanja

NOVO MESTO - Na zadnji lanski seji sveta območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov za Dolenjsko so ocenili delo teh sindikatov v preteklem letu. Številni članovi je tako v Novem mestu kot v Trebnjem nekoliko poraslo (v Novem mestu je bilo sredi decembra 16.500, v Trebnjem pa 3.065 članov), žal pa je precej članov sindikata brezposelnih. Pravna služba območne organizacije je obravnavala skoraj 1.300 primerov, sindikatom podjetij so posredovali 60 pismenih mnenj, največ v zvezi z izvajanjem kolektivnih pogodb, presežnimi delavci in akti podjetij. 1.300 članom so dodelili finančno pomoč, prek 100 sindikalnih zaupnikov se je udeležilo seminarjev, ki jih je pripravila območna organizacija.

"Razmere niso vesele," pravi Igor Vizjak, predsednik območne organizacije ZSS za Dolenjsko. "Ugotovljamo vse več kršenj pravnih norm in reda, posamezniki se postavljajo nad zakone in presojujejo, komu bodo priznali zakonite pravice in komu ne; veliko je tudi neznanja, opažamo pa tudi vse več nemorale."

Tako si na primer v Novolesovi Žagi Soteski s stankovnim odborom že 5. mesec prizadevajo vzpostaviti zakonite organe upravljanja, ki se naj bi spoprijeli z ničimi sklepi, sprejetimi v zadnjih dveh letih; v reševanje tega spora se je vključil tudi pravobranilec.

Čeprav je zakonski rok za sklenitev pogodb o zaposlitvi potekel že pred dvema letoma, teh pogodb delavci Revozu še danes nimajo. V Pionirju je trajala priprava take pogodbe skoraj celo leto, pa še vedno ni taka, kot so si jo predstavljali v sindikatih. "Če bo treba, bomo delavcem predlagali, naj zahtevajo presojo njene zakonitosti," pravi Vizjak. "Spor bo treba sprožiti tudi zato, ker odpuščenim delavcem v Iskri Tenel odrekajo pravico do regresa za dopust. Sodišče pa je že priznalo za utemeljeno našo zahtevo za plačilo razlike odpravnine odpuščenim delavcem v Adrii Caravan." Lastnik obeh podjetij je republiški Sklad za razvoj, kateremu so novomeški svobodni sindikati predlagali rešitve z odlogom in brez spora, vendar brez uspeha.

## OBNOVA ŠEŠKOVEGA DOMA SE NI PLAČANA

KOČEVJE - Občinski izvršni svet je na zadnji seji sklenil, da ne pristane na podpis dodatka k pogodbi med Muzejem Kočevje (naročnik) in Gradbenim podjetjem Grosuplje (izvajalec) za obnovo Šeškovega doma v Kočevju. Po tem dodatku naj bi bil v imenu naročnika podpisnik še "Republika Slovenija, občina Kočevje, izvršni svet", se pravi občinski izvršni svet, ki bi s podpisom predsednika pristal, da bo plačal del računa obnove, če tega ne bo poravnal sedanji naročnik ali kdo drug. Račun za doseganja dela znaša skoraj 30 milijonov tolarjev, od katerih je 12 že plačanih iz republiških virov, objavljenih pa je še 2 milijona tolarjev v letu 1994. Muzej je sicer republiški, je pa v Kočevju, zato republika vztraja, naj plača pol tudi občina. Obnova Šeškovega doma pa se je začela tudi zaradi tega, ker je bila v Kočevju republiška svečanost ob 50-letnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda in je bilo zato za obnovo obljubljenega več denarja.

● *Odpuščanje je tista etična podstat, na kateri lahko gradimo nove medsebojne in družbene odnose. (Kovačič-Persin)*

pozaprli vse bifeje v okolici Trga svobode in s tem preprečili spontano množično silvestrovanje, tako razjelo in užalilo, da so na vse mogoče načine javno protestirali. Konec koncev v Evropi res ni veliko mest, kjer bi bili meščani na tako slabem glasu, da se mestne oblasti in turistični delavci zanje ne bi upali organizirati množične veselice. Sodeč po številnih reakcijah v javnosti, večina Mariborčanov tega ni nič kaj vesela.

Če se otroci na kakšni prireditvi grdo vedejo in preveč razgrajajo, jim starši običajno za nekaj časa prepovedo obiskovanje prireditev in zabav. Na Štajerskem se temu reče, da imajo otroci "havsarest". Sedaj se številni Mariborčani sprašujejo, koliko časa bodo v hišnem priporu vsi meščani Štajerske metropole zato, da bi se odkupili za razgrajanje na Martinov god.

Sicer pa večina Mariborčanov niti nima pravega razloga za to, da bi se veselili novega leta. Medtem ko so se proti koncu lanskega leta začeli drugod po Sloveniji kazati znaki gospodarskega oživljanja, so v mariborskem gospodarstvu trendi gospodarskih gibanj še vedno negativni. Tako je sedaj v mestu že 17 tisoč brezposelnih, v Mariboru in regiji skupaj pa zaman išče delo že 32 tisoč ljudi, med katerimi je tudi veliko mladih. Mnogi gospodarski analitiki pričakujejo, da bo mariborsko gospodarstvo ravno v letošnjem letu doseglo dno krize in da se bo krivulja gospodarske rasti začela ponovno vzpenjati kasneje kakor v Sloveniji nasploh.

TOMAŽ KŠELA

## Domobranci brez statusa veteranov

Izenačitev bi bila edinstven primer v Evropi

V predlog zakona o vojnih veteranih, ki ga je pripravilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, vlada pa sprejela na zadnji seji, niso vključeni pripadniki domobranskih enot. Člani Nove slovenske zaveze trdijo, da je šlo v letih 1941 - 1945 za državljansko vojno (kar pa ni res), in zahtevajo, da so tudi pripadniki domobranskih enot vključeni v predlog zakona o vojnih veteranih s statusom vojnega veterana?!

Državni sekretar Janko Stušek je na vprašanje, zakaj zahteve Nove zaveze niso upoštevali, odgovoril, da predlagatelj zakona pri tem nima ne pravne ne politične podlage za to, da bi upošteval te pripombe in jih vključil v zakon. Doslje namreč ni bilo pravno ovrženo stališče, da so domobranske enote v obdobju druge svetovne vojne in NOB kolaborirale z nemškimi okupacijskimi silami in njihovo civilno upravo.

Priznanje statusa vojnih veteranov pripadnikom teh enot v zakonu o vojnih veteranih bi izenačilo pripadnike vojaških enot, ki so sodelovali v obrambi Slovenije, s pripadniki vojaških enot, ki so sodelovali v napadalčevimi vojaškimi enotami (za domobranske enote je to dovolj dokazano), takšna izenačitev pa bi bila edinstven primer v evropski zakonodaji. S priznanjem, da bi se bivšim domobrancem, okupatorjem pomagali in hlapec priznal status vojnih veteranov, bi bila veličanska sramota za Slovenijo in ves demokratični in svobodoljubni svet, ki je kdaj že zavrnil ideje fašizma in nacizma.

(SVOBODNA MISEL 23. decembra 1983)

## naša anketa

### Prva tri leta državnosti

V teh treh letih je bilo o samostojni Sloveniji doma izrečenih veliko besed, vse manj pa se o nas piše v svetu, kar je dobro znamenje, saj se v središču svetovnega zanimanja ponavadi znajdejo stvari z negativnim predznakom. Tistim nejevernežem, ki so še kdaj domolili o naši prvi poti, primer balkanskega barbarstva zdaj pove vse, kajti nič ne izvira iz nič. Vse, kar se tam dogaja, je bilo moč slutiti, čeprav je bilo prikrito in zavito v lepe fraze. Brezobzirno rušenje najdragocenejših kulturnih spomenikov in kruto ubijanje civilistov je dovolj, da človeka ob misli, kako smo tem uničevalnim silam ponujali celo konfederacijo, zmrazi. Res imamo težave. Teh se naši ljudje zavedajo, a v primerjavi s kruto krutostjo, s katero se rešujejo problemi na tleh naše nekdanje skupne države, so malenkostni. V takem vzdušju tudi ni bilo pravega veselja ob praznovanju dneva slovenske državnosti. Bo pač še trajalo nekaj časa, da se bomo lastne države in vsega, kar nam je prinesla, zavedali.



ANICA MUHIČ, vodja proizvodnje v Zaščitni Suhor v Sodražici, občina Ribnica: "Meni je kar dobro. Je boljše, ker smo v zasebni firmi, ki bolj gleda na ljudi. Res pa je danes vse bolj odvisno od tega, kako se znajdeš, pa tudi od tvoje pridnosti pri delu. Res je sicer, da je ostalo tudi veliko ljudi brez dela, vendar verjamem tistim, ki pravijo, da smo najhujšo krizo po osvoboditvi že prebrodili in da nam bo kmalu šlo na boljše."

IRENA RADOSAVLJEVIČ, prodajalka v Kočevskem medvedu, Kočevje: "Slabše je, kot je bilo prej. Razočarana sem, ker sem pričakovala v gospodarstvu več reda. Zaupala sem vladi, potem pa smo bili priča divjim privatizacijam, nezaposlenosti itd. Tudi nisem pričakovala, da se bomo vsi med seboj kregali; stranke, poslanci, delegati in drugi. Odgovorni si izmišljajo vedno nove predpise, namesto da bi bili veseli delovnih mest, ki jih odpirajo zasebniki."

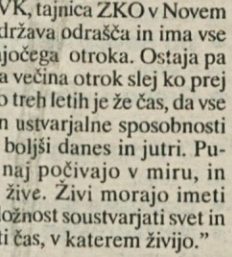


MAJDA VIRANT, frizerka v frizerskem salonu Silva v Sevnici: "Vse lepo in prav, da imamo končno svojo državo, toda ko se pogovarjam z vrstniki, opažam neke vrste razočaranje, brezperspektivnost mlade generacije, ker se je v letih naše samostojnosti močno povečala brezposelnost, in to predvsem med mladimi in ženskami. Takega razvoja dogodkov tudi jaz nisem pričakovala. Bo najbrž držal rek, da je vsak porod težak."

DARKO KRIŠTOF, upokojenec z Mirne: "Po razumljivi začetni evforiji ob uresničitvi tisočletnega sna, da smo Slovenci naposled le dobili svojo državo, sem pričakoval, da se bomo, prej kot smo se, od velikih državotvornih političnih tem in korakov zasukali k življenjskemu vsakdanu. To pa pomeni, da sem pričakoval, da se bomo bolj zavzeto lotili gospodarskih vprašanj, od katerih je odvisno, kako bomo ustvarjali, da bi boljše živeli."



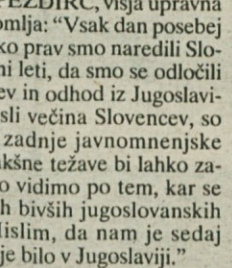
STAJŠA VOVK, tajnica ZKO v Novem mestu: "Naša država odraščala in ima vse težave odrasčajočega otroka. Ostaja pa nam upanje, da večina otrok slej ko prej tudi odraste. Po treh letih je že čas, da vse moči, znanje in ustvarjalne sposobnosti uporabimo za boljši danes in jutri. Pustimo mrtve, naj počivajo v miru, in poskrbimo za žive. Živi morajo imeti možnost in priliko sodelovati v svet in polno doživljati čas, v katerem živijo."



OTMAR ŠTURM, elektroinženir iz Metlike: "Osamosvojitve je bila zgodovinski dogodek, ki pa ga vsi v Sloveniji ne znajo ceniti. Bolje je bilo, da se je zdravi del države rešil, kot da bi z bolnim vred zgnil. Slovenija v jugoslovanskih težavah ne bi mogla vzdržati, predvsem ne ekonomsko. Da nas na začetku osamosvojitve spremljajo težave, niti ni tako slabo, saj so stvari, ki so dosežene s težavami, tudi bolj cenjene od tistih, ki jih pridobimo z lahkoto."



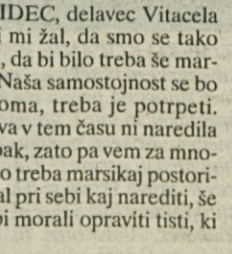
ANDREJA PEZDIRC, višja upravna delavka iz Črnomlja: "Vsak dan posebej spoznavam, kako prav smo naredili Slovenci pred tremi leti, da smo se odločili za osamosvojitve in odhod iz Jugoslavije. Da tako misli večina Slovencev, so pokazale tudi zadnje javnomnenjske raziskave. V kakšne težave bi lahko zabredli, pa lahko vidimo po tem, kar se dogaja v drugih bivših jugoslovanskih republikah. Mislim, da nam je sedaj lepše, kot nam je bilo v Jugoslaviji."



JANKO MATJAŠIČ iz Sromelj: "Bil je zadnji čas, da smo se postavili na lastne noge. Odločitev je bila potrebna in nujna, vendar mislim, da bi bilo treba še marsikaj spremeniti in tudi doreči, da bi bilo v naši državi res tako, kot bi mi radi. To je proces, ki traja; vmes pa so potrebni stalni popravki. Samostojnost je prinesla poleg dobrih stvari tudi slabe, predvsem za nas, ki živimo ob meji."



BRANKO VIDEČ, delavec Vitacela iz Krškega: "Ni mi žal, da smo se tako odločili, vem pa, da bi bilo treba še marsikaj popraviti. Naša samostojnost se bo gradila postopoma, treba je potrpeti. Mislim, da država v tem času ni naredila kakih večjih napak, zato pa vem za mnogo manjših. Še bo treba marsikaj postoriti. Vsak bo moral pri sebi kaj narediti, še največ dela pa bi morali opraviti tisti, ki so na vrhu."



Iskre Hipot, kjer so tistim delavcem, ki so šli v stečaj prek Iskre Uporov pred skoraj tremi leti, izdali zadolžnice, s katerimi se kolektivna kapitalizacija priznava kot individualna. Terjatve delavcev je možno spreminiti v delnice podjetja. "Čeprav gre tudi za pravna vprašanja, se mi zdi potrebno ta primer izpostaviti predvsem v moralnem smislu," pravi Vizjak. "Vedno več je tudi grobih kršitev pravic delavcev v zasebnih firmah, tudi v takšnih, v katere so bila vložena družbena sredstva za zaposlovanje. Ta sredstva bi morala biti bolj nadzorovana, njihova poraba pa za prejemnike bolj obvezujoča."

A. B.

## NOV MODEL MOBILNEGA TELEFONA

Delniška družba Mobitel je začela na slovenskem trgu ponujati novo, sodobno različico popularnega mobilnega telefona Benefon Class, ki je eden izmed najbolj prodajanih izdelkov v Mobitelovi ponudbi. Novi model Benefon Class 450 Ultra združuje funkciji mobilnega in prenosnega telefona sistema NMT 450, se pravi, da se uporabnik lahko oddalji od avtomobila tudi do 400 metrov, slušalka zunaj vozila pa mu omogoča do 150 minut aktivnega pogovora oziroma dva dni aktivne pripravljenosti. Napolni se v avtu v manj kot eni uri. Poleg Finske je Slovenija prva evropska država, kjer je na trgu že mogoče kupiti novi model. Prva dva telefona novega modela sta družba Mobitel in finski proizvajalec Benefon podarila Rdečemu križu Slovenije in slovenski Karitas.



STORITVE FINANCIIRANJA, SVETOVANJA IN TRŽENJA, d.o.o.

68000 NOVO MESTO

razpisuje

## JAVNO DRAŽBO

za prodajo poslovnega prostora št. 12/1 v stavbi avtobusne postaje v Novem mestu, Roška cesta 1. Poslovni prostor meri 113,8 m<sup>2</sup> in je zgrajen do podaljšane III. gradbene faze.

Izključna cena je 14.500.000,00 SIT.

Dosežena cena se preračuna v DEM na dan dražbe in se plača v tolarški protivrednosti na dan plačila. Za preračune se upošteva srednji tečaj BS.

Na dražbi lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki predložijo dokazilo o vplačani varščini v višini 10% od izključne cene na žiro račun REAL d.o.o. Novo mesto 52100-601-17996.

Dražba bo dne 21. 01. 1994 ob 10. uri na sedežu prodajalca, Trdinova 2, Novo mesto.

Dražba bo izvedena po sistemu »videno-kupljeno«. Ogled prostorov je možen vsak delovnik po predhodnem dogovoru na tel.: 068/323-786.

Kupec je dolžan skleniti kupoprodajno pogodbo v roku 8 dni po izvedeni dražbi. Kupec pridobi z nakupom predmetnega poslovnega prostora tudi pravico uporabe na zemljišču parc. št. 6/27, 6/30, 6/31, 1388/2, 1388/3, 1388/4, 1390, 1391/2, 1392, 1393, 1394/1, 1394/2, 1395/1, 1396, 1397, 1398/1, 1399/1, 1399/2, 1400/1, 1401/1, vse k.o. Šmihel, t.j. zemljišča na katerem stoji objekt in zemljišča, ki bo tej zgradbi služilo za normalno uporabo (funkcionalno zemljišče). Vplačana varščina se všteta v kupnino. Dražiteljem, ki na dražbi ne bodo uspeli, bo varščina vrnjena najkasneje v 3 dneh brez obresti.

Kupec plača prodajalca ceno v 8 dneh po podpisu pogodbe. Za primer, da se prodajna cena plačuje s kreditom, se s pogodbo lahko dogovori daljši rok plačila, vendar ne več kot 30 dni od podpisa pogodbe.

Ce ponudnik, ki je na dražbi uspel, ne sklene pogodbe v 8 dneh ali se že sklenjena pogodba razdre zaradi razlogov na njegovi strani, plačana varščina zapade v korist prodajalca.

stp trgovsko podjetje  
NOVO MESTO d.o.o. - Ljubljanska 27 - 68000 Novo mesto

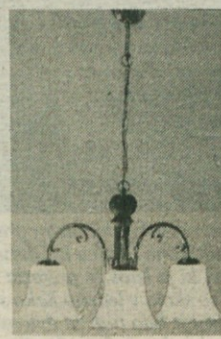
trgovina elvod - javna skladišča

- električni kabli
- elektroinstalacijski material
- bela tehnika
- drobni gospodinjski aparati, akustika
- rezervni deli za pralne stroje in štedilnike
- akustika
- material za telefonijo
- fitnes oprema

UGODNO pri plačilu z gotovino

- 10% popust za lestence in plafonijere
- 7% popust za skrtnje LTH
- 5% popust za belo tehniko

Se priporočamo!  
UGODNE CENE — PESTRA IZBIRA  
tel./fax: (068) 26-071



Možnost nakupa na 3 obroke!

## Mariborsko pismo

### Kazen za petarde

So Mariborčani res največji razgrajalci, da so morali v "havsarest"?

MARIBOR - Stari in mladi prebivalci štajerske metropole letos niso smeli skupaj silvestrovati pod vedrim nebom na Trgu svobode v centru Maribora, kakor je običaj v številnih mestih v Evropi. Mariborčani so ga namreč lani za martinovo na Trgu svobode, kjer se jih je zbralo skoraj 20 tisoč, tako "lomili", da jim mariborski turistični delavci, zbrani okoli podjetja za promocijo Maribora "Martur", za kazen niso organizirali silvestrske veselice. Za god svetega Martina, ki je zares pravi štajerski patron, so se niti ne tako maloštevilni Mariborčani na Trgu svobode pretepali, metali petarde in preganjali policaje, ki so prišli delati red na Martinovo veselico, zato si tokrat nobeno turistično podjetje in noben oblastni organ ni upal prevzeti odgovornosti za varnost na silvestrski veselici.

Številne Mariborčane je dejstvo, da jim mestni velemožje niso dovolili silvestrskega rajanja pod vedrim nebom ter da so na starega leta dan že v popoldanskih urah



# Če je trta polna, vino ne diši

Bizeljani bi radi spet pridobili na slovesu - Društvo vinogradnikov skrbi za promocijo in za izobraževanje vinogradnikov - Tradicija, kakovost in reklama

**BIZELJSKO** - Bizeljsko je bilo daleč naokoli znano po dobrem vinu, tako da so imeli Bizeljani marsikdaj pridelan pridelek že v času, ko je grozdič še cvelo. Danes vino zelo težko prodajo ali pa ga morajo dati pod ceno, zato so bizeljski vinogradniki sklenili, da bodo svojemu vinogradniškemu območju poskušali vrniti veljavo, ki jo je nekdanje imelo.

Na Bizeljskem, kjer skorajda ni prebivalca, ki ne bi bil tako ali drugače povezan z vinogradništvom,

imajo 650 ha vinogradov na dobrih vinogradniških legah. Pred dobrimi tremi leti so v kraju ustanovili

Društvo vinogradnikov Bizeljsko, saj so prepričani, da si morajo med sabo najprej pomagati in šele potem konkurirati. V društvu se povezuje večina največjih vinogradnikov, tako da ima skupno okrog 70 članov. Organizirajo tečaje iz vinarstva, kletarjenja in zaščite vinogradov ter skrbi jo za druge oblike izobraževanja, prirejajo strokovne izlete in praznik vin na Bizeljskem ter se predstavljajo na sejnih. Aktivno so se vključili tudi v razpravo o novem zakonu o vinu.

Bizeljani so prepričani, da znajo pridelati dobra vina, kar potrjujejo tudi številne nagrade za kakovost. Zal so že nekaj časa razpeti med različne interese. Na eni strani po proizvodnji velikih količin in na drugi po vrhunskih vinih. "Naša vina ne morejo konkurirati uvoznim vinom, saj bi jih vinogradniki morali prodati pod ceno, lahko pa pridelamo visok odstotek kakovostnih in vrhunskih vin. Toda za taka vina in za razred, v katerega spadajo, nimamo tržišča na Zahodu. Dobro ceno lahko dosega vino s kakovostjo, s tradicionalno proizvodnjo in z ustrezno promocijo vinorodnega območja. Predvsem slednje Bizeljanom še manjka. Ker še dolgo ne bomo dosegli, da bi uspeli na trgu uveljaviti naše območje, bodo morali na tuje trge prodirati posamezniki," pravi Bojan Berkovič iz Društva vinogradnikov.

Poleg promocije vinogradniki nujno potrebujejo čimveč znanja. Oviro na poti k posodabljanju predstavljajo starejši vinogradniki, ki ne sprejemajo novosti, vinogradnike pa tepejo še odprti trg in slabe možnosti za investiranje v kleti. Berkovič se tudi vprašuje, ali je v proizvodnji, ki je usmerjena v kakovost, smiselno voditi selekcijo trt le na osnovi velike rodnosti. "Če je grozdiča veliko, potem vino noče dišati!" pravi.

B. D.-G.

## EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

### "Domače vino" nima zdaj več prave veljave

Vse več dela za poznavalce - sommeliere

Praznični dnevi so nam omogočili pokusiti več vin in med njimi opaziti tudi velike razlike. Najbolj grobo razlikovanje je seveda med zdravimi in pokvarjenimi vini.

Povedati je potrebno, ne da bi se slepili ali jadikovali, da je še vedno veliko premalo kakovostnih vin in premalo takih vinogradnikov, ki se trudijo doseči čim boljše kakovost vina. Vino res nima pošteno ceno na trgu glede na pridelovalne stroške, res pa je tudi, da je moč vse kakovostno vino z lahkoto prodati do poletja. Pred trgatvijo je skoraj nemogoče najti na vasi dobro vino. To pomeni, da tisti vinogradniki, ki se trudijo samo v trtju in ne v zidani in se mučijo s prodajo vina povprečne kakovosti, nočejo več denarja, več dohodka. Malo je še tako naivnih kupev, ki se zadovoljujejo z vsakim vinom, samo da je pridelano na kmetih. Izraz domače vino, ki ga slišimo od gostinskega delavca, nima več prave veljave. Ugled "domačemu vinu" so zapravili nepošteni in nemarni gostinci pa tudi površni kletarji. Predolgo so se skrivali za lepo zvenco besedico "domače" v mnogih bifejih in gostilnah in prodajali razne "delance", vina nepoznanega izvora.

Počasi, toda vztrajno se širi med porabniki znanje o vinu. V Sloveniji teče že 2. seminar za poznavalce vina, ki jih imenujejo po francosko sommelier (izgovarjava: somelje). Tak naziv so sprejeli po svetu v večini držav, zato je prav, da se ga naučimo tu.

di vinogradniki v Sloveniji. Pred dvema letoma je bil zaključen tak seminar v Mariboru, sedaj teče v Novi Gorici. Veliko naprednih in podjetnih gostincev se je in se še izobražuje na njih. Med slušatelji so po izobrazbi vinogradniki, natakariji, kmetijski inženirji, ekonomisti, skratka ljudje, ki se ukvarjajo ali s pridelavo ali s prodajo vina. Prepričan sem, da bodo slovenski sommelieri prispevali veliko k ponudbi boljših vin in k višji vinski kulturi med pivci vina. Boljši hoteli in restavracije v večjih mestih imajo zaposlenega sommeliera, ki odloča o vinu. Zelo nevarno je za ugledno restavracijo, da ima v svoji ponudbi vina, ki niso kakovostna. Sommelier bi hitro izgubil službo, če bi to dopustil. V to smer se razvija tudi slovenski vinski trg, zato se moramo tudi vinogradniki na to pripravljati. Že sedaj opazimo velike razlike v ceni med denimo masovnim vinom, ki ga prodajamo v sodih pod oznako mešano belo ali rdeče, in sortnimi vini. Pravilno se označuje tako vino z besedo "zvrst", ker smo ga zvrstili iz več sort. V Beli krajini še vedno v pogovornem jeziku tako vino poimenujejo z besedico zborna vino, kar pa ne ustreza več današnjemu označevanju.

Boljša vina, ki dosegajo na uradnih ocenjevanjih nad 16,5 točke, toliko odstopajo od povprečne kakovosti, da se lažje in dražje prodajajo. Pojasnilo natakarija v gostilni, ko gost izbira vina, bo obema olajšalo izbor, če bo natakari vedel, koliko točk je dobilo vino, ki ga ponuja. Dosedanji zakon o vinu določa, da je vino sposobno za promet, če dobi na ocenjevanju 14,1 točke. Predlogi oz. zahteve so, da bi bila na trgu dovoljena samo vina, ki bodo dosegala najmanj 15 točk.

(Se nadaljuje.)

Dr. JULIJ NEMANIČ

### V PONEDELJEK PREDAVANJA ZA REJCE ČRNO-BELIH KRAV

**NOVO MESTO** - Društvo rejcev črno-bele pasme goveda in kmetijska svetovalna služba vabita rejce krav v A kontroli na strokovna predavanja, ki bodo v ponedeljek, 10. januarja, ob 10. uri v prostorih Kmetijske šole Grm pod Trško goro. Predavali bodo: dr. Janez Žgajnar o prehrani krav z veliko mlečnostjo in primerno vsebnostjo mleka, dr. Jože Ferčec o pomenu dednih in okoljskih vplivov na proizvodne lastnosti mleka in mag. Marija Klopčič o kontroli proizvodnje, jemanju vzorcev in analizi mleka. Po predavanju bo razgovor. Vabljeni!

### JEČMEN ZA ŽIVINO

**KOČEVJE** - Za omilitev posledic suše je občina Kočevje prejela 210 ton krmnega ječmena, se pravi po 40 kg na glavo velike živine na posevstvih ali pri zasebnikih. Posestva in nekateri bližnji večji kmetje bodo ječmen dvignili v mešanici krmil, ostalim po krajevnih skupnostih pa jim ga bodo razvozili, za kar je občina iz sklada za elementarne nesreče namenila 183.800 tolarjev.

● V Sloveniji nastaja kapitalizem v najbolj surovi obliki. (poslanec Za- gožen)

### Z NOVOMEŠKE TRZNICE

Prvi tržni dan v novem letu so bile stojnice skorajda prazne. V mrzlem jutru je vztrajalo le pet branjev, ki so ponujale jajca po 13 tolarjev, fižol po 300 in sadjevec po 350 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so bili dobro zalozeni in so bile cene: mandarine 115, česen 250, banane 95, orehi 1000, hruške 70, grenivke 130, kisló zelje 95, solata 150, radič 170, hren 305, por 210, orehi v lupini 370 tolarjev. Pri Deladinju smo izpisali naslednje cene: mandarine 100 do 150, kivi 160, pomaranče 90, jabolka 80, banane 110, solata 180, grozdje 200, orehi 850, rozine 300 in banane 150 tolarjev.



NAJ SE SLIŠI O BIZELJSKEM VINU - Društvo vinogradnikov Bizeljsko se je predstavilo s svojimi vini na novoletnem sejmu v Brežicah, letos pa namerava sodelovati še najmanj na dveh sejnih v Sloveniji. (Foto: B. D.-G.)

## Čebelarje je vse bolj strah

Društvene dejavnosti ni, domače čebelarje pa vse bolj pritiska dumpinški uvoz iz sosednje Hrvaške

**LOŠKI POTOK** - Že v jeseni 1992. leta je večina potoških čebelarjev utrpela velike izgube zaradi bolezni in drugih čebeljih zajedavcev. Nekateri so ostali brez vsega in so vzrejo v preteklem letu popolnoma opustili. Preostali pa so v letu 1993 gospodarili z majhnim številom družin. Tudi razvoj je bil počasen in pozen kljub znanim metodam pospeševanja. Pravega vzroka ne ve nihče. Vzreja in preventiva je prepuščena zgolj izkušnjam posameznikov, saj so vsi poskušali, da bi društvena dejavnost oživela, propadli. Morda bi večkratna posvetovanja, predvsem pa strokovni nasveti, le pomagala. Večina lastnikov, ki so zazimili družine, že sedaj s strahom pričakuje pomlad.

razširitev čebelarstev, opuščanje pa neposredno siromaši naravo.

A. KOŠMERL

## Biološki fungicid in insekticid

Revolucionarna novost

Ekološko osveščeni svet si močno prizadeva, da bi našel čimveč nadomestil za strupene kemične pripravke, ki v kmetijstvu onesnažujejo okolje. Prvi uspehi so že tu. Ne le da se je raziskovalcem posrečilo najti različne načine naravi neškodljivega biološkega zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivcev, marveč jim je že uspelo industrijsko izdelati pripravke, ki so uporabni v splošni praksi.

Lani so v Švici odobrili prodajo novodroj, to je mikrobnege insekticida, ki je v bistvu raztopina posebnega bacila (*Bacillus thuringiensis*), življenjsko nevarnega ličinkam koloradskega hrošča. Če te bacile požreže ličinke dobijo v svoja prebavila, najprej po dnevu ali dveh prenehajo obzirati krompirjeve liste, po štirih do sedmih dneh pa poginejo. Občutljive so predvsem v začetnem razvojnem stadiju, to pa pomeni, da je s pripravkom potrebno škropiti čimprej, najbolje je v dveh obrokih.

Se novejši je pripravek s komercialnim imenom mycostop. Gre za biološki fungicid, ki so ga začeli pridobivati iz šote finskih močvirij. Tam namreč živi bakterija *Streptomyces griseoviridis*, ki izloča antibiotike, pa tudi nekatere encime, sposobne zavirati razmnoževanje škodljivih gliv in bakterij. Če s temi bakterijami okužimo seme poljščine, ga zavarujemo pred boleznimi (*Alternaria*, *Fusarium* ipd.), ki bi napadle občutljive kalčke. Novost je zlasti uporabna in koristna v vrtnarstvu in zelenjadarstvu, in nič čudnega ni, če se je mycostop začel tako naglo širiti po Evropi, saj ga poleg na Finskem prodajajo že v Švici, na Švedskem in Danskem in celo na Madžarskem. (Landwirtschaft Schweiz, Heft 7, Band 6/93) - n

### OBČNI ZBOR SEVNIŠKIH ČEBELARJEV

**SEVNICA** - V nedeljo, 9. januarja, ob 8.30 bo v prostorih sevnškega Avto-moto društva redni letni občni zbor Čebelarstva društva Sevnica. Po pregledu dela v preteklem letu in obravnavi programa za letošnje čebelarje Janez Firm z grmske srednje kmetijske šole predaval o trženju čebeljih pridelkov.

## Dočakali (skoraj) idealno trto

Najnovejša nemška sorta vinske trte z imenom phoenix združuje odpornost ameriških divjih sort in francoskih hibridov ter žlahtnost evropske vinske trte

Več kot stoletna želja žlahtniteljev, da bi dobili sorto vinske trte, ki je odporna proti glavni glivični bolezni in hkrati kakovostna, je uresničena v najnovejši nemški sorti phoenix. Tako poročata selektorja Allewidt in Eibach iz inštituta Geilweilerhof in navajata, da je sorta phoenix vzgojena z večdesetletnim križanjem ameriških divjih sort, francoskih hibridov in evropskih žlahtnih sort. Nove kombinacije so nastajale korak za korakom, vmes je bilo tudi dosti razočaranj.

Toda izplačalo se je: končni "izdelek" phoenix ima v sebi združeno odpornost proti peronospori (in delno tudi proti oidiju), ki jo je pridobil od ameriških divjih sort, in visoko kakovost, ki jo je podedoval od žlahtne evropske trte. Potrebni je bilo kar dvajset "vmesnih postaj", da se je tovrstno križanje v celoti posrečilo. Žal tudi phoenix ni idealna sorta, saj ni odporen proti trtni uši, ki je pred stoletjem uničila evropsko žlahtno trto. Torej je tudi pri njem potrebno cepljenje na eno izmed znanih odpornih podlag, vendar to bistveno ne zmanjšuje žlahtnileškega uspeha. Agronomi pričakujejo, da bo šele ta sorta omogočila ekološko vinogradništvo oz. tako imenovano integralno pridelavo. Na žalost tudi phoenix ni odporen proti vsem boleznim vinske trte, kaj šele škodljivcem, vendar žlahtnitelj trdijo, da

je pridelava vina iz te sorte možna skorajda brez uporabe kemičnih zaščitnih sredstev.

Pri nas je treba to sorto šele preizkusiti, ne da bi seveda dvomili o rezultatih pionirskega nemškega žlahtnileškega dela, ki je svojo kakovost že pokazalo v sortah kerner, scheurebe in bacchus, ki so se pri nas (tudi v poskusnem nasadu v Lisču pri Žužemberku, o čemer smo na tem mestu, poročali pred tremi leti) dobro izkazale. (Sad) - n

### HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

## Okusne jedi z drobovino

Drobovina so vsi užiti notranji organi klavnih živali. Sem sodijo tudi manj znani deli, kot so priželjci in možgani ter jezik in vampi. Z drobovino je potrebno pazljivo ravnati, predvsem pa mora biti sveža. Kvari se hitreje kot meso, saj je obstojnost le tri dni po zakolu. Staro in pokvarjeno drobovino zaznamo po zelenkasto obarvanih mestih, sluzavi površini in neprijetnem vonju. Ledvice in jetra niso primerna za zamrzovanje, ostala drobovina pa se zelo dobro zamrzuje, le da je potrebno vampe in priželjce poprej prekuhati - blanširati.

JETRA uporabljamo le od mladih živali, saj so le ta primerna za dušenje, pečenje in praženje. Svinjska jetra imajo zelo izrazit okus, zato jih dušimo skupaj z aromatičnimi dodatki ali jih za nekaj časa položimo v mleko. Če pripravljamo celja jetra, prvo ločimo posamezne krpe, vidne kite in žile, vezivo pa odrežemo.

Za pripravo LEDVIC na žaru uporabimo zelje. Za dušenje pa so primerne goveje in svinjske led-

vice, pri čemer dobimo krepko omako. Najprej odstranimo zunanjo kožo in izrežemo sečne cevi, kjer bomo še posebno natančni.

PRIZELJCI imenujemo timusne žleze mladih telet in jagnjet. Ko postanejo živali spolno zrele, te žleze zakrknjejo. Da postane priželjce lepo bel, ga za dve uri namočimo v vodi. Predno ga blanširamo za zamrzovanje, ga za nekaj časa položimo v mrzlo slano vodo. Telečji priželjce naj vre pet minut, nato ga odcedimo in odstranimo vse kite. Kožo pa lahko odstranimo le dobro ohlajenemu. Priželjce moramo po tem postopku stisniti med dvema deskama, ga obtežiti in postaviti za dve uri v hladilnik, da se strdi. Pred praženjem ga narežemo na 1 cm debele rezine.

Za pripravo RAGU JUHE IZ PRIZELJCA potrebujemo 10 dag olja, 8 dag moke, vejico peteršilja, 30 dag svežih gob, 50 dag priželjca, sol, poper in 1 dl vina. Vse sestavine primerno narežemo, združimo, zgostimo z moko in zalijemo z vročo vodo in vinom.

## Kmetijski nasveti

### Knjigovodstvo za začetek

Čeprav ima kmetija širši pomen za poseljenost in kultiviranost krajine, s tem pa tudi za narodno gospodarstvo in državo kot celoti, je vsaka naša kmetija v prvi vrsti podjetje v malem. Za podjetništvo pa se ve, kaj je njegovo gonilo: ustvariti dohodek, še več, ustvarjati dobiček. V sodobni kmetiji ne gre več zgolj za preživljanje ali pridelovanje hrane za lastne potrebe, ampak tudi za kar se da smotrno gospodarjenje v skladu z zakoni ekonomije. Te pa ni brez knjigovodstva in računanja, kmet preprosto ne more več shajati brez svinčnika v roki, pa tudi agrarna politika ne more predlagati dobrih vladnih ukrepov brez vpogleda v ekonomske podatke kmetijskih obratov.

Odrbane vzorčne kmetije, na katerih so doslej spremljali gibanje stroškov za nekatere najvažnejše kmetijske pridelke ali prirejo, ne dajejo dovolj verne podobe naših kmetijskih razmer, zato je z novim letom kmetijska svetovalna služba na predlog kmetijskega ministrstva uvedla poenostavljeno knjigovodstvo na več sto kmetijah po vsej Sloveniji. Bolje rečeno, ga bo uvedla, saj je predvideno, da bo po prvem programu v to vključenih 460 slovenskih kmetij, od tega ustrezen del tudi na Dolenjskem.

Da bo takoj jasno: ne gre za nikakršen nov nadzor ali celo pridobivanje osnove za novo, drugačno obdavčitev. Kot je znano, plačujejo naši kmetje davščine od katastrskega dohodka, torej bonitete zemljišča, ne pa od ustvarjenega dohodka, kar tudi prakticirajo ponekod v razvitem svetu. Tako bo pri nas ostalo še dalj časa, saj se zdalec nismo usposobljeni za drugačne vrste obdavčitve, o tem pa nas prepričujejo tudi težave, ki jih imamo z obdavčevanjem obrtništva in malih podjetij.

Torej, na novo uvedeno poenostavljeno knjigovodstvo na kmetijah bo služilo le kmetijstvu samemu, da bo dobilo v roke tehtnejše argumente za uveljavljanje nujnih posegov države, kot so carine, prelevmani ipd. Za vodenje knjigovodstva pridejo v poštev samo tisti kmetovalci, ki se bodo za to prostovoljno odločili, za nagrado pa bodo dobili natančnejši knjigovodski razvid svojega dela, strokovno pomoč pri uvedbi knjigovodstva in revijo Kmetovalec, ki jo izdaja Društvo kmetijskih svetovalcev Slovenije. Vsi podatki o kmetiji bodo tajni, vsaka kmetija pa vodena pod posebno šifro, tako da zlorabe ne bodo možge.

Inž. M. LEGAN



Od 26. julija dalje se ne imenujemo več Jugotanim, ampak **TANIN SEVNICA**, spreminili smo tudi telefonske številke, naš proizvodni program pa je ostal enak.

Še vedno odkupujemo

### LES PRAVEGA KOSTANJA

za predelavo v tanin. Vse podrobnejše informacije lahko dobite na našem naslovu — TANIN SEVNICA, Hermanova 1, ozivoma po telefonu 0608-41349, les pa lahko pripeljete vsak dan med 6. in 15. uro.



**Kabelsko omrežje še ne brez težav**

**Boma kot upravljalec naj bi dogradila kabelsko televizijsko omrežje**

NOVO MESTO - Novomeško kabelsko televizijsko omrežje se znajde vsake toliko časa v središču pozornosti meščanov. Pred nedavnim je eden od teh javno spraševal o vzdrževalnosti, tj. naročniki za mestno kabelsko televizijsko. Nekaterim pa se zdi pomembno pripomniti, da je omrežje mestne kabelske televizije ostalo vse do danes nepopolno.

Kritike zaradi nedokončanega omrežja letijo zdaj na Hribernikovo firmo Boma, ki je novomeško kabelsko televizijsko prevzela v upravljanje z letošnjim novembrom. Dotlej je kabelski televizijski sistem pripadal v celoti novomeški skupnosti krajevnih skupnosti, ki sicer ostaja lastnik kabelske televizije tudi po 1. novembru 1993, ko je prišlo do povezave z Bomo.

Novomeško kabelsko televizijsko omrežje, ki je črna gradnja na poti verjetne legalizacije, naj bi Boma dokončala v pol leta po prevzemu v upravljanje. Na kakšen način bodo montaja omrežja dokončali, je verjetno še odprto vprašanje, ker nekateri Novomeščani preključujejo svoje zdaj že več let staro naročilo kabelskega televizijskega priključka in po večletnem neuspešnem čakalju na TV-priključek zahtevajo vračilo denarja. Takim spremembam bodo upravljavci verjetno morali prilagoditi tudi načrte nadaljnje gradnje kabelskega razdelilnega omrežja.

**IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE**

V času od 23. do 29. decembra 1993 so v novomeški porodnišnici rodile: Antonija Žugelj iz Slamne vasi - Antona, Majda Kavčič iz Gor. Sušic - Manco, Mojca Jevšnik iz Kostanjevice - Emo, Jasna Korbar iz Trebnjega - Matica, Darinka Zupančič iz Bistrice - Kristijana, Irena Mikec iz Straže - Marka, Antonija Malčinovič iz Drašičev - Petro, Jožefa Cvetan s Cikave - Janjo, Marija Meglič iz Trebnjega - Mateja, Melita Glavan iz Zeleznega - Tjaša, Melita Blatnik iz Meniške vasi - Evo, Mojca Planinc iz Krškega - Sabino, Mateja Bašelj iz Smarjeških Toplic - Saro, Anica Mrvar iz Dešeče vasi - Mateja, Silva Conta iz Mihovega - Nino, Darja Mešiček iz Brestanice - Aleša, Milena Henigman iz Dol. Toplic - Urško, Andreja Pene iz Repč - Boštjana, Zlata Kovačič iz Mokronoga - Tjaša, Petra Avguštin iz Podturna - Mitja, Karmen Lekše z Drganjih sel - Metko, Judita Župevec iz Podhoste - Tilna, Slavka Hrovat iz Rebrji pri Žužemberku - Majo, Marija Hostnik z Roj - deklico, Jožica Zoran iz Vrbovca pri Dobrniču - dečka, Nevenka Jankovič iz Črnomlja - dečka, Djurdjica Badovinac iz Brezovice - deklico, Lidija Korasa iz Gabrja - dečka, Marija Bajuk z Radovice - dečka, Tatjana Račič iz Šentjerneja - dečka.

**Iz Novega mesta:** Mara Nosan s Strojarske poti 3 - Majo, Suzana Ljubi iz Ulice 12, udarne brigade 1 - Klaro, Bernarda Brulc iz Sukljetevo 6 - Alena, Urška Papež-Berus iz Šegove 35 - dečka.

Čestitamo!

**Vse več je nesposobnih nabornikov**

**Od 429 kar 57 in še 86 delno - Razni vzroki**

NOVO MESTO - V lanskem letu je bilo iz novomeške občine na naboru 429 nabornikov, in sicer letnika 1976 in starejših, ki so bili v prejšnjih letih ocenjeni kot začasno nesposobni. Od 429 nabornikov jih je komisija 272 ali dobrih 63 odst. spoznala za sposobne za vojaško službo; delno sposobnih je bilo 86 nabornikov ali petina vseh; začasno nesposobnih je bilo 14 ali 3,3 odst., nesposobnih za vojaško službo pa 57 ali 13,3 odst.

Lani je bilo v primerjavi z leti 1991 in 1992 sorazmerno manj nabornikov sposobnih za vojaško službo, narašča pa število delno sposobnih, začasno nesposobnih in nesposobnih. Vzrok za to vidijo v prvi vrsti v tem, ker je novi pravilnik za ocenjevanje zdravstvene sposobnosti za vojaško službo, predvsem na področju psihičnega zdravja (duševne motnje, nevroze, psihoze), strožji kot prejšnji. Vzroki, da je komisija lani nabornike spoznala za delno sposobne, so v glavnem okvare vida, boleznii srca in ožilja, duševne motnje in nezadostna telesna razvitost; vzroki za začasno ali trajno nesposobnost pa so najpogosteje posledice poškodb, duševne motnje in psihična nezrelost, boleznii srca in okvare vida.

Lani nihče od nabornikov ni vložil prošnje za uveljavitev ugovora vesti, kar omogoča zakon o vojaški dolžnosti. Poslej bodo nabor opravljali dvakrat na leto, saj se tako skrajša čas od nabora do začetka služenja vojaškega roka; prav tako bodo dvakrat na leto zdravstveni pregledi nabornikov.

A. B.

● **Mamica, kaj je to seks? Vprašaj očeta, sinko, spomin ima dober.** (Jurij)

**DEŽURNE TRGOVINE**

V soboto, 8. januarja, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Dom, Bršljin od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 18. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27 od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
- **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Mercator, Samopostrežba
- **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Vrelec

**Bo Revoz res prijaznejši sosed?**

**Meritve kažejo, da so vsi izpusti iz Revoza v okolje v mejah dopustnega**

NOVO MESTO - Novomeščane, še posebej tiste, ki živijo blizu Revozovega kompleksa, že leta moti slab vpliv te tovarne, ki se je razrasla tako rekoč sredi mesta, na okolje in s tem na njihovo življenje. Rezultati prejšnjih meritv so potrdili, da Revoz prekomerno obremenjuje okolje in da večina parametrov, ki so jih strokovnjaki merili, presega dopustno zgornjo mejo.

Še posebej so se ljudje pritoževali nad delovanjem Revozove lakirnice, saj so se delci laka, ki so uhajali iz lakirnice, usedali ne samo na avtomobile, ampak seveda, tudi na drevesa in njihove sadeže, na vrtove, hiše, skratka povsod. Prav tako so se ljudje pritoževali nad neznosnim smradom, ki jim ni dopustil, da bi tudi v največji vročini lahko odprli okna. Po zgraditvi nove lakirnice in nekaterih drugih ukrepov v Revozu se naj bi stvari spremenile na boljše. Da bi ugotovili, kako je s tem, so se pred časom v občinskem sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora skupaj z Revozom odločili za nove meritve. Prvi rezultati govorijo, da se je stanje res izboljšalo in da bi znal Revoz postati bolj prijazen sosed.

Meritve sta opravila republiški Zavod za varstvo pri delu in novomeški

bile izmerjene pri proizvodnji 260 avtomobilov na dan, vendar pravijo, naj bi bile pri polni zmogljivosti 450 vozil na dan še vedno precej pod še dopustno mejo; prav tako meritve

● **Število pik laka se je po dokončanem zagonu oz. uravnanju nove lakirnice zmanjšalo na 5,5 odst. količine, ki so jo izmerili v času delovanja stare lakirnice. Takrat so našli v tednu dni povprečno 296 pik laka, največ pa celo 666, v prvem tednu po kolektivnem dopustu v avgustu lani, ko so lakirne kabine dokončno opremili z vsemi napravami za varovanje okolja, pa le še 17 pik laka, pol meseca zatem pa 31 pik.**

kažejo na nizko vsebnost žveplovega dioksida v okolici Revoza, dima, prašnih usedlin, organskih topil.

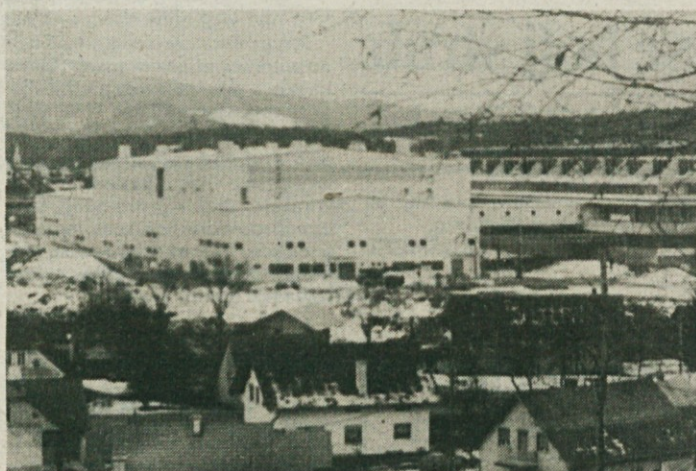
A. BARTELI

**KLINIKA TIVOLI, D. O. O., V NOVEM MESTU**

NOVO MESTO - Mestno gledališče Ljubljansko bo v sredo, 12. januarja, in v četrtek, 13. januarja, obakrat ob 19.30, gostovalo v novomeškem Domu kulture s priljubljeno romantično komedijo s petjem, plesom in pretepom Klinika Tivoli, d. o. o., avtorjev Boštjana Tabela, Lučke Jagodič in Marka Pokorna. Predstava je izven abonmaja, vstopnice so že v predprodaji na blagajni Doma kulture, rezervirati pa jih je moč na telefon 21-210.

**KONCERT V DOMU KULTURE**

NOVO MESTO - V torek, 11. januarja, bo v Domu kulture ob 19.30 koncert zagrebške primadone Liljane Molnar-Talajčić. Zapela bo samospelne raznih skladateljev in znane operne arije. Spremljal jo bo pianist Darko Domitrovič.



REVOZOVA LAKIRNICA - Zadnje meritve kažejo, da so izpusti iz Revozovega kompleksa v okolje v mejah dovoljenih količin oz. koncentracij in da ne presegajo 50 odst. še dopustnih vrednosti. Močno se je zmanjšalo tudi število pik laka, ki v okolje uhaja iz nove lakirnice (na sliki). (Foto: A. B.)

**Z javnimi deli nad nesnago**

**S črnih smetišč več kot 550 ton odpadkov**

NOVO MESTO, ŠENTJERNEJ - Ob zaključku leta so na novomeški Komunali in v Krajevni skupnosti Šentjernej naredili tudi pregled lanskih javnih del. V okviru Komunalne so javna dela potekala na dveh programih: na urejanju prostora in urejanju zaščitnih pasov vodnih zajetij.

Pri urejanju prostora so dela tekla na sanaciji črnih odlagališč in urejanju javnih površin. Sanaciji črnih odlagališč so dali v Komunalni prednost iz znanih razlogov, saj taka odlagališča izredno škodljivo vplivajo na okolje, ogrožajo površinske in talne vode, tla in zrak in tako neposredno ogrožajo zdravje ljudi, da ne govorimo še o posebnih okoliščinah in zdravju škodljivih odpadkih, ki jih ljudje odmetavajo na številna črna odlagališča. Tako so lani v okviru javnih del sanirali 35 črnih odlagališč in z njih na javno deponijo v Leskovcu odpeljali skoraj 533 ton odpadkov, na Dinos pa več kot 25 ton kovinskih odpadkov.

Urejanje javnih površin je zajemalo v glavnem košnjo in urejanje zelenic, drevoredov in drugih površin ter urejanje peš poti v mestu.

Šele pred nedavnim so z občinskimi odloki uredili odvažanje odpadkov iz cele občine, prej pa so ljudje na podeželju odlagali (žal to

še vedno počno) odpadke tudi na črna odlagališča v prispevnih območjih vodnih zajetij. Seveda ta navlaka ogroža pitno vodo, v okviru javnih del pa so urejali tudi okolje črpalnic in drugih objektov v prispevnih območjih vodovodnih sistemov. Za vsa ta dela so lani porabili okoli 6,5 milijona tolarjev.

V KS Šentjernej so imeli v okviru javnih del na voljo 40 mesecev dela. Dela so opravljali 4 delavci. "Mi si že ne znamo več predstavljati dela v naši veliki krajevni skupnosti brez javnih del," pravi predsednik KS Šentjernej Miha Recelj in tajnik Jože Bregar. "Potrebno so velike, saj imamo v naši krajevni skupnosti več kot 20 km makadamskih cest in pretek 50 km asfaltiranih, ki jih moramo sami vzdrževati." Tako so v okviru javnih del vzdrževali lokalne ceste, čistili in urejali Šentjernej, delali pri asfaltiranju pločnikov, čistili potok Kobiljo, pomagali Komunali pri sanaciji dveh črnih odlagališč odpadkov ter opravljali zemeljska dela za napeljava telefona na Javorovico. "V letu 1992 so v okviru javnih del delali 3 delavci, lani 4, za letos pa smo na občino dali program za 6 delavcev," sta povedala šentjernejska funkcionarja.

A. B.



Ena gospa je rekla, da je med 296 pikami laka, kolikor so jih nekdanj našli na teden iz Revozove lakirnice, in 31, kolikor so jih po zadnjih meritvah, taka, kot med tem, če te na padalec "zašiti" 296-krat ali 31-krat.

● **Politike sprašujem: zakaj nič ne naredite? (Bavčar)**

● **Zakonsko življenje je grob poseg v moško zasebnost. (Jurij)**

● **Utrinjanje zvezd ne dohaja več človeških želja.**

● **Najtežje je pisati za nepismene. Ti berejo med vrsticami.**

**ZA VARNO SLOVENIJO**

NOVO MESTO - Združena lista socialnih demokratov Novo mesto priredi v petek, 7. januarja, ob petih popoldne v sejni občinski sobi na Novem trgu javno tribuno na temo Za varno Slovenijo. Beseda bo tekla o varnostnem položaju Slovenije, konceptu varnosti in obrambe ter o financiranju vsega tega. Pogovor bo vodil poslanec ZLSD v Državnem zboru in vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč, vabljeni pa so tudi poslanci in državni svetniki iz Dolenjske, predstavniki ministrstva za obrambo in predstavniki TO.



ZAKLJUČEK V ŠENTJERNEJU - Takole ob kozarčku so se ob zaključku lanskih javnih del v krajevni skupnosti Šentjernej zbrali štirje možaki, ki so opravljali ta dela, in predsednik ter tajnik KS Šentjernej. Z leve: predsednik Miha Recelj, Stane Jorda, Bojan Jurkovič, Milan Colarič, Darko Kušljan in tajnik KS Jože Bregar. (Foto: A. B.)

**Tiskarna za najzahtevnejša dela**

**Novomeška Tiskarna v korak z drugimi slovenskimi - Vse trša borba za obstoj in razvoj**

NOVO MESTO - Po besedah direktorja Dušana Jarca je novomeška Tiskarna v lanskem letu poslovala dobro, še posebej, če upoštevamo zelo težke razmere, ki vladajo na slovenskem grafičnem in založniškem trgu. Z grafično dejavnostjo namreč Tiskarna ustvarja okoli 40 odst. prihodka; tu gre za tiskanje prospektov in drugih reklamnih tiskov, katalogov, posterjev, formularjev, obrazcev, koledarjev ipd. Približno toliko ustvarijo s potiskano embalažo manjših dimenzij, zlasti za farmacevtsko in kozmetično industrijo pa tudi za prehransko. Pri takem delu so zaslužki sicer majhni, vendar delo več ali manj stalno teče, kar pa je tudi nekaj vredno. Založniški program Tiskarne oz. njene enote Dolenjske založbe pa zasleda kako desetino zmogljivosti.

V Tiskarni, ki zaposluje 85 ljudi, delo poteka v dveh izmenah, če je potreba, delajo tudi v treh. "Grafična dejavnost je tesno povezana z ostalo industrijo, ko pa gre težje, seveda namenja manj denarja za reklamo in propagando in s tem je tudi za nas manj dela. Južne trge smo izgubili, slovenska grafična industrija je predimenzionirana, konkurenca med družbenimi podjetji je velika, pojavljajo pa se tudi zasebne firme. Skrat-

kupe novosti. Seveda je treba iti v korak s časom, sicer bi hitro zaostali in konkurenca bi jih prehitela. Vsako leto dajejo več sto tisoč mark za obnovo strojnega parka. Danes imajo v Tiskarni 9 tiskarskih strojev, od starega na svinec do najsodobnejših.

Da so res sposobni kvalitetno opraviti tudi najbolj zahtevna dela, dokazujejo knjige, ki prihajajo iz njihove Dolenjske založbe, tako izvrstni izdelki, kot so na primer Jakčeva monografija ali letošnji Prošti novomeškega Kapitlja in Art paradox. Zahteve po kakovosti so vse večje, roki vse krajši, cene pa vse nižje in v tem se morajo znajti.

Novomeška Tiskarna tiska, kot se reče, "iz pole", se pravi, da nimajo rotacije. "Pri tej tehnologiji bomo tudi ostali in si na tem področju grafične stroke iskali delo in utrjevali svoj položaj," pravi direktor Dušan Jarc.

A. B.



SMETI I - Nekdo - zagotovo zelo neodgovoren - je novembra, ko je ležal debel sneg, odložil ob cesti, ki vodi od Vrčice na Planino, kup smeti. Na to so sanitarna inšpektorja opozorili lovci, potem se je vmešala še politika. Rezultat je bil na koncu pač takšen, da je odjuga pobrala sledi v snegu, novo zapadli sneg pa je odpadke zakril pred ekološko obarvanimi očmi. Končalo se bo najbrž tako, da bodo delavci preko javnih del pobrali odpadke ter se hkrati čudili, kako to, da kljub nekajletni vestni sanaciji črnih odlagališč občina ni dosti čistejša.

SMETI II - Nekaterim so očitno za odlaganje smeti ljubše kotanje po gozdocnih kot uradna deponija komunalnih odpadkov, ki jo imajo črnomaljski občani pri Vranovičih. Ne vemo sicer natančno, ali smemo o tem odlagališču še govoriti v sedanjem času, kajti Vranovičani so napovedali, da ga bodo prvi delovni dan v tem letu zopet zaprli. Ob tem pa se nekateri čudijo, ali izlet, ki so ga lani pripravili na eno od urejenih avstrijskih odlagališč odpadkov ni prav nič zalegal. Ali pa so morda udeleženci, med katerimi so bili tudi Vranovičani, tako hitro pozabili, kaj so jim povedali avstrijski sosedi.

UGLAŠENOST - Ko se je črnomaljski župan za zadnji lanskoletni seji zahvaljeval delegatom za sodelovanje, ni pozabil omeniti, da so bili kar dobro uglaseni. Kako tudi ne, ko pa imajo delegati med seboj znanega glasbenika z dobrim posluhom, Silvestra Mihelčiča srednjega.

### Sprehod po Metliki

SAJ JE LEPO IMETI POBOŽNE ŽELJE o hortikulturni ureditvi mesta, a sanje z odprtimi očmi so premalo. Prej ali slej bo treba odvezati občinsko mošnjo, če bomo hoteli imeti Metliko v cvetju in zelenju. Slovenci dobro vemo, da je za malo denarja malo muzike, Metličani pa bi se radi še vedno tolažili z obratnim. Vsekakor je pohvalno, da so odgovorni pritegnili k urejanju kraja strokovnjaka inž. Marjana Hladnika, še bolj razveseljivo pa bi bilo, če bi rekli: "Naj stane, kolikor stane!"

JELINČICEVA REVILJA PRIJATELJ je spravila v Metliki k branju tudi tiste, ki so imeli nazadnje v rokah časopis, ko so obiskovali osnovno šolo. Ker imamo ljudje veliko rajši obsodbo kot zagovor, smo z naslado prebrali izjave članov Slovenske nacionalne stranke o tem, kako so Slovenci v Metliki drugorazredni prebivalci v primerjavi z Neslovenci. Novinar je dobil podatke pri ljudeh, ki se čutijo v Metliki tuje, ogozrene in nepotrebne. Opis druge plati medalje bi pokazal, da "krivda" ni le enostranska.

NA SVETLOBI SO ŽE KOL-EDARJI, obeski in letaki za letošnje Vinsko vrgred. Pripravljali odbor je spoznal, da brez reklame ne bo šlo. K temu so jih prisilile pripombe dolgotrajnih obiskovalcev, ki Vinski vrgredi očitajo tudi slabo postrežbo, strženje neprimerno ohlajenih vin in sploh mačehovski odnos do gostov.

### Trebanjske iveri

ZAŠČITA - Občinskemu odborniku Tonetu Fortuni se je zdel eden izmed členov odloka, s katerim naj bi spomeniško zaščitili Zalošno gorjo, kot Blažev žegen. "Nič ne koristi, nič ne škodi," je dejal Fortuna. S tem nikakor ni soglašal trebanjski župan Ciril Pungartnik, češ da odlok dovoljuje le posege, ki omogočajo trajno zaščito, izključuje pa vsako pridobitniško dejavnost. Predsednik Pungartnik je na omenjeni seji občinske skupščine pozval predstavnika Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine Novo mesto, naj pojasni stvari, toda obadva sta bila tiho. Morda nista hotela prilivati olja na žerjavico. To ni uspelo niti odborniku Nacetu Škodi, upokojenemu hribeček v občini, potem zaščitimo tudi mojo staro hišo, podobno kot smo zaščitili Malo Loko," je zaman predlagal Škoda.

LUCKO - Slovenska pesnica Svetlana Makarovič je izvirna, samosvoja umetnica in osebnost. Na nedavnem srečanju ob jubileju litararne revije mladih ustvarjalcev Srečanja je Makarovičeva na šentruperški osnovni šoli v ožjem krogu prostodušno pripovedovala, kako prijetno je bila prisenečena nad izvirnimi ilustracijami Trebanj Lucijana Reščiča, zato kaže, da bo tandem Svetlana - Lučko (kakor Reščiča kličejo prijatelji) sodeloval dlje, kot so prerovali tisti, ki poznajo zahtevnost Makarovičeve. Je pa pesnica ob tej priložnosti našla izbrane pohvalne besede tudi za trebanjskega oz. mokronoškega (fis)kulturnika Marka Kapusa, češ da je eden redkih moških, na katerega se lahko človek (tudi ženska) zanese. To je vsaj dobro znamenje, da bo Makarovičeva gotovo spet prišla na mokronoško kresno noč, kjer je Kapus rhovni poglavar.

# IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

## KOMUNALA VLASTI OBČINE

ČRNomeLJ - Črnomaljski delegati so sprejeli osnutek odloka o organiziranju javnega podjetja Komunala, ki bo v stoo odstotni lasti ustanovitelj, torej občina Črnomelj. Približno 20 odst. premoženja je sicer Komunala ustvarila sama, a je pristala na takšno organiziranje, ker nekaterih zadev ne more reševati hitreje. Vendar naj bi iz podjetja izločili vse tiste dejavnosti, pri katerih ne gre za širši družbeni interes in ki jih lahko prodajo na trgu. Pri teh dejavnostih bi podeljevali koncesije. Delegati se v razpravi poudarili, da sicer podpirajo novo organiziranost, vendar le, če ne bo šla v škodo delavcev. Kar pa se tiče dejavnosti, so opozorili, naj dodatne ne prevladajo nad glavnimi dejavnostmi.

## PROSTORSKI AKT SPREJET

ČRNomeLJ - Delegati občinske skupščine so na zasedanju pretekli teden sprejeli odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za krajevno skupnost Stari trg, ki je prvi tovrstni v črnomaljski občini. Pred glasovanjem je bilo nekaj vprašanj le o objekti naravne in kulturne dediščine in na čigav račun jih bodo obnavljali. Dobili so pojasnilo, da ti objekti niso zaščiteni, prav pa je, da so v omenjenem dokumentu, da ljudje sploh vedo, kaj je v njihovih krajih še vrednega.

## ZAHVALA ZA DARILA ČRNomeLJSKIM OTROKOM

Občinska zveza prijateljev mladine Črnomelj se najlepše zahvaljuje vsem sponzorjem, ki so finančno omogočili izvedbo obdaritve otrok v občini Črnomelj. To so: Gostilna Jože Müller, Črnomelj, Jože Rom, Ručetna vas, Komunala Črnomelj, Gozdno gospodarstvo Črnomelj, Trgovina Strgar, Črnomelj, Lovro Rems, Črnomelj, Mini market "Nina", Črnomelj, Lights, d.o.o., Črnomelj, Trgovina Wik, Črnomelj, Geltar, d.o.o., Črnomelj, Bistro Alfa, Črnomelj, Starke, d.o.o., Črnomelj, Begrad, Črnomelj, Petrol Trgovina, Črnomelj, Ključavničarstvo Vrlični, Črnomelj, Bogdan Stukelj, Črnomelj, Dom starejših občanov, Črnomelj, Stella, d.o.o., Črnomelj, Danfoss Compressors, d.o.o., Črnomelj, Lekarina, Črnomelj, Dušan Vrščaj, Črnomelj, Vrtnarstvo Papež, Črnomelj, Franc Malerič - servis gos. aparatov, Črnomelj, SDK, Črnomelj, LB, Črnomelj, EK1, Črnomelj, Unior, Stari trg, PTT, Črnomelj, Tape-tništvu Gorše, Črnomelj, Ključavničarstvo Wolf, Črnomelj, STP Muren, Črnomelj, Center za socialno delo, Črnomelj.

## 36 DELAVCEM DELO S PROGRAMI LETOŠNJIH JAVNIH DEL

TREBNJE - Tukajšnji izvršni svet je v okviru proračunskih sredstev sprejel vse prijavljene programe javnih del v letu 1994 in jih kot naročnik prijavil na javni razpis Republiškega zavoda za zaposlovanje. Za 3 programe s področja gospodarske infrastrukture in 6 programov s področja družbenih dejavnosti bo trebanjska vlada zagotovila okrog 6 milijonov tolarjev za pokritje materialnih stroškov izvedbe programov in za stimulative nagrade 36 delavcem.

# Javna dela so vsestransko koristna

V trebanjski občini imajo brezposelni delavci, ki se izkažejo pri javnih delih, prednost pri rednem zaposlovanju - Lani najbolj odmevno čiščenje naselij

TREBNJE - Javna dela v trebanjski občini so v letu 1993 dajala 30 brezposlenim osebam začasno malo debeljši kos kruha. Trebanjski izvršni svet je lani podprl desetero programov javnih del in zagotovil zanje več kot 4,3 milijona tolarjev. Dva programa, in sicer vzdrževanje makadamskih cest in sanacija gradu Mirna, nista bila uresničena. Za slednjega izvajalec del dr. Marko Marin ni posredoval poročila niti ni navedel razlogov, zakaj javnega dela ni izpeljal.

Sicer pa se občinarji malce samokritično priznavajo, da je lanske programe javnih del izvršni svet prepoznal, med Mirno in Migolico, Jamska ulica na Mirni, pri Rodinah, pri Velikem vrhu, pod Zabukovjem in ob potoku Vejar 210 kubikov odpadkov. Varovalne pasove je od srede julija do konca leta urejalo 6 delavcev. Direktor Komunale Pavel Jarc je prepričan, da so delavci opravili mnogo družbeno koristnega dela.

To bi gotovo lahko rekli tudi za trebanjski pododbor Ribiške družine Novo mesto, ki je urejal brežine vodotokov rek Temenice, Mirne in Bistrice, pa tudi za šentruperško turistično društvo, ki se je lotilo ureditve

## Dolg seznam javnih del Na mnogih področjih

ČRNomeLJ - V črnomaljski občini so decembra sprejeli program javnih del za letošnje leto. Na področju socialne je zajeta pomoč ostarelim, invalidom, prizadetim odraslim, oskrba na domu, pomoč pri varstvu motenih otrok, pomoč romskim družinam, beguncem, psihosocialna pomoč beguncem, vzgoja predšolskih otrok izven vrtec, krovna znanja in zaposlovanje. V okviru javnih del na področju kulture, izobraževanja in turizma bodo izdelovali domače platno, s katerim so pričeli že lani, računalniško evidentirali knjige v ljudski knjižnici, urejali krajinski park Lahinja, se lotili kulturnega in turističnega dela v Vinici ter pričeli z izobraževanjem o pridelavi biohrane.

V okviru komunalnega programa bodo sanirali divja odlagališča odpadkov v Črnomlju, Kočevju, Kanižarici, Adlešičih, Vinici, Vojni vasi, Svibniku, Semiču, Srednji vasi in Dragatušu. Urejali in čistili bodo vodne trase in objekte v vseh krajevnih skupnostih, prav tako pa bodo poskrbeli za urejen videz Črnomlja, Semiča, Dragatuša in Vinice. V okviru cestnega programa bodo obsekovali rastline, čistili jarke, popravljali bankine in brežine ter izkopavali nove jarke ob lokalnih cestah. V kmetijstvu pa bodo s pomočjo javnih del obnovili in usposobili sistem odvodnjavanja Podturnščice.

M.B.-J.

# Begunski center ostaja začasen

Tako zatrjujejo v črnomaljski občini in republiki - Center neprimeren za razvijajočo se poslovno cono - Na račun beguncev dobili precej denarja

ČRNomeLJ - Delegat črnomaljske občinske skupščine je na zadnji seji v lanskem letu, ki je bila tik pred novim letom, že četrtič ponovil vprašanje v zvezi z begunskim centrom. Doslej z odgovori namreč ni bil zadovoljen, upa pa, da mu bodo pristojni na naslednji skuščini le dali zadovoljiv odgovor. Zanima ga predvsem, do kdaj bo zbirni center še v nekdanji črnomaljski vojašnici, saj po njegovem precej moteče vpliva na tamkajšnje razvijajočo se poslovno cono.

Čprav delegat z dosedanjimi odgovori ni bil povsem zadovoljen, pa je iz njih kljub vsemu moč razbrati, da v Beli krajini stalnega begunskega centra ne bo. Tako vsaj je zatrdil direktor republiškega urada za priseljence in begunce. Občinska

skupščina tudi nikoli ni dala soglasja za to, da bi zbirni center za begunce dolgoročno ostal v Črnomlju. Toda v bivšo vojašnico so ga namestili že prej, brez soglasja katerega izmed organov občine. Dogovor je bil podpisan konec leta 1991 na osnovi po-

blastila za upravljanje z nepremičninami JA, ki ga je vlada Republike Slovenije dala ministrstvu za obrambo. Črnomaljska občina je to odločitev lahko sprejela le kot dejstvo, toda s trdnim stališčem, da je begunski center v Črnomlju le začasna značaja. Hkrati pa mora RS poskrbeti, da bodo stavbe, v katerih so begunci, čimprej izpraznjene in dane v uporabo občini za civilne namene.

Sicer pa so Črnomaljski od urada za priseljence in begunce večkrat zahtevali izselitve beguncev. Z vsemi temi zahtevami so bili seznanjeni tudi pristojni republiški organi. Vendar omenjeni urad na zahteve Črnomaljske občine odgovarja le s pojasnili o težavah z begunci in dolžnostjo Slovenije do njih iz humanitarnih razlogov, zoper katere ni moč argumentirano nastopati. V republiki sicer sprejemajo črnomaljske zahteve o časnosti, a prosijo za strpnost do takrat, ko bodo begunce lahko vrnili na njihove domove. Kdaj bo to, ne more reči nihče.

Sicer v občini pravijo, da jim je doslej že uspelo, da so begunce iz petih preselili le v dve stavbi, ki merita dobrih 3.200 kv. metrov. Ob tem so - celo proti volji urada za begunce in priseljence - zmanjšali njihovo število od 1.200 na okrog 400. Hkrati so urejali v bivši vojašnici tudi infrastrukturo ter na račun beguncev dobili sredstva za sanacijo stavbe z okrog 3.000 kv. metri površine, za obnovitev 400 metrov glavne kanalizacije, za sofinanciranje trafo postaje ter za postavitev čistilne naprave.

M.B.-J.



SPREJEM PRI PREDSEDNIKU - Predsednik metliške občinske skupščine Branko Matkovič (prvi z desne) je tik pred novim letom že tretje leto zapored pripravil sprejem za javne delavce v občini ter jim zahvalil za vse, kar se dobroga storilo v minulem letu za napredek občine. Tega ni bilo malo, saj so lani v občini odprli avtobusno postajo, športno letališče, razdelili transformatorsko postajo, prenovljene prostore tekstilne šole, naredili precej na področju vodovoda, telefonije, cestnega omrežja. Predvsem pa se je leto v občini končalo brez večjih izgub, odpuščanja delavcev, stečajev in Korzetovega sklada. Matkovič je pohvalil ministrstvo za kmetijstvo ter drobno gospodarstvo, ki dobiva vse pomembnejše vlogo. Letos bodo Metličani največ pozornosti namenili vodooskrbi, kanalizaciji, čiščenju odpadnih voda, ureditvi obrtne in prostocarske cone, razvoju kmetijstva. (Foto: M.B.-J.)

# Vračanje le na občinske stroške

V metliško občino je prispelo 87 vlog za vrnitev nacionaliziranega premoženja - Izdali 28 odločb, ostale vloge pa so v različnih postopkih - Obljubljenega denarja ni

METLIKA - Od sprejema zakona o denacionalizaciji do 7. decembra 1993, ko je bil zadnji rok za vlaganje zahtevkov za vrnitev nacionaliziranega premoženja, je na metliško občinsko skupščino oz. njeno komisijo za denacionalizacijo prispelo 87 vlog. Od tega za reševanje 11 vlog upravni organ ni imel pristojnosti, zato jih je poslal v reševanje za to pristojnemu sodišču.

Od preostalih 76 vlog je bilo 19 takšnih, ki so prispelo tik pred zadnjim rokom za oddajo zahtevkov. Do 20. decembra preteklega leta so v metliški občini izdali 28 odločb o vrnitvi premoženja upravičencem tako

v last kot v posest. Večino zadev so rešili s poravnavo ter vrnili v naravi.

● O denacionalizaciji v metliški občini je na zadnji seji v minulem letu razpravljala tudi občinska izvršna svet. Poudaril je, da je s postopki denacionalizacije veliko stroškov. A so še vedno zgolj breme občine, ki še ni dobila odškodnine z republike, čeprav je bil denar obljubljen.

M.B.-J.

Tako je bilo vrnjeno prejšnjim lastnikom 71 parcel kmetijskih zemljišč v skupni površini dobrih 17 hektarov, 91 gozdnih zemljišč, ki se razprostirajo na 106,6 hektarja, tri stavbna zemljišča, ki merijo 16 arov, ter osem poslovnih prostorov oz. lokalov s skupno površino 277 kv. metrov.

Tudi vse ostale prispеле vloge rešujejo, vendar so v različnih postopkih. Tako tri vloge čakajo na

poravnavo s slovenskim odškodninskim skladom, ki je zavezanec za plačilo odškodnine. Deset vlog je v postopku reševanja, torej poravnave oz. poročila pred izdajo odločbe. Dve vloge čakata na pisni odgovor zavezanca, tri vloge so v postopku ugotavljanja državljanstva, medtem ko dve vloge rešujejo v drugostopenjski postopku, kar pomeni, da so pritožbe poslane na pristojna ministrstva. Devet vlog še vedno čaka na dopolnitve vlagateljev. Prav tako pa je od 19 novoprišlih vlog kar 18 nepopolnih.

## NAJVEČ DENARJA ZA GRAD

TREBNJE - Od prodaje 227 stanovanj so v občini v dveh letih zbrali za 47 milijonov tolarjev kupnin; samo od prodaje 87 solidarnostnih stanovanj so Trebanjci zbrali s kupninami dobrih 17 milijonov tolarjev. Največ, 11,8 milijona tolarjev, so z letnimi finančnimi načrti usmerili za obnovo gradu Trebnje, 4,9 milijona pa za plačilo odpravnin. Grad je vsa leta po 2. svetovni vojni služil za stanovanje tistim, ki so bili najnižje na socialni lestvici. Baragov grad, kot ga tudi imenujejo številni Trebanjci, bi radi vsaj za silo obnovili do leta 1997, ko bo 200-letnica Baragovega rojstva, še poprej pa morajo zaustaviti njegovo nezadržno propadanje in urediti vprašanje lastništva. Za grad se namreč zanima Ljudmila Bertocci, hči nekdanjih lastnikov dr. Evgena in Elze Šoulavy, ki živi v Italiji.

## NEPROFITNA STANOVANJSKA ORGANIZACIJA PRI KOMUNALI?

TREBNJE - Stanovanjski zakon določa, da je potrebno z državnimi in lokalnimi sredstvi podpreti povečanje neprofitnega najemnega fonda za vse tiste družine in posameznike, ki ne zmorejo nakupa lastnega stanovanja, pa niso socialno ogroženi. V trebanjski občini bi bila ustanovitev takšne neprofitne stanovanjske organizacije možna v okviru Komunale. Trebanjski izvršni svet bo podrobneje proučil to vprašanje in o tem odločil na naslednji seji vlade.

# Bo iz sedanje občine nastalo pet novih?

Predsedstvo SO Trebnje je za ohranitev

TREBNJE - Predsedstvo trebanjske občinske skupščine je ob obravnavi zakona o lokalni samoupravi ocenilo, da bi se na območje sedanje občine verjetno lahko oblikovalo pet občin, in sicer Mokronog, Šentrupert, Mirna, Veliki Gaber in Trebnje. Predsedstvo meni, da bi bile negativne posledice delitve sedanje občine na več občin mnogo večje, kot bo izpljen pozitivnih, zato se zavzema za ohranitev celovitosti sedanje občine.

Ogledimo si nekoliko podrobneje statistične kombinacije združevanja krajevnih skupnosti v omenjene občine, ki so verjetne predvsem glede na število prebivalcev (po popisu iz leta 1991) posameznih krajevnih skupnosti. KS Mokronog lahko nastopa sama, saj ima 1.758 prebivalcev ali v povezavi s KS Trebelno 1.265 prebivalcev. Pogoje za svojo občino izpolnjujeta tudi KS Mirna (2.526 prebivalcev) in KS Šentrupert (2.090 prebivalcev). Na območju teh štirih krajevnih skupnosti so seveda možne še druge kombinacije.

KS Veliki Gaber tudi lahko nastopa sama (1.188 prebivalcev) ali v povezavi s KS Sela pri Šumberku, Šentlovcem, Velika Loka in Čatež. Predsedstvo trebanjske občinske skupščine meni, da je zelo majhna verjetnost, da bi se krajani Čateža, Velike Loke in Šentlovcena odločili za občino Veliki Gaber. V povezavi s KS Sela pri Šumberku (305 prebivalcev) bi imela občina Veliki Gaber 1.493 prebivalcev.

Največja krajevna skupnost v sedanji občini je Trebnje s 3.391 prebivalcem, ki seveda sama izpolnjuje vse pogoje za svojo občino. Najverjetneje pa bi se v to občino vključile tudi KS Dolenja Nemška vas (1293 prebivalcev), Račje selo (394), Stefan (525), Svetinja (192), Dobrič (745), Knežja vas (402), Velika Loka (571), Šentlovcena (668) in Čatež (469 prebivalcev). Ob takšni povezavi bi imela občina Trebnje 8.580 prebivalcev.

P. P.



# Tudi Kočevju že preti bankrot

Agencija (država) toži občino (državo) - Služijo pravniki, narod plačuje

KOČEVJE - Konec leta 1991 je bil sprejet zakon, po katerem se ukinja skupni rezervni sklad države, pravice in obveznosti teh občinskih skladov pa se prenesejo na občine. Kočevski sklad je še pred ukinutvijo najel pri Ljubljanski banki 14 milijonov din - kar je takrat zneslo natančno 2 milijona DEM - posojila za Itas, ki je zdaj v stečaju. Ljubljanska banka je v sanacijskem postopku in je tudi to obveznost oz. svoje posojilo za Itas prenesla na Agencijo za sanacijo bank in hranilnic.

Agencija je 26. novembra lani vložila pri Temeljnem sodišču v Ljubljani predlog za izvršbo proti občinski

## IMENOVALI TRI KOMISIJE

KOČEVJE - Občinski izvršni svet je na zadnji seji imenoval tri komisije, in sicer komisijo za prenovno stavbo na zboru odposlancev 2 (se pravi za prenovno bivše kavarne Zvezda v knjižnico) Antuna Gašparca, Marto Briški in Miro Šertelj; v komisijo za ureditev pločnika za Dolgo vas in v komisijo za novo odlagališče odpadkov pa so imenovali isti, in sicer Antun Gašparac, Nevenka Drobnič in Alojz Pretnar.

## Ribniški modreci

Iz še ne končane skupščinske razprave o (nočni) svobodi mladih

RIBNICA - Poročali smo že, da v ribniški občini poteka ostra borba mnenj o tem, do kdaj naj bodo lokalni odprti. Predvsem gre za diske, v katerih se zbirajo mladi. Na zadnji seji občinske skupščine so odložili sprejem odloka o obratovanem času, češ da bo prišlo do nekaterih sprememb predpisov. Razen tega pa - je dejal poročevalec - že sedanji predpisi določajo, da mladi do petnajstega leta starosti po 21. uri ne smejo brez spremstva staršev obiskovati lokalov, pa tudi alkoholnih pijač jim ni dovoljeno točiti. Torej je treba zagotoviti le izpolnjevanje že veljavnih predpisov.

V razpravi pa so poželi aplavz tisti, ki so ugotavljali: da v Ribnici ni prostorov, kjer bi se mladi lahko kulturno zabavali (Hojčeva), in so torej prisiljeni poiskati zabavo v diskih; da je prejšnji sistem iz pridnega in varnega človeka naredil slabšega, čemur je botvovala tudi potrošniška zahodna družba; da je mladino treba učiti delati, ker bomo le z delom in ne s plesom preživeli kot narod (Marolt). Tretji (Rigler) pa je menil, da otrok, ki ne zapleše rad, tudi za delo ni kaj prida. Če bi oče prepovedal otroku ples, bi prišlo do mrznje med očetom in sinom, kar ne more prinesiti nič dobrega, je zaključil delegat Rigler s Pustega Hriba in tudi požal aplavz.

J. P.

## Kritično, da prezidavajo celo hodnike

V zdravstvenem domu huda prostorska stiska

SEVNICA - Sevnški zdravstveni dom se že nekaj let ubada s hudo prostorsko stisko. Kot pravi direktor ZD dr. Željko Halapija so že leta 1985 ugotavljali, da je v domu prostora premalo, in s pomočjo takratnega občinskega vodstva in zdravstvene skupnosti so leta 1987 uresničili le prvo fazo razširitve doma, medtem ko do predvidene nadaljevanja naložbe v naslednjih petih letih predvsem zaradi pomanjkanja denarja ni prišlo.

"Zdaj so razmere že tako kritične, da smo začeli prezidavati hodnike, da bi pridobili še kakšen delovni prostor, kar še posebej govori o nujnosti razširitve v novi prizidek. Dokončanje ene etape v tem prizidku bi bila sprejemljiva rešitev, saj bi pridobili prostore za urgentno medicino, po eno zobno in specialistično zobno ordinacijo, za medicino dela, dve do tri ordinacije splošne medicine in za servisne dejavnosti, kot so ultrazvočne preiskave, ergometrijo, avdiometrijo, preiskave vida in pljuč. Po-

skupščini Kočevje. Sodišče je predlog potrdilo že 8. decembra, se pravi sprejelo sklep o izvršbi, s katerim je naložilo občinski skupščini Kočevje plačilo 192.239.071 tolarjev dolga, 321.547 tolarjev stroškov postopka in še plačilo obresti od 8. decembra dalje. Država-Agencija je torej tako

## TELOVADNICA ZA STARO CERKEV

KOČEVJE - Na razpis za izdelavo projektov za telovadnico pri Soli v Stari Cerkvi je prišlo 16 ponudb. Ugotovili so, da je najugodnejši ponudnik AG inženiring Kočevje in so temu in inž. Božidarju Rotu zaupali izdelavo.

## VSAK DRUGI ČETRTEK PRI "JANEZU"

KOČEVJE - Vse, ki imajo zamisli, kako zagotoviti Kočevski napredek, vabi direktor M. Kmetijskega gospodarstva Kočevje Janez Žlindra na srečanja, ki bodo vsak drugi četrtek v mesecu ob 18. uri v gostišču "Janez" v Kočevju. Prvo bo že 13. januarja. Na srečanjih bodo skušali najti odgovore na vrsto vprašanj, kot: kako zagotoviti delo za 2.000 brezposelnih, kako preprečiti uničevanje družbenega kmetijstva in beg strokovnjakov iz Kočevske itd.

# Nezadovoljni z indeksiranjem

Odložen sprejem odloka o obratovanem času

RIBNICA - Na zadnji seji občinske skupščine Ribnica 23. decembra sta dva zborna (DPZ ni bil sklepčen) sprejela uskladitev občinskega proračuna za leto 1993, odlok o začasnem financiranju javne porabe v letu 1994, izhodišča proračuna za 1994, umaknili predlog o poslovnem času in razpravljali še o nekaterih zadevah.

Med proračunsko razpravo je delegatka Andreja Hojč, ravnateljica vrtca, nastopila proti indeksiranju, "ker nas nizek start ne sme ogroziti v prihodnjem letu". Na to zahtevo je v imenu izvršnega sveta in občinske uprave odgovoril Peter Levstik, in sicer tako, da so podobno zahtevali še predstavniki telesne kulture, ki jo je prej finansiralo dodatno še gospo-

darstvo, in krajevnih skupnosti, ki so se prej finansirale še s samopriskevkom, itd. Izrazil pa je bojazan, da bo obseg proračunske porabe v letu 1994 indeksiran.

Predsednik skupščine Franc Mihelič je delegate seznanil z obiskom predstavnikov Bologne in pokrajine Emilia Romagna v Italiji. Predstavniki nekega večjega podjetja v Bologni so se namreč odpovedali trinaesti plači in drugim darilom ter vse darovali ribniškemu begunskemu centru, katerega pokrovitelj je Bologna.

Nadalje je predsednik ob slovesu leta in pred prazniki vsem čestital, se v nagovoru spomnil osamosvojitve pa tudi gospodarske krize. Povedal je, da je v občini 3.475 zaposlenih in 1.135 nezaposlenih. Rešitev pa je za znanju in delu. Kvartet Inles pa je za zaključek zapel nekaj pesmi.

tožila državo-občino Kočevje in to na osnovi državnega zakona.

O zadevi je pred kratkim razpravljal izvršni svet občinske skupščine Kočevje. Ugotovili so, da sodišče nalaga občini tako visoko plačilo, ki dosega okoli tretjino občinskega proračuna. Zato bodo vložili ugovor zoper sklep o izvršbi. Menili so namreč, da niso dolžni zahtevanega plačati, ker pri pregledu dokumentacije iz tistega obdobja niso našli nobenega sklepa o jamstvu občine skladu skupnih rezerv. In če garancije ni bilo, občina dolga ni dolžna plačati.

V razpravi pa je bilo povedano še, da je ob ukinitvi skladov skupnih rezerv bilo v podobnem republiškem skladu dovolj denarja, da bi pokrili ta dolg kočevskega sklada, pa ga ni. Razen tega Itas le vrača del denarja iz tistega posojila in ta denar se ne steka v občinski, ampak v republiški proračun. Končno pa je republiški zakon naložil občinam plačilo teh obveznosti, hkrati pa je republika dolžna zagotavljati občinam sredstva za njihovo nemoteno delovanje. To pa pomeni, da država toži državo, se pravi, da pri vsej zadevi služijo le sodišča in advokati - vse to pa moramo plačati državljani, ki volimo tako bistroumne politike, poslance in državnike.

J. PRIMC

• Tudi slepi imajo svoj pogled na svet.

• Med pretakanjem solza je človeštvo izgubilo že dosti soli v glavi.

• Smešni so ljudje, ki hočejo skriti Ahilovo peto tako, da hodijo po prstih.



Jože Košmrl

## Kadice umirajo

Brezvestneži mečejo odpadke v Kadice, ki so naravna znamenitost

SODRAŽICA - "Najbolj me jezi onesnaževanje naravnega parka Kadice, kjer so tudi viri pitne vode," je povedal Jože Košmrl iz Podklanca, delegat zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica za območje Žimaric, Podklanca in Globeli.

Dodal je, da sem vozijo s tovornjaki ali osebnimi avtomobili živalske odpadke in jih stresajo z glavne ceste v dolino Kadic, kjer so tudi viri pitne vode. Razen tega mečejo sem razne kante, zlivajo odpadno olje itd. Vse to kazi naravo in lahko povzroči boleznijo pri živalih in ljudeh.

Moti ga tudi, da nastaja nad Žimaricami vedno večje močvirje. Pred drugo svetovno vojno regulirana Bistrica kasneje ni bila čiščena, zato je struga že polna raznih naplavin, voda pa se izliva in nastaja vedno večje močvirje. Zamočvirjanje se je začelo pred okoli desetimi leti, ob nedavnih neurjih pa je strugo Bistrice dejansko zasulo. Zato se je v tej ozki dolini zamočvirilo že kakih 20 do 30 ha kmetijskih zemljišč. Poskrbeti je torej treba čimprej za čiščenje struge Bistrice.

J. P.

## Nelegitimen "hec"

Z zadnje seje občinske skupščine Ribnica

RIBNICA - Ribniški delegati so bili po prvih demokratičnih volitvah zelo nestrpni. Vsak je zagovarjal le stališče svoje stranke, stališča in predloge drugih strank pa dajal v nič. V teh letih pa so se zadeve že spremenile in marsikdaj ploskajo tudi desničarji levčarskim predlogom in obratno.

Pa vendar se včasih le zatakne. Tako že nekaj občinskih sej traja razprava o preimenovanju ulic v Ribnici in Sodražici. Levi so proti preimenovanju in so zbrali za to tudi že podpise v KS, desni pa so za preimenovanja in očitajo, da so vodstva krajevnih skupnosti nezakonita, saj jim je mandat potekel že jeseni, torej njihovi zbrani podpisni in zahteve ter grožnje nimajo nobene pravne podlage. Prav ta razmišljanja pa so na zadnji občinski seji sprožile pravi protinapad, ki pa je v primerjavi s prejšnjimi "dvojboji" potekal razmeroma mirno, priročno zafrkantsko in celo zabavno. Delegat KS Ribnica je poročal, kaj vse je "nelegitimna" KS naredila in kaj načrta, tem "levim" predlogom pa so zaploskali tudi "desni".

Delegat Janez Bambič iz Loškega potoka je najprej naštel, kaj vse je njihova "nelegitimna KS" naredila. Potem je povedal, da njihov svet KS ni nelegitimen samo leto ali morda štiri leta, ampak da v istem sestavu dela že osem let in so kraji veseli, da vodstvo KS uspešno in brezplačno dela ter organizira delo v korist vseh. Zato naj bi bili pri kritikah vodstev KS previdni. Potem pa je dejal:

"Sedanji nelegitimni svet je torej veliko naredil. Če bo naslednji, legitimni, naredil toliko, bom šel po kolonih v Ljubljano in nazaj."

J. P.

## ZAKLJUČEK VESELEGA DECEMBRA

KOČEVJE - Poleg drugih prireditvev v okviru Veselega decembra je bil od 15. do 30. decembra v Kočevju še novoletni smenij. Od 20. decembra do božiča je prihajal na mestno ploščad Božiček, nato pa do 30. decembra dedek Mrz. Na teh privedih pa nastopali kočevska godba na pihala in mažoretke, harmonikarji brata Veble in Novak, kitarist Jalovec, Prifraski muzikantje, pevski zbor osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje, čarodej in najmlajši manekeni v modni reviji prodajalne Pika poka. Najmlajši nastopajoči so prejeli darila, ki so jih prispevali pokrovitelji Žito, Coca cola, pivovarna Union, Tovarna bombonov Šumi, Trgopromet, Interdiscont-Spamarket Ravne na Koroškem, trgovina Barbika in drugi. Nekateri izmed njih so pripravili tudi pokušnjo svojih proizvodov za otroke. Za dobro ozvočenje je poskrbel Disco klub 33 iz Kočevja. Organizatorji in sodelujoči so proslavili zaključek prireditve Veselega decembra 30. decembra zvečer na Marofu (Pristavi), kjer je za pogostitev vseh poskrbela generalna pokroviteljska prireditev - Zavarovalnica Triglav.

## PRENOVA STARE SEVNICE

SEVNICA - Poslanec sevnške občinske skupščine dr. Cveto Gradišar je na zadnjem zasедanju skupščine sprožil tudi vprašanje revitalizacije stare Sevnice, pri obnovi starega mestnega jedra pa naj bi stanovanec omogočil ugodnejša posojila. Gradišar, ki stanuje v tem delu mesta je med novoletnimi prazniki zbral že 20 podpisov stanovalcev, predvsem Glavnega trga, kjer prebiva tudi občinski sekretar za družbene dejavnosti Jože Maurer. Maurer, ki je po Gradišarjevih besedah na občini pristojen za revitalizacijo, je tudi med podpisniki vprašalnika o potrebnosti in načinih oživitve stare Sevnice. Za to manjka Sevnčanom celo ureditveni načrt, ker so namenski denar porabili za subvencioniranje stanarin.

# Grobovi "ustašev" pri Sevnici?

Sevnška občinska komisija za raziskavo množičnih pobojev odkriva množična grobišča v Spodnjem Vranju in na Logu - V okolici Cirknika študenta raziskovala poboje

SEVNICA - Dokončne raziskave kraja poboja okrog 130 "ustaških borcev", pravzaprav študentov zagrebških visokih šol, v hudourniku pri Spodnjem Vranju, nadalje raziskava izginotij in pobojev fantov iz okolice Velikega Cirknika ob koncu vojne in po njej ter raziskave dodatnih obvestil ljudi in pričevanj o nekaterih drugih pobojih po vojni so bile v preteklem letu poglavitve naloge komisije za raziskavo pobojev množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti pri sevnški občinski skupščini.

Komisija, ki jo vodi diplomirani pravnik Jožef Rutar, sicer tudi predsednik sevnških kršdžanskih demokratov, njegov namestnik pa je novinar Alfred Zeleznik, prvak sevnških ekozelenih, si je v septembru skupaj s predstojnikom sevnške geodetske uprave Romanom Novšakom ob pomoči upokojenega gostilničarja Ferdinanda Kragla ogledala hudourniški jarek pri Spodnjem Vranju, kjer naj bi črnogorska ali hercegovska brigada NOV Jugoslavije ob koncu 2. svetovne vojne pobila okrog 130 "ustaških borcev", kot so poimenovali v hrvaško vojsko mobilizirane zagrebške študente.

Ti so se bili poprej predali na partizanski javki na Mrzli Planini, od koder so jih privedli v Sevnico. To sta opisali Angela Vutkovič iz Velenja, takratna predstavnica Okrajnega odbora PO s Planine pri Sevnici, in

komisija ugotoviti ničesar novega. Po pismu iz Dragatuša in po izjavi Milene Ivanuša, rojene Vintar, je verjetno, da gre v tem primeru za največje

• Poleti 1993 je sevnška komisija za raziskavo pobojev množičnih pobojev angažirala dva študenta, ki sta opravila terensko raziskavo posamičnih izginotij in pobojev ljudi iz okolice Cirknika, predvsem v vaseh Mali in Veliki Cirknik, Gabrijela, Mladetiče in Roženberk. Študenta sta o tej raziskavi pripravila obširno poročilo. Komisiji še ni uspelo imen izginulih dopolniti na ustreznih matičnih uradih z nadaljnjimi podatki, potrebnimi za uradno identifikacijo oseb. Komisija poziva občinsko skupščino, prek nje pa tudi vso javnost, da ji priskožijo na pomoč z vsemi podatki, ki bi komisiji lahko koristili pri njenem nevhvaležnem delu.

grobišče, ki je tudi dovolj natančno opredeljeno, da ga je mogoče natančno označiti.

P. PERC

## Drobne iz Kočevja

OBNOVA GIMNAZIJE - Letos se bo začela obnova stare stavbe, v katero se bo spet preselila gimnazija. Potrebnovala bo tudi telovadnico. Nekateri predlagajo, naj bi bila telovadnica hkrati dvorana za športne nastope, drugi pa temu nasprotujejo in za to navajajo prometne razloge.

SCENSKA RAZSVETLJAVA - Šeškov dom je med obnovo dobil tudi opremo za sceno razsvetljava, kar je veljalo skoraj 300.000 tolarjev. Tako je zdaj dvorana osposobljena tudi za prireditve.

PRENESTI SMUČIŠČE - Že pred tedni je bilo na izvršnem svetu sklenjeno, naj bi smučišče v Dolgi vasi "prenesli iz Smučarskega kluba, ki nima denarja za njegovo vzdrževanje in obratovanje, na občino". Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da se "prenašanje" nadaljuje in bo končano že do spomladi. Sklenjeno je tudi že, da bo občina plačala prevoz teptalca snega do Hydrovoda v znesku 7.350 tolarjev, da na starem kranju ne bi vzbujal pohujšanja.

## OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Kaj naj naredim, ko je prišel k meni berač in me zaprosil, naj mu posodim tisoč mark?

- Ias je pred stečajem beračil za posojilo dva milijona mark in ga dobil, ti pa upoštevaj, da danes nismo več v socializmu.

\*

- Zakaj pešpot do zdravstvenega doma ni očiščena, ampak je polna snega in ledu?

- Zaradi naravne selekcije, da pridejo do zdravnika lahko le najbolj zdravi.

## Ribniški zobotrebi

POTOŠKA RAZSVETLITEV - Za prazniki so v Loškem potoku poskrbeli za osvetlitev cerkve na Hribu. Načrtovali so še zasteklitev mriških vežic. V tem letu pa bo dana prednost telefoniji, se pravi centrali za okoli 200 priključkov, in posodobitvi ceste Loški potok-Nova vas. Pred kratkim pa je Loški potok dobil pri vodovodu čistilno napravo.

AVTOBUS IN ŽRTVE - V Sodražici načrtujejo za letošnji med drugim ureditev avtobusne postaje, postavitev spomenika žrtvam pa tudi obnovo kapele.

RIBNIŠKI NAČRTI - Ribničanje načrtujejo za letošnji med drugim pločnik od Nemske vasi do Gorenjske ceste, pešpot Breg-Grič-Ribnica in kolesarsko stezo - vse to za varnejšo pot otrok v solo in domov, poleg tega pa se obnovo zvonika ribniške cerkve (gre za Plečnikov zvonik, ki je kulturni spomenik) in obnovo kinodvorane.

TRIE PRETVORNICI - Pred božičem je Loški potok dobil pri Malem logu pretvorniki za 1. in 2. program slovenske televizije. Potočani se zdaj hvalijo, da so edina krajevna skupnost v Sloveniji, ki ima kar tri televizijske pretvornike.

## Sevnški paberki

TRANZICIJA - Malokje so danes delavci zadovoljni s svojimi plačili, marsikje pa so zadovoljni, ako vsaj vsak mesec redno dobijo tistih nekaj tolarjev za preživetje. Tak primer je gotovo sevnška Zaga, kjer se agonija za okrog 50 delavcev nadaljuje, potem ko so se delavci družno uprli poskusu ravbarskega lastninjenja. Septembra so dobili delavci zadnje mizerno plačo, pozneje še bon za 10.000 tolarjev, zatem pa vse tih je bilo. "Bes, džaur!" se čuje krik ne-močnih delavcev s sevnške žage, saj zanje "tranzicija", kot nekateri modno poimenujejo prehodno obdobje naše mlade demokracije, že predolgo traja. Delavcem, ki toliko časa kot pred časom v proslulih Tehnoloških sistemih Sevnica zdaj še na Žagi niso dobili plače, ni kaj prida do filozofiranja, oni dobro vedo, da je treba najprej jesti in se oblačiti, da bi preživeli.

CENTRALIZACIJA - Nova organiziranost slovenske pošte, kakršno so si zamislili gospodje v Ljubljani, vsaj po prvih izkušnjah sodeč, ne prinaša nič dobrega. Tisti, ki bi se jezili na pismo, ne bi jim delali krivico, kajti reorganizacijo pošte, ki prinaša večjo centralizacijo, cel kup novih šefov in podšefov v Ljubljani, so zakuhali v prestolnici in začinili na pristojnem ministrstvu. Menda so se zgledovali po zahodnoevropskih vzorih, a je iz tega vseeno nastala komaj užitna jed. Poslej, ko ptt tovarnjaki s pošiljkami ne vozijo več direktno v Novo mesto, ampak v Ljubljano, ne bo nič presenetljivega, če bo pošiljka, poslana iz Sevnice v četrtek, prispela na naslovnikov naslov šele v ponedeljek. V ljubljanski centralni namreč preobremenjeni poštarji delo prelagajo na naslednje dni. Bodo spet dobrodošli golob?



# O Videm papirju odloča država

Vodstvo je s poslovanjem od maja do konca leta dokazalo, da bi bila proizvodnja papirja v Krškem donosna - S februarjem 555 odločb o delu za nedoločen čas

KRŠKO - Vodstvo Videm papirja iz Krškega je položilo karte na mizo v pričeanju, da je njihovo podjetje uspešno poslovalo v minulih mesecih, odkar je šel Videm v stečaj. Kot pravi direktor podjetja Jože Cerle, je zdaj vse odvisno od lastnika podjetja - Sklada za razvoj in od ministrstva za gospodarstvo, ki morata dati smernice za delo vodstvu podjetja, povedati, kaj so cilji in reči, ali naj podjetje še sploh posluje.

Videm papir je od aprila do decembra povprečno proizvedel 6.600 ton papirjev na mesec ali skupno okrog 60 ton papirja. Podjetje je poslovalo po začrtanih ciljih in ustvarilo od aprila do novembra 6,1 milijona mark že vnaprej predvidene izgube. Poslovati je začelo s simboličnimi 1.300 markami lastnega kapitala in mesečno dosegalo od 4 do 8 milijonov mark prometa. V tem času so v podjetju prodali za 44 milijonov mark papirja. Poslovali so s pomočjo kreditov z neugodnimi obrestnimi merami, tako da so samo za obresti plačali 1,2 milijona mark, medtem ko so za tečajne razlike morali odšteti še 2,9 milijona. Ministrstvo za delo jim je res pokrilo stroške za plače, vendar so poravnali še del dolgov, da so lahko sploh začeli poslovati in imeli še 1,2 milijona mark dodatnih stroškov zaradi razdelitvenih bilanc.

"Če smo zmogli poslovati v takih pogojih, potem ni razloga, da se proizvodnja ne bi nadaljevala. Kljub težavam smo poslovali v okviru načrtov, zato lahko pričakujemo v naslednjem letu večje finančne uspehe," sklepa direktor Cerle. Videm papir je že aktivni izvoznik, saj več izvozi kot uvozi. 22 odst. proizvedenih papirjev prodaja v Sloveniji, 16 odst. na Hrvaškem in 62 v drugih tujih državah, kar polovico od tega v Nemčiji. Za nemške kupce so se odločili, ker plačujejo v 8 do 14 dneh, medtem ko Italijani in Francozi pa-



Jože Cerle

pir plačajo šele po 130 do 140 dneh. Na nemškem tržišču poleg tega dosega tudi dobre cene. Tja izvažajo predvsem reciklirane papirje in zdaj tudi nov papir SAVAPRO (delno lesovinski in delno brezlesni), ki ga ocenjujejo za zelo perspektivnega.

V podjetju se računajo na sodelovanje s sosednjim Vitacelom, ki proizvaja celulozo, vendar imajo za vsak primer pripravljene tudi druge nabavne kanale. Načrtujejo, da bo ostalo zaposlenih 638 delavcev, od tega naj bi jih s 1. februarjem 555 dobilo odločbe o delu za nedoločen čas. V letošnjem letu naj bi proizvedli

● V Videm papirju so znižali število reklamacij in tudi količino izmeta pri proizvodnji. Izbirajo najugodnejše trge in kupce ter iz proizvodnje izločajo neperpektivne papirje. Ravno zdaj se odločajo, da ne bodo več izdelovali vuluminoznega papirja, ki ga v svetu delajo iz odpadnega papirja, v Krškem pa tega ne zmoro zaradi ozkih grl v proizvodnji. V Sloveniji so uspeli tudi povečati tržni delež pri časopisnih hišah iz 50 (aprila) na 70 odst.

90 tisoč ton papirja in z njegovjo prodajo ustvarili čez 70 milijonov mark neto vrednosti.

B. DUŠIČ-GORNIK

ZGOVORNO - Krčanu in Krčanki je šele zdaj postalo jasno, zakaj v restavraciji krškega Hotela Srečni pretirane gneče. Za prvega sta šla malo plesat, pa ju je že takoj pri vohodu prestregel oster glas in jima velel, naj se tam na desni strani slečeta. Besedice "prosim" ali vsaj vlnudnega tona ta glas ni poznal, zato se je par vprašal, do kod se je nujno sleči. Potem ko sta pojedla večerjo in popila kar nekaj sortnega vina, sta vse težje priklicala natakarja. Očitno je menil, da je na njima že dovolj zaslužil. Posebej težko ga je bilo priklicati, ko sta si zaželela kave, da bi lahko še malo pobedela. Po nekajkratnem mahanju, klicanju in namigovanju, ki je trajalo najmanj 10 minut, sta kavico le naročila in kmalu tudi dobila. Res je bila ena gosto sladka, druga pa povsem brez sladkorja, toda na vse to sta čisto pozabila, medtem ko sta le čakala, da jima natakar prinese račun. Tega ni pozabil, zato pa je pozabil zaračunati kavo.

TIHA ZELJA - Na tiskovni konferenci Videm papirja so obelodanili, da je po neki anketi njihovo podjetje ženskam zelo prijazno. Mnoge ženske si želijo, da bi podobno anketo opravili tudi v njihovem podjetju. Na primer v Labodu, Lisci, Imperiali ali kakšnem drugem pretežno ženskem podjetju.

DRZNOST - Še pred nekaj leti je v brežiški porodnišnici rodilo največ Brežičank in takoj za njimi so bile Hrvatice. Po zadnjih podatkih se povečuje število malih Krčanov in malih Krčank, ki se rodijo v brežiški porodnišnici. Zanimivo, in to kljub temu, da se na seji sveta posavskih občin še ni uspelo dogovoriti se o tem. Kaj vse si danes upajo porodnice in njihovi malčki!

## Novo v Brežicah

NAŠ GLAS - V Brežicah z veseljem berejo krško glasilo Naš glas, ki poskuša prerasti v vseposavski časopis. Hvalijo ga, ga imenujejo za osrednji in sploh najboljši regijski časopis. Posebno zadovoljstvo imajo zato, ker to njihovo veselje plačuje krška občina. Tako imajo od svoje sosede vsaj nekaj koristi.

TURIZEM - Po zadnjih informacijah so v Termah prebrili prve težave, na katere so naleteli v novih pokritih bazenih, ko so usklajevali toploto zraka in vode. Veselili so se množice obiskovalcev in se predajali sladki misli, da so v samem vrhu slovenskega turizma. Nekateri med prvimi gosti njihove pokrite riviere so kljub vsemu odšli domov z grenkim priokusom. Potem ko so se nakopali v mrzli vodi in dobobra premrzali okoli bazena, so enemu od osebja dejali, da bodo podjetje tožili, če bo vsa družina zbolela. Ta jim je odločno zabilil nazaj: "Saj res, kdo pa nas kopalce sploh sila, da se hodimo kopat v Terme!" Tako je bilo in še bo nekaj časa na Čatežu. Težav s toploto so se znebili, žal pa osebje ostaja isto.

POSTAREM - V Brežicah je zdaj spet vse po starem. Mladeniči nič več leno ne pobirajo parkirnine, lastniki lokalov ob glavni ulici pa se nič več ne jezijo. Mesto je že od jutranjih ur zabasano s pločevino, ko pred trgovinami in lokali vsa mesta zasedejo delavci lokalov in uslužbenci, ki so zaposleni v mestu. Skozi mesto se vije kolona, promet poteka moteno, parkirnega prostora pa ne dobiš, tudi če ga krvavo potrebuješ. Občina zdaj željno pričakuje, kdaj se bo lokalom in trgovinam v tej ulici spet znatno povečal promet, kot so napovedovali, ko so protestirali proti pobiranju parkirnin.

## IZŠLA JE DRUGA ŠTEVILKA ŠOLOPISA

BREŽICE - Novinarski krožek na OS Brežice je skupaj z mentorico Miro Urek v decembru izdal šolsko glasilo, ki so mu že lani nadeli ime Šolopis. Glavna urednica Šolopisa, ki je izšel v nakladi 300 izvodov, je Goranka Krošelj. Mladi novinarji pišejo o šolskem vsakdanu, v katerega vdirata tudi nasilje in droga, pa vendar v glavnem predstavljajo svetlejši plat šolskega življenja: uspešne učence, talente, različne dogodke na šoli. Napisali so nekaj šal, se lotili mode, sveta glasbe in nasvetov o lepem obnašanju.

## PISARNA ZA PODJETNIŠTVO

BREŽICE - V Brežicah ocenjujejo, da imajo podjetniki in tisti, ki se šele odločajo za podjetništvo na voljo znatno premalo informacij. Ker se ne deluje informacijski sistem pri gospodarski zbornici, so sklenili odpreti občinsko podjetniško pisarno. Za projekt razvoja informatike na področju podjetništva je občina že pridobila 1,5 milijona tolarjev iz ministrstva za gospodarske dejavnosti. Zdjaj nameravajo s projektom nadaljevati in se opremiti s primernim programskim paketom.

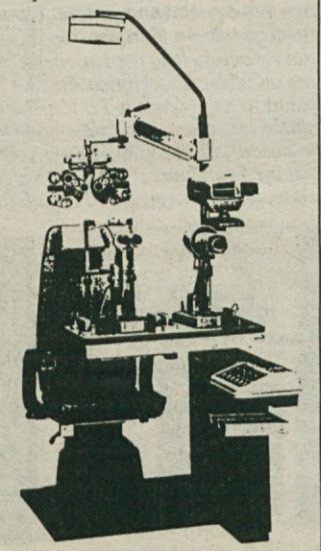
## V bolnišnici spet pregledi za določanje vida

Pogodba med Optiko Rimec in brežiško bolnišnico

BREŽICE, KRŠKO - Z novim letom bo okulistična ambulanta Splošne bolnišnice Brežice spet opravljala preglede za določanje vida. Pregledov ne bo treba plačevati, saj so zajeti v obvezno zdravstveno zavarovanje in bo zanje zadostovala potrjena zdravstvena knjižica.

Pregledi se uvajajo na podlagi pogodbe med bolnišnico in optikama Zinke Rimec v Brežicah in Roberta Rimca v Krškem. Optiki takih pregledov ne bosta več opravljali sami, ampak jih bosta prepustili bolnišnici. Za preglede bosta bolnišnici odstopili tudi naj sodobnejši oftalmološki stol s petimi specialnimi aparati za določanje vida, poleg tega pa še dioptrimer in tonometer, dvoje aparatov, ki sta nepogrešljiva pri pregledih za določanje vida. Enaki aparati bodo nameščeni tudi na delovišču Optike Rimec.

Preglede za določanje vida bo okulistična ambulanta opravljala od sredah popoldne od 14.30 do 17.30 na delovišču Optike Rimec v Krškem ter od 18. do 20. ure v okulistični ambulanti brežiške bolnišnice. Tu bodo pregledi tudi ob četrtkih od 14.30 do 20. ure, vendar bodo ta dan prednost imeli bolniki z napotnico za specialistične preglede oči in bolniki iz bolnišnice. Če bo potrebno, bo okulistična ambulanta začela s pregledi tudi ob sobotah dopoldne.



OFTALMOLOŠKI STOL - Na fotografiji je prikazan sodoben oftalmološki stol s potrebnimi aparaturnimi za določanje vida, vreden približno 45 tisoč mark.

## Letos bo še brez nasipov

Brežice zaman kličejo po dograditvi 4 km nasipa na Savi - V strahu pred poplavami čakajo na HE

BREŽICE - Minulo jesen so v Brežicah za spremembo preživeli brez večjih poplav, zato pa je bilo precej strahu ob vsakem naraščanju Save. Narasla podtalnica je ob vsaki večji vodi poplavila Terme Čatež. Težave s poplavami so se zaostriale, ko so začeli dograjevati nasip v smeri Mihalovca na levem bregu Save. Na desnem bregu Save je ostala le 160 do 170 metrov dolga odprtina pri Prilipah, ki ob poplavah delno razbremeni levi breg Save, kjer manjka še 4 kilometre nasipa.

Delo na nasipih so že dalj časa povsem ustavljena, ker se ne ve, kaj bo s hidrocentralami na spodnji Savi. Podaljšan nasip in zožana odprtina povzročata hitrejšo vodo, odnašanje zemlje in poplave tudi na tistih mestih, kjer jih prej ni bilo. Ogroženi prebivalci se jezijo na občino, ker nič ne ukrene.

Za dograditev nasipa na Savi bi bilo potrebno 400 milijonov tolarjev, vendar po informacijah, ki jih ima občinski izvršni svet, v letu 1994 ni predvideno za te namene kaj veliko sredstev.

Načrtuje se predvsem utrjevanje že zgrajenega nasipa na desnem bregu, medtem ko ni predvideno zapiranje

● Nevarnost poplav za prebivalce ob Savi se je povečala tudi zaradi gradnje nasipa na Sotli, ki so se ga na črno lotili Hrvati, nato pa z deli prenehali, ker še ni določena meja. Odprto ostaja tudi vprašanje, ali bodo zgradili zadrževalnik na sotočju Save in Sotle. Dokler vse to ne bo ustrezno rešeno, bodo vasi od Rigonc, Mihalovca in do Dobove še naprej poplavljeni ob večjih vodah. Republiških oblasti ne prizadene ogroženost nekaj podeželskih vasi, kot kaže, pa jih ne zanima niti to, da že ob manjšem dvigu podtalnice zaplavajo tudi Terme, trenutno eno najuspešnejših podjetij v Posavju, ki za povrh vsega živi še od turizma.

desnega nasipa niti ne dokončanje nasipa na levem bregu.

V brežiški občini se zaradi tega zavzemajo, da se čimprej dorečejo zadeve okrog HE na Savi. Trenutno so ostali sami s svojim nedokončanim nasipom, saj je uspešnejši cestarski

## KOMU KONCESIJO ZA PLINOVOD?

BREŽICE - V občini Brežice pripravljajo odlok o podeljevanju koncesije za graditev sistema distribucije zemeljskega plina. Brežice se zaradi premajhne potencialne porabe niso mogle vključiti v izgradnjo sistema plinovoda, vendar še vedno računajo, da bodo enkrat v prihodnosti tudi same uporabljale zemeljski plin.

lobi prevzel vsa sredstva za normalno gradnjo nasipa. Kot meni predsednik brežiškega izvršnega sveta Ciril Kolešnik, pa izgradnja nasipov za nameček trenutno sploh ni v interesu energetikov.

B. D.-G.



VELEBLAGOVNICA V PROIZVODNI HALI - Naprodaj je bilo predvsem veliko konfekcije, otroških igrac in izdelkov, ki so primerni za darila, vendar se je dalo kupiti ali pa si samo ogledati še marsikaj drugega: od pohištva, papirnih izdelkov, akustičnih aparatov, avtomobilov in kuhinjske posode do cvetja, sadja in vina. Nekateri so prišli na sejem samo prodajat, medtem ko so se drugi želeli predvsem predstaviti morebitnim bodočim strankam. (Foto: B. D.-G.)

## Brežice na poti k mestu sejmov

Novoletni sejem si je ogledalo okrog 20.000 obiskovalcev - Dobre in slabe izkušnje - Nekateri se že pripravljajo za naslednji sejem - Kaj bo s sejmskim prostorom?

BREŽICE - Na novoletnem prodajnem in razstavnem sejmu, ki se je začel 21. in končal 30. decembra, je razstavljalo okrog 120 podjetnikov in obrtnikov. Sejem sta organizirali Obrtna zbornica Brežice in Občinska turistična zveza.

Sejem je obiskalo okrog 12.000 ljudi, če pa prištejemo še otroke do 14. leta, ki so imeli prost vstop, se število dvigne kar na 20.000. Največja gneča je bila v času popoldanskega programa, v katerem so na posebnem prostoru ob sejmu nastopili znani izvajalci slovenske zabavne glasbe. V prvih dneh sejma, predvsem v dopoldanskih urah, je bilo manj obiska, zato so razstavljalci zahtevali ukinitve vstopnine. Organizatorja sta tako že drugi dan uvedla celodnevne karte, s katerimi so obiskovalci smeli vstopati na razstaveni prostor večkrat na dan.

Organizatorji so prepričani, da prodaja ni bila slabša zaradi vstopnine. So pa iznajdljivi obiskovalci posojali celodnevne vstopnice drug drugemu in tako organizatorjem zmanjšali priliv od vstopnine za približno 15 odstotkov. Kot so povedali člani organizacijskega odbora, je

## Črne točke v prometu poiskali, rešili še ne

Na pobudo ravnateljev o varnosti otrok v prometu

KRŠKO - Ravnatelji krških osnovnih šol in vrtcev so zaradi vse večje ogroženosti otrok na cesti sklenili, da vsak izmed njih pripravi spisek najbolj nevarnih, tako imenovanih črnih točk v prometu, in predlaga ustrezno ukrepanje. Varnost otrok v prometu so na njihovo pobudo obravnavali tudi na seji krškega izvršnega sveta.

Ravnatelji ob svojem delu ugotavljajo, da so nekateri odseki še posebej nevarni, a ne samo zaradi znakov, saj ti marsikje so postavljeni, pa jih vozniki ne upoštevajo. Ravno zaradi tega menijo, da bi se morali o zadevi pogovoriti s policijo, ki bi morala v akciji opraviti svoj del naloge.

Izvršni svet je potem, ko se je seznanil s črnimi točkami v prometu in s predlaganimi rešitvami, zadolžil dva pristojna sekretariata, "da predloženo problematiko proučita in pripravita v okviru realnih možnosti predlog sanacije stanja s ciljem čim bolj zmanjšati ogroženost otrok v prometu". O roku izvedbe naloge žal niso nič rekli, so pa zadolžili predsednika izvršnega sveta, da čimprej organizira sestanek s predstavniki Policijske postaje Krško, na katerem bi se pogovorili o režimu parkiranja in o prometnem režimu nasploh.

● Nobena nacionalna Cerkev ni med drugo svetovno vojno ravnala tako kot slovenska. (V. Kavčič)

● Ne hiti, misli na svoje dostojanstvo! (Albanski pregovor)

● Nihče ne more biti pravičen, če ni človeški. (Vauvenargues)

## Podjetništvo prehiteva razvoj zbornice

Poslovne informacije so potrebne zdaj

KRŠKO - Podjetniki močno čuti-jo, da gospodarske zbornice ne opravljajo vloge, ki bi jo morale. Tega se zavedajo tudi v Gospodarski zbornici Posavja, a vseeno menijo, da dobiva zbornica zadnja leta novo podobno in nove funkcije. Šele po letu 1990 se je začelo jasno kazati, kakšna naj bi bila vloga takšne zbornice.

Danes ima gospodarska zbornica že nekaj jasno razvidnih dejavnosti, čeprav vse še niso zaživele zaradi pomanjkanja kadra. Morda se bo kaj spremenilo v tem letu, ko je direktorsko mesto zbornice prevzel Valentin Dvojmoč, doseđanji direktor sevniške Kopitarne.

Regijska zbornica naj bi skrbela za promocijo gospodarstva, za izobraževanje, za kakovost proizvodnje in nacionalni program kakovosti, za lokalno sporazumevanje in skupno nastopanje do oblasti v regiji. Zbornica že več kot eno leto izdaja tudi certifikate za izvozno blago, po katere so morali podjetniki prej v Celje. Z njimi postajajo administrativne usluge za servisiranje gospodarstva obvezna naloga zbornice.

Zbornica se pripravlja na okrepitev svojega informacijskega sistema. S pomočjo računalniške povezave naj bi postala center, v katerem bi podjetniki in stranke lahko dobili najrazličnejše informacije.

Žal razvoj podjetništva v Posavju že prehiteva zbornico, zato podjetniki ne morejo imeti zaupanja vanjo. Brežiška občina, na primer, namerava odpreti podjetniško pisarno s podobnimi cilji, saj podjetniki potrebujejo informacije in pomoč zdaj.

B. D.-G.

## ZDaj še kasete za zdravo življenje

KRŠKO - Podjetje IR inženiring upravlja stanovanja in nudi druge storitve, povezane s tem delom, hkrati pa že nekaj let vodi tudi Šolo zdravega življenja. Ker taka oblika dopolnilnega zdravljenja ni vsakomur dostopna, so nedavno s pomočjo sponzorjev posneli tudi kaseto s tem programom. Promocija kasete je bila sredi decembra v Krškem, ko je podjetje podpisalo tudi sponzorsko pogodbo s Plavalnim klubom Celulozar in s plavalko Anamarijo Repec.

## S KONCESIJAMI DO VEČJEGA REDA

BREŽICE - Včeraj naj bi vsi trije zbori nadaljevali nedokončano sejo skupščine in začeli tudi novo. Na novi seji je delegate čakala obravnava re-balansa proračunskih sredstev za nekatera področja porabe, osnutka odloka o spremembi proračuna, osnutka odloka o začasnem financiranju javne porabe, predlog o ustanovitvi javnega podjetja Radio Brežice ter kar nekaj osnutkov aktov,

ponujali nepriljavno blago sumljive kakovosti.

Kakorkoli že, nekateri so se že v času tega sejma pogovarjali, kje bodo imeli stojnice na spomladanskem sejmu, čeprav doslej v Brežicah še ni bilo govora o takem sejmu. Zato so še toliko bolj upravičena razmišljanja, da je treba v tej smeri nadaljevati, in to z več profesionalnosti. Izkušnje iz novoletnega in tudi iz oktobrskega obrtnega sejma bodo kar dobra podlaga za bodočega organizatorja. Ta bo moral temeljito razmisliti, ali je sejem predolg trajal, kako ustrezen je bil odpralni čas (od 10. do 21. ure), kakšna propaganda bo potrebna in kako bo z vstopnino.

Še naprej ostaja odprto vprašanje, kaj bo s proizvodno halo, ki se je zdaj že dvakrat uspešno prelevila v sejmski prostor. Če jo bodo Brežice izgubile, bo to velika škoda, saj je na izredno ugodni lokaciji za tako dejavnost, v sami bližini mesta, dovolj prostorna in ima tudi dovolj pripadajočih funkcionalnih površin.

B. D.-G.



# Umetnost ustvarja stik z domovino

Ivan Zorko, slovenski umetnik iz Pariza, bo prihodnji četrtek razstavljal v Dolenjski galeriji - To bo po 36 letih drugo umetniškovo snidenje z Novim mestom

NOVO MESTO - Marsikaterega slovenskega ustvarjalca je pot zanesla v svet iskat znanja in priznanja pa tudi vzdušja, ki bi spodbujalo njegovo umetniško ustvarjanje. Nekateri so našli, kar so iskali, drugi so se izgubili v tujem svetu. Razstava, ki jo prihodnji četrtek Dolenjski galeriji v sodelovanju z Mestno galerijo Ljubljana pripravlja Dolenjski muzej, je zgodba o uspehu.

To je razstava del Janeza Zorka, ki že domala trideset let živi v Parizu, kjer je delal, se učil, ustvarjal in učil. Tam ima svoj kiparski atelje in tam tudi največ ustvarja in razstavlja. Vendar bi se starejši Novomeščani lahko še spomnili slikarja, ki je s skupino Klas iz Ljubljane leta 1958 razstavljal v Domu JLA. Tedaj je mladi, v Podgorju nad Sevnico rojeni Ivan Zorko še spremljal pouk risanja pri prof. Igorju Plešku v umetniški šoli Klas v Ljubljani, kjer se je usmeril v krajinarstvo. Tudi Sevničani se morda še spomnijo njegove prve samostojne slikarske razstave v domačem kraju leta 1962. Dve leti kasneje se je Zorko nastanil v Parizu, kjer je na Montparnassu poslušal predavanja na visoki šoli za risanje, grafiko, kiparstvo in modlarstvo, leto zatem, torej 1979. leta pa tam ustanovil tudi svoj atelje. Ob študiju je delal tudi za Renaulta, ki je

tudi tokrat pokrovitelj njegove razstave. V letih 1974 do 1986 je predaval na U. E. R. lepih umetnosti in umetniške znanosti pri Univerzi Pantheon - Sorbonne v Parizu.

Leta 1974, po desetih letih, ga prvič spet srečamo v domovini, tudi tokrat na Dolenjskem, na kostanjeviški Formi vivi, drugič pa na 6. jugoslovanskem bienalu male plastike v Murški Soboti. A kar smo videli takrat, so bili le fragmenti. Tokrat se je v domovini prvič predstavil v izbranim pregledu od lanskega 16. decembra do letošnjega 9. januarja v Mestni galeriji v Ljubljani, zdaj pa bo razstava v celoti prenesena v Novo mesto. Obsega 45 del v lesu, lavi, granitu in marmorju. To so materiali, ki so ustvarjalcu trenutno najljubši, ali, kot v katalogu k razstavi pravi gospod Patrick Gilles Persin: "Če ga les fascinira, ga kamen in marmor privlačita do te mere, kolikor simbolizirata

mogočno razsežnost preteklosti; tako granit kot lava, peščenec ali kak drug kamnit konglomerat nosita v sebi pečat zlahtnosti. Kot razlaga Zorko: prav to pripelje do ravnovesja med intelektualno in fizično močjo, ki se umesti med material in ustvarjajočega umetnika. Njemu je absolutno potrebno, da ima žmaterial svoj karakter".

T. JAKŠE

## BOGDAN NOVAK V GOSTEH

SEVNICA - V sevniški občinski knjižnici so za mlade bralce pripravili novoletno presenečenje in v goste povabili pisatelja Bogdana Novaka, ki so ga otroci že spoznali ob prebiranju knjig Zvesti prijatelj. Zaradi slabega vremena obisk ni bil ravno velik, kljub temu pa je pisatelj pripravil urico in pol zanimivega monologa, bil pa je tudi prijatelj sogovornik in, nenazadnje, tudi Božiček, ki je delil svoje knjige. Naslednjega dne je obiskal še otroke v Krškem, povabljen pa je tudi na podelitev bralne značke boštanjskim osnovnošolcem.

D. KOŠELJ

## Greentown Jazz Band

### Prednovoletni koncert

Novomeški Dom kulture je prejšnji tork, 28. decembra, priredil prednovoletni koncert in nanj povabil pred nekaj leti ob podobni priložnosti tukaj že gostujoči ansambel Greentown Jazz Band iz Ljubljane.

Skupina sedmih izvrstnih glasbenikov deluje z nekaj spremembami že od leta 1982. Znani so po nastopih doma in v tujini, izdali so tudi dve samostojni CD plošči. Njihovo glasbo lahko označimo kot tradicionalni jazz in swing, podajanje pa je predvsem v zadnjem času tudi rahlo sodobno obarvano (kitara, bobni).

Ansambel je nastopil pred skoraj polno dvorano in je po zagranih obeh delih programa moral na željo občinstva še dvakrat na oder. Nastop je bil prijetna prednovoletna osvežitev v nasprotju z anemično ponudbo na Glavnem trgu in nastopi balkanskih glasbenikov po okoliških vaških diskotekah. Motili so le plašči, saj imajo, kot kaže, v Domu kulture garderobo le za okras.

R. BOŽIČ

## PRIHAJA "KRALJ V ČASOPISU"

LOŠKI POTOK - Zadnji dve leti vlada v Loškem Potoku huda kulturna suša. Svetla izjema so le učitelji in učenci Osnovne šole dr. Antona Debeljaka. Tudi letos so za novoletne praznike pripravili nekaj prireditev. 23. decembra so imeli odprti dan šole, isti dan popoldne pa prireditev za učence in starše. Nastopili so učenci iz vseh razredov in iz vrta. Vrtec je obiskal tudi dedek Mrz. Učenci sedmega razreda so uprizorili igro "Kralj v časopisu" in ob tej priložnosti izdali gledališki list. Računajo, da bodo kmalu po novem letu igro ponovili še za ostale krajanje, dobili pa so tudi vabilo za gostovanje iz osnovne šole v Podpreski.

A. KOŠMERL

# Uk še za podjetnike in obrtnike

Črnomaljska srednja šola se prilagaja spremenjenim razmeram na trgu delovne sile - Manj gimnazijskih razredov ter večji poudarek podjetniškemu in obrtnemu izobraževanju

ČRNOMELJ - V tukajšnji srednji šoli so v letošnjem šolskem letu vpisali učence v tri prve oddelke gimnazije ter v en oddelke strojništva. Po posvetu z zavodom za zaposlovanje in ministrstvom za šolstvo in šport so v šoli spoznali, da nima več smisla razpisovati treh gimnazijskih oddelkov, kajti če so prosti mesta, se vpišejo tudi učenci, ki s težavo ali pa sploh ne zmorejo zahtevnega pouka, zlasti pa ne priprave na maturu.

Zato so na svetu šole predlagali, da bi bil za takšne učence primernejši program podjetniškega poslovanja. Po triletnem šolanju bi tako dobili učenci poklic poslovnega tajnika, po še dveh dodatnih letih bi postali poslovni tehniki. Sedaj imajo tovrsten program na devetih srednjih šolah po vsej Sloveniji, le v dolenjski regiji ga še ni. Kot je povedala ravnateljica črnomaljske srednje šole Gabrijela Vidic-Mihelčič, je program zanimiv tudi zato, ker ima dva tuja jezika, od strokovnih predmetov pa med drugim tudi računovodstvo, poslovno informatiko ter splošno-izobraževalne predmete. Po mnenju ravnateljice je primerna zaposlitev za učence, ki končajo tovrstno izobraževanje v manjših podjetjih, kjer urejajo poslovanje, v turizmu, a tudi za samozaposlovanje. Predvsem je pomembno, da je izobraževalni program zasnovan sodobno in pod-

jetniško.

S srednje šole so osnovne šole po Beli krajini že seznanili z novim programom in že takoj na začetku je bilo zanimanje precejšnje, saj so evidentirali okrog 50 učencev. Tako so v Črnomlju spoznali, da so na pravi poti, in za prihodnje šolsko leto načrtujejo, da bodo razpisali dva oddelka gimnazije ter dva oddelka podjetniškega poslovanja.

Prizadevajo si razpisati tudi oddelke strojništva, ki bi bil popolnoma prilagojen potrebam obrti. Pri tem se povezujejo s tovrstno šolo v Mariboru, ki ima na tem področju največ izkušenj. Tak program zahteva periodično organizacijo pouka, učenci morajo imeti podpisane učne pogodbe med šolo, obrtnikom ali podjetnikom in starši. Učna mesta v obrtniških obratovnicah, kjer bi učenci imeli prakso, morajo biti

opremljena po normativih. Učenci bi bili po končanem šolanju dobro usposobljeni za delo bodisi v obrti, v drobnem gospodarstvu ali podjetništvu, imeli bi tudi več možnosti za samozaposlovanje. V 1. letniku bi bili namreč na praktičnem usposabljanju zunaj šole pet tednov, v 2. letniku 23, v 3. pa 21 tednov. Za obrtne poklice so prilagojeni programi za orodjarja, konstrukcijskega ključavničarja, avtokleparja, monterja in upravljalca energetskega naprav, strojne mehanika ter avtomehanika. Sedaj imajo te programe le na nekaterih štajerskih in gorenjskih šolah. Kot je zatrjela ravnateljica, bodo na šoli storili vse, da bi začeli z obrtnim programom, toliko bolj, ker so pred uvedbo usmerjenega izobraževanja tovrstno izobraževanje na njihovi šoli že imeli. Pri svojih prizadevanjih že imajo podporo zavodov za šolstvo in za zaposlovanje ter občinskega izvršnega sveta.

M. BEZEK-JAKŠE

## SREČANJE PRIJATELJSTVA V KARLOVCU

KARLOVEC - Tu sta 20. oktobra 1993 Matica hrvaška in Mestna knjižnica I.G. Kovačić priredili Srečanje prijateljstva. Ob tej priložnosti so v Mestni knjižnici v Karlovcu odprli oddelke slovenske knjige in predstavili Antologijo slovenske poezije (urednikov C. Zlobca in S. Mihaljica). Ob stikih, ki jih naša Knjižnica Mirana Jarca goji s kolegi v sosednji državi, smo jim ob njihovem obisku podarili nekaj slovenskih knjig, namenjenih novemu oddelku slovenik.

J. ZUPANČIČ

## BREŽIŠKI LIKOVNIKI RAZSTAVLJAJO

BRESTANICA - V prostorih ljubljanske banke v Brestanici razstavlja trinaest del - pejzaže in tihozitja, slikana v olju in akvarelih - brežiški likovniki Milena Gramc, Nada Hamberek, Bojan Horvatič, Andreja Komočar, Tugo Lebič, Ljudmila Narobe, Nevenka Ruškovič in Vlada Sumrak, vsi člani Društva likovnikov Brežice. Razstava bo na ogled do 11. januarja, izbrana dela pa bodo nato predstavljena na področni razstavi skupaj z deli likovnikov iz Krškega in Sevnice, ki bo februarja na gradu v Brestanici.

B. HROVATIČ

## JUTRI NA KONCERT

KOČEVJE - V petek, 7. januarja, ob 19. uri bo v Šeškovem domu v Kočevju novoletni klavirski koncert. Nastopila bosta prof. Sijavuš I. Gadžijev iz Moskve in njegov učenec Erik Suler, domačin iz Kočevja, sicer pa učenec Specialne glasbene šole v Moskvi. Predstavila se bosta z deli Haydna, Mozarta, Beethovna in Liszta.

# Zgodbe z obeh strani Gorjancev

Anekdote in zgodbe znanih oseb, ki jih je za vas zbral in obdelal pisatelj Jože Dular, pričenjamo objavljati z današnjo številko - Sodelujete lahko tudi vi

METLIKA - Pisatelja Jožeta Dularja bralcem seveda ni treba posebej predstavljati, saj se je ta v Metliki živčev, a v Vavti vasi ob zeleni Krki rojeni pisatelj, pesnik, publicist in kulturni delavec že dostikrat pojavil v našem časopisu.

Od novega leta naprej vas bo z Dolenjskim listom spet redno obiskoval. Častitljiva starost, bliža se koncu sedemdesetih let, mu namreč ni vzela veselja do dela. Njegovo ustvarjalno in poustvarjalno pero je živahno prav tako kot njegova iskri-va narava. In tako smo se z njim dogovorili, da iz njegove bogate bere anekdot, ki jih je o vidnejših osebah,

posebnejših ter kulturnih in političnih delavcih z obeh strani Gorjancev zadnja leta zbral in obdelal, vsak teden na zadnji strani Dolenjskega lista objavimo nekaj. Gotovo vas bodo zabavale, hkrati pa vam tudi osvežile spomin na marsikatero osebo, ki je že odšla iz našega vsakdana.

Z delčkom tovrstnega Dularjevega delovanja smo se srečali že lansko

leto na kulturnih večerih v gostilni na Hribu, kjer je gostoval tudi on. "Takrat je bil nekakšen test. Prebral sem nekaj anekdot in videl sem, da so imele med udeleženci kar dober odmev. To me je še bolj spodbudilo k delu in sedaj je pripravljenih za objavo kakih dvesto kratkih ali malo daljših anekdot, za katere mislim, da bodo bralcem všeč," pravi avtor, ki ima prve izkušnje z zbiranjem tovrstnega gradiva še od takrat, ko so za Belokranjski muzej v Metliki na magnetofonski trak posneli pripovedi starih Metličanov. "Vse zapisano niti niso čisto prave anekdote, vmes so tudi zapisi iz življenja, in če niso preveč duhoviti, so pa zanimivi, tako kot je zanimivo Trdinovo narodopisno gradivo. Kmalu se bo pričelo naslednje tisočletje in tudi tako bo ostalo nekaj spomina tudi na naše čase."

Jože Dular svojega gradiva nikakor ne šteje za popolno ali dokončno. Zaveda se, da med ljudmi krožijo zgodbe o tem ali onem, ki jih druge pripisujejo spet čisto drugim osebam, zaveda se, da mu marsikaj še ni prišlo na uho, in bo hvaležen, če mu to preko Dolenjskega lista ali naravnost na njegov naslov, CBE 39, Metlika, sporočite, zaveda pa se tudi, da je marsikatero gradivo potrebno temeljite pisateljske obdelave. Z drugimi besedami, šele prav postavljena beseda, prav oblikovan stavek in prav zaokrožena zgodba doseže svoj pravi učinek. To pa je tisti ovire, ki ga k vsakdanji jedi zna dodati le mojster besede.

T. JAKŠE

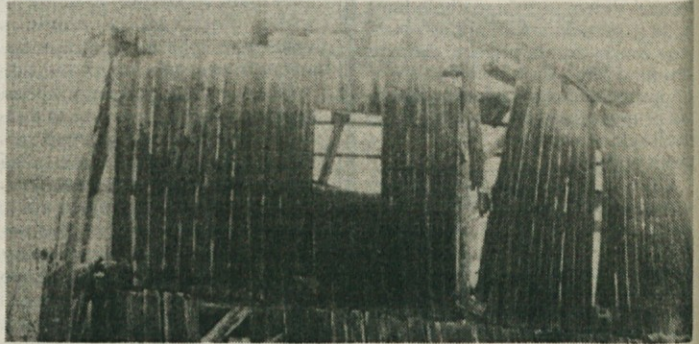


PISATELJEVA DELAVNICA - Jože Dular ob delovni mizi, kjer so nastajale tudi Zgodbe z obeh strani Gorjancev, ki so pričele izhajati s prvo letošnjo številko Dolenjskega lista in vas bodo razveseljevale vse tja do konca leta.

# dogodki v sliki in besedi



NOVOLETNI KONCERT - Metliška mestna godba na pihala z dirigentom Ivanom Jerino je navadno pripravila svoj letni koncert ob kulturnem prazniku. Tokrat pa se je zanj odločila tik pred novim letom. Metličani, ki so njeni zvesti poslušalci, tudi tokrat niso zatajili, saj so dodobra napolnili dvorano kulturnega doma. Godbeniki so poželi bučen aplavz, še posebej pa so ga poslušalci namenili mladi solisti, osmošolki Kristini Oberžan (na fotografiji), ki je s svojim saksofonom prava osvežitev v igranju godbe, ustanovljene že pred 143 leti. (Foto: M.B.-J.)



PODRTIJA SREDI METLIKE - Prava sramota je, da se nad metliškimi Dragami, tako rekoč v središču starega dela mesta, dviga takšna podrtija. A ne le sramota, za mimoidoče predstavlja tudi veliko nevarnost. Letošnji sneg je nekdanje gospodarsko poslopje še dodatno razmajal, tako da se je podrla streha. Ljudje, ki hodijo vsak dan po potki, ki vodi mimo hotela in podrtije proti pokopališču, se boje, da bo le nekoliko močnejši veter pometal nanje še tisto, kar je od nekdanjega poslopja ostalo. Ker niti natančno ne vedo, kdo je lastnik podrtije, je bilo na izvršnem svetu že slišati, da bi morala občina poskrbeti za odstranitev razpadajočega poslopja, preden bo prišlo do najhujšega. Upajmo, da bo odgovorni - kdor koli je že - ukrepal prej kot vreme. (Foto: M.B.-J.)



NOVOLETNI TRENING - Za prave športnike ni praznikov. Še več, proste dneve zavzeti fantje in dekleta izkoristijo še za bolj intenzivni trening. Med takimi so gotovo atleti in med njimi v tem zimskem času še posebej tekači na dolge proge, ki pozimi nabirajo "kilometražo". Tekoč na dolge proge v zimskih mesecih preteče tudi po 150 in več kilometrov na teden. Kamera je v nedeljo, 2. januarja, popoldne ujela novomeškega atleta Roberta Dragana na Vahni na Gorjancih. Nепrekinjeno je tekel od doma na Petelinjku nad Malim Slatnikom po cesti čez Gorjance na belokranjski Suhor. "25 km bo," je na Vahni po več kot 10 km neprekinjenega teka v klanec povedal zasopli Robert. (Foto: A. B.)



HRANILNO-KREDITNA SLUŽBA V NOVIH PROSTORIH - V Kočevju je 15. decembra odprla Hranilno-kreditna služba na Roški cesti pri Kmečkem trgu nove poslovne prostore. Ob tej priložnosti je predsednik njenega upravnega odbora Zdravko Janež poudaril, da ta služba kljub dvema bankama v Kočevju lepo uspeva, njena prednost pa je tudi, da lahko hitreje sprejema odločitve. Direktorica Anuška Kordiš pa je povedala še, da je v tej bančni ustanovi zaposlenih le 12. V njenem okrilju delujejo poleg hranilno-kreditne službe kmetijska in gozdarstva še hranilnica in posojilnica in podjetje "Last in posest", d.o.o., ki se ukvarja s prometom z nepremičninami, vrednostnimi papirji, finančnimi storitvami in kreditiranjem na podlagi zastave stvari (avto, zlato, umetniški predmeti). Na fotografiji: z otvoritve. (Foto: J. Primc)



OBISK SVETOVNE RAZSTAVE NOVINARSKÉ FOTOGRAFIJE - Fotografija je tisti del časopisa, ki bralcu najbolj približa dogodek in je obenem najbolj verodostojno pričanje o njem. Skupina novinarjev Dolenjskega lista, ki je prejšnji teden obiskala razstavo World press foto v Cankarjevem domu si je ogledala nagrajene posnetke najboljših svetovnih fotografov, ki na svojstven način opisujejo današnji svet, poln nasilja, vojn, tragedij, bogastva, revščine, napredka znanosti in surovosti športa, ki človeka z vsemi sredstvi potiska na rob njegovih zmogljivosti. (Foto: I. Vidmar)



## Ekološke bombe na tovarniških dvoriščih

Kopičenje odpadkov je cena, ki jo mora človeštvo plačevati za tehnološki napredek. Imamo zakon o varstvu okolja, ki ga še nekaj let ne bomo mogli dosledno upoštevati, saj bi s tem hitro uničili slabokrvno slovensko gospodarstvo. Predpisov o varstvu okolja se skušajo držati le redka uspešna podjetja, ki pa morajo najprej počistiti s hipoteko preteklosti. Na tovarniških dvoriščih se še vedno kopičijo nepredelani posebni odpadki, ki so prava ekološka bomba.

Ekologija kot znanost in varstvo okolja ni le moda, ki bi jo nekritično prevzeli od razvitega sveta. Varstvo okolja je nujnost, ki omogoča obstoj človeške rase v prihodnosti. Urin kazalec se je že zdavnaj premaknil s petih minut pred dvanajsto in čas je, da se začnemo obnašati drugače, sicer svojim potomcem ne bomo imeli česa zapustiti. Žal pa dosledno varstvo okolja ni poceni. Poleg tega da v Sloveniji niti slučajno nismo dovolj bogati, da bi problem odpadkov rešili čez noč, se večina poskusov, da bi rešili nekatere skrajno zaskrbljujoče primere reševanja predelave in odlaganja najnevarnejših odpadkov, zaustavi na gluhih ušesih lokalnega prebivalstva, ki se sicer strinja z dejstvom, da je take odpadke treba nekje shraniti, vendar nikakor ne v njegovi bližini. Naj omenimo le zapušeni rudnik urana na Žirovskem vrhu, kjer bi po nekaterih podatkih lahko shranili polovico nevarnih odpadkov naše države in jedrske odpadke krške nuklearke, ter zaplet med krajanji in novinarji na Kališevcu. Nihče noče imeti v svoji bližini niti odlagalnišča komunalnih odpadkov, ki jih sedaj najdemo za vsakim vogalom. Če se ne moremo dogovoriti, kje bo stalo osrednje odlagalnišče smeti, jih pač odlagamo vsak pred svojim pragom, kar popolnoma ustreza mentaliteti naših ljudi in nemoči države, da bi rešila zadevo sama.

Kam s posebnimi odpadki? S tem vprašanjem se že dolgo časa ukvarjajo tudi v novomeški tovarni zdravil, kjer so v ekologijo vložili precej denarja. Vprašanje čiščenja odpadnih voda so rešili z biološko čistilno napravo. Bionova, kakor so napravo poimenovali, je plod znanja domačih strokovnjakov. Stolpna tehnologija, ki omogoča izpiranje zraka ob izhodu, ne onesnažuje zraka tako kot bazenska tehnologija stare komunalne čistilne naprave ob njej. Še vedno pa v Krki niso zadovoljivo rešili vprašanja odlaganja in predelave posebnih odpadkov. Del odpadkov reciklirajo in jih vračajo v proizvodnjo. Topila in mešanice čistih alkoholov, ki ne vsebujejo halogenov in soli, sežigajo v kotlih, vendar le v omejenih količinah. Sestavine dima kontrolirajo sproti sami, obenem pa dim kontrolirata tudi novomeški in mariborski zdravstveni zavod.

### Sežig odpadkov ni poceni

Vse ostale posebne odpadke, ki jih ni mogoče reciklirati ali sežgati v običajnih kotlih, mora Krka prodati. Del odpadkov pošiljajo na predelavo v sežigalne naprave v Sloveniji, vendar le določeni tip odpadkov, in le v primeru, da imajo proste zmogljivosti. Vse ostale odpadke izvažajo v tujino, kjer je sežiganje posebnih odpadkov postalo dober posel. Največ posebnih odpadkov je Krka izvozila v Anglijo, zadnja pošiljka pa je bila namenjena Kolumbiji. Izvoz odpadkov oziroma izmenjavo odpadkov uravnava Baselska konvencija, ki jo je Slovenija že podpisala in velja za nas od 1. januarja letos.

Sežig odpadkov sploh ni poceni, saj stane uničenje kilograma posebnih odpadkov v Sloveniji 3 do 4 nemške marke, izvoz pa 4 in več nemških mark. Cena je odvisna tudi od sestave odpadkov; med najdražjimi so tisti, ki vsebujejo PCB, takih pa Krka k sreči nima. Posebni odpadki so posledica tehnološkega procesa (tehnološki izmet), čiščenja okolja, v katerem potekajo tehnološki procesi, kontaktna embalaža in neprodana zdravila, ki jih prodajalci na osnovi predpisov vračajo proizvajalcu. Če pritejemo reciklirane in doma uničene odpadke, je Krka letos "prodala" 121 ton

posebnih odpadkov, za kar je porabila okroglo pol milijona nemških mark. 74 ton odpadkov jim je uspelo "prodati" v Sloveniji, 47 ton pa je morala izvoziti. Do odvoza odpadke skladiščijo na dvoriščih v 200-litrskih sodih, vrnjena zdravila pa v skladiščih. Medtem ko je imela Krka pred tremi leti za tovarniško ograjo shranjenih kar 283 ton tekočih in 105 ton trdnih odpadkov ter 300 palet v skladiščih, se je ta količina do konca lanskega leta močno zmanjšala. Izven skladišč imajo na zalogi še 60 do 70 ton odpadkov, letos pa nameravajo z "dolgom preteklosti" povsem razčistiti.

### Lastna sežigalnica

Zaradi velikih stroškov uničevanja posebnih odpadkov doma in v tujini so v Krki že pred več kot petimi leti začeli resno



razmišljati o izgradnji lastne sežigalne naprave, ki bi te stroške zmanjšala za več kot 40 odstotkov. Podobno napravo imajo pri nas že v tovarni Pinus v Račah, v Avstriji pa celo v samem središču Linza, kjer sežigajo bolnišnične odpadke (precej so podobni Krkinim) in v Gradcu v tovarni Steyr. Glavna dela take naprave sta pirolizna komora, kjer se sežigajo odpadki pri temperaturi okoli 600 stopinj C, in termoreaktor, kjer se pri temperaturi 1.200 stopinj sežigajo še izhodni plini iz pirolizne komore. Po sežigu se plini ohladijo in izperejo z raztopino natrijevega luga. S tem se doseže, da škodljive primese plinov ne

uhajajo v ozračje oziroma da dim iz dimnika sežigalne peči ustreza predpisom o varovanju okolja. Pepel od tako predelanih odpadkov ne presega normativov o vsebnosti naravi škodljivih snovi in ga je možno odlagati celo na deponije komunalnih odpadkov.

Zakaj Krka še nima sežigalne naprave? Leta 1988 so na novomeški izvršni svet naslovili prošnjo za spremembo družbenega plana, saj v prostorskoizvedbenem načrtu plana širitve tovarne zdravil sežigalna naprava ni bila predvidena. Kasneje so sežigalno napravo vključili v urbanistični načrt, vendar so ostali brez

soglasja krajanov. Kaj bo z gradnjo, še ni jasno. Vendar zaradi vse strožjih mednarodnih predpisov o uvozu in izvozu posebnih odpadkov in zelo majhnih možnosti, da bi podobno napravo, s katero bi Krka lahko pogodbeno za stalno rešila vprašanje sežiga odpadkov, zgradijo v Sloveniji, Krki ne ostaja nič drugega kot da poskrbi za predelavo posebnih odpadkov sama, kajti skladiščenje nepredelanih odpadkov predstavlja preveliko nevarnost za okolje in mestno prebivalstvo v neposredni bližini tovarne.

IGOR VIDMAR

### posavsko sadje



Minili so prazniki ter z njimi nakupovalna mrzlica in iskanje primernih daril. Kdo med nami je svojim otrokom v darilo poleg bonbonov in čokolade priložil tudi jabolko, hruško ali domače suho sadje? Slovenci smo ob mandarinah, kiviju, pomarančah in bananah pozabili na svoje domače sadeže. K temu so svoje prispevali tudi sadjarji, ki sicer znajo pridelati sadje po naj sodobnejši tehnologiji, vendar se žal precej slabše znajdejo pri prodaji.

Posavski sadjarji pridelajo tretjino vsega slovenskega sadja in 40 odst. vseh slovenskih jabolk. Zaradi večje intenzivnosti sadjarjenja je proizvodnja v zadnjih letih močno narasla. Čeprav so imeli sadjarji še nedavno dobro poskrbljeno za prodajo svojih pridelkov, se je to v zadnjih treh letih močno spremenilo. Posavski sadjarji, predvsem tisti iz krške in brežiške občine, so namreč večino sadja prodali na hrvaški trg. Bližnji milijonski Zagreb je bil velik potrošnik posavskega sadja.

Z novo državno mejo je sadjarjem hrvaški trg postajal vse bolj nedostopen, zato so bili prisiljeni razmišljati o novih načinih trženja. Še posebej zato, ker sta se skoraj istočasno začeli rušiti tudi kmečki zadrugi v Brežicah in v Krškem. Sadjarji so preko zadrug prodajali že prej samo del sadja, preostalo pa po svojih lastnih trgovskih poteh, a jih je kljub temu razsulo v zadrugah močno prizadelo. In to ravno v času, ko so izgubljali svoja najboljša tržišča.

### Pridelovalci in prodajalci

Danes ima že kar precej večjih sadjarjev svoje podjetje. Tako torej niso več samo pridelovalci, ampak sadje tudi prodajajo.

Taka rešitev se je pokazala za ustrezno predvsem pri močnih družinah, ki poleg dela na kmetiji zmorejo tudi skrbeti za prodajo. Žal takšen način organiziranja ni možen za manjše sadjarje, ki jim je ta dejavnost le dodaten zaslužek. Takih je v Posavju največ.

Mnogi manjši sadjarji že vidijo rešitev v novem povezovanju. Sprva so svoje interese združevali v okviru posavskega društva, lansko leto pa so ustanovili tudi Sadjarsko zadrugo Posavja, ki ima sedež v Arčičah. Na začetku se je vanjo vključilo 35 sadjarjev, ki imajo skupaj čez 70 ha sadovnjakov, v katerih pridelajo sedaj okrog 1.800 ton sadja. Zadruga tako prideluje sadje na 40 odst. sadjarskih površin v brežiški občini ter nekaj manj v krški. Sevnicičani se za tako zadrugo še niso povsem ogreli, saj je tam sadjarjev manj, poleg tega pa v njihovi občini še dokaj solidno posluje stara Kmečka zadruga. Kljub temu pričakujejo, da se bo v naslednjih letih v zadrugo povezovalo od 70 do 80 odst. vseh posavskih sadjarjev.

Vsak član bo v dveh letih vplačal 1000 mark ustanovnega deleža in bo za poslovanje zadruga jamčil tudi z desetkratnim

## Neizkoriščeno darilo narave

deležem. Zaenkrat so izbrali način združnega dela, ki daje vsakemu sadjarju možnost, da sam prodaja, saj se jim zdi škoda trgati že utečene prodajne poti. Namen zadruga je vsaj za zdaj ustvariti blagovno znamko, ki bo posavskim sadjarjem omogočila preživeti konkurenco na trgu in s katero se bodo lahko enotno predstavljali na domačih in tujih trgih. Že minulo jesen so pripravili propagandno akcijo z letaki in oglaševanje preko lokalnega radia, oblikovali so svoj znak in slogan "Sadeži iz Posavja, harmonija ljubezni in zdravja" ter dali oblikovati kartonasto embalažo. Želijo povečati in poceniti proizvodnjo ter si zagotoviti sodobne skladiščne prostore.

"Evropski strokovnjaki nam priznavajo visoko kakovost, imamo čudovite naravne možnosti za dobro sadje, žal pa tega naši kupci ne vedo, zato jim bomo morali povedati," pravi predsednik zadruga Toni Koršič. Posavski sadjarji so se torej podali v boj za tržišče. Manjšim proizvajalcem doslej ni uspelo pridobiti stalnega trga, saj ne morejo stalno dobavljati dovolj velikih količin, zato upajo, da bodo uspeli skupaj.

### Jagode od maja do novembra

V razdrobljenosti tiči tudi razlog, da Posavci ne prodajo več sadja v tujini. Na tujih tržiščih trenutno ne dosegajo dobrih cen, poleg tega pa je lanskoletni pridelek zelo prizadet zaradi suše in tako rekoč ni sadja najvišje kakovosti. Suša je povzročila več škode, kot je sprva kazalo, saj je precej sadežev odpadlo, 10 do 15 odst. sadja je segnilo, še preden so ga lahko pobrali vsaj za industrijsko predelavo. Zadruga je letos še vedno vezana na hrvaški trg, saj je tam doslej dosegla 70 odst. vse prodaje. Kljub temu ohranja dobre stike z več tujimi partnerji in pričakuje nekaj večji izvoz proti pomladi.

Jabolka so glavni pridelek posavskega sadjarstva, sledijo pa hruške, breskve in delno tudi jagode. V naslednjih letih veliko stavijo ravno na proizvodnjo jagod, s katerimi naj bi že prav kmalu razveseljevali kupce vse od maja pa do sredine novembra. Vseh 35 članov zadruga (zdaj bodo vrata odprli tudi drugim sadjarjem) se je odločilo za integrirani način pridelave sadja (program SIPS), s katerim med drugim uveljavljajo naravi prijazen način boja pro-

ti škodljivcem, in le minimalno uporabljajo kemijo. Tudi te posebne kakovosti sadjarji še niso znali predstaviti kupcem niti je na kak način vnovčiti.

Zadružniki so prodali za ozimnico okrog 500 ton sadja, trenutno pa v hladilnici krške Kmačke zadruga na prodajo čaka še 400 ton jabolk. Brežiška in krška hladilnica sta v lasti tamkajšnjih zadrug, vendar sadjarji upajo, da jim bo uspelo vsaj eno odkupiti. Prepričani so namreč, da brez tega ne bo šlo, saj v majhnih hladilnicah ni mogoče zagotavljati kakovosti in hkrati tudi ekonomičnosti. Upajo, da jim bo pri nakupu, vsaj s pomočjo ugodnih kreditov, pomagala država. Pri tem se sklicujejo na sadjarje na Zahodu, ki v hladilnice vložijo največ 20 odst. svojih sredstev (najugodnejši krediti), medtem ko ostalo pokrijejo država, pokrajina in EGS.

Se torej obetajo novi časi za zadružništvo? Lahko v prihodnosti pričakujemo podobno združevanje in morda tudi nastanek še kakšne sadjarske zadruga v Posavju? Kot pravi dipl. inž. Franc Kotar iz Sevnice, se na Nizozemskem uveljavlja nova oblika prodaje preko skupnosti proizvajalcev, ki so podobne našim zadrugam. Doslej so sadje prodajali preko 13-ih borz, zdaj pa predvidevajo, da bo ostala ena sama taka borza. V tipično nizozemsko skupnost se povezuje kakih 25 kmetov, ki pridelajo okrog 5.000 ton sadja in na trgu dosega jo tudi za tretjino višjo ceno, kot bi jo na borzi. Te skupnosti se angažirajo tudi pri skupni nabavi repromateriala.

Tudi v Južni Tirolski, po kateri se posavski sadjarji radi zgledujejo, je povprečna velikost sadovnjakov le 1,5 ha, zato upajo, da razdrobljenost ni nujno pogubna in da bodo z učinkovitim povezovanjem uspeli tudi v Posavju. Na tej poti bi bilo treba torej vsem posavskim sadjarjem, posebej tudi tistim, ki so se podali na lastno podjetniško pot, zaželeli veliko uspehov. Škoda bi namreč bila, če bi tako ugodne razmere in takšno kakovost zanemarili ali pa je ne bi znali ponuditi tudi svetu. Kdor je kadarkoli v tujini ugrižnil v lepo rdeče jabolko, čudovito breskev ali svetlečo se hruško, tisti ve, da se za vsem tem bliščem niti približno ne skrivajo takšni okusi, kot za našim domačim sadjem.

BREDA DUŠIČ-GORNIK



# Sedem desetletij skupaj

Veliko je dandanes zakoncev, ki preživijo skupaj petdeset let življenja. Vse več je tudi takih, ki dočakajo biserno poroko. Da pa bi bila poročena kar sedemdeset let? Takšen primer je po znanih podatkih v Beli krajini le eden in sicer sta tako visok jubilej dočakala le Ludvik in Dragica Koščec iz Črnomlja.

Mama Dragica, ki je oktobra preteklega leta dopolnila 92 let, in oče Ludvik, ki jih bo imel prav toliko v tem mesecu, sta lanskega avgusta zakoračila pravzaprav že v enainšestdeseto leto skupnega življenja. Če danes pomislita, kaj vse sta morala v tem času pretrpeti, se jima zdi skoraj neverjetno, da sta dočakala tolikšno starost. Zasluge za to "zvrčata" drug na drugega. "Če je pridna žena, mora

biti tudi mož," se namuzne še vedno zgovorni in razigran Ludvik. Sicer pa sta prepričana, da je prav delo tisto, ki človeku ohranja mladostno in čilo dušo in telo. In Koščeceva sta veliko delala. Oče je še pri devetdesetih poprijel za vsako delo v hiši in okrog nje, potem pa so mu odgovredali kolki in sedaj si mora pri hoji pomagati s palico. "Pa skromen mora biti človek in pošten, zadovoljen s tistim, kar ima, ter se

zanašati predvsem na lastne moči. Jaz sem bil vedno pošten in pripravljen pomagati drugim, a opažam, da vedno in povsod ni tako. To me zelo boli," pravi Ludvik, medtem ko se žena le smehlja in mu pritrjuje s kimanjem.

Ob že kar klasičnem vprašanju o receptu za tako dolgo skupno življenje se Koščec namuzne: "Priznam, da sva se z ženo kdaj tudi skregala, toda nikoli ni bilo tako hudo, da bi se ločila. Celo tako hudo ne, da bi imela tihe dneve ali celo tedne. Povedala sva drug drugemu, kar nama je šlo, in brez zamere živela naprej. Je že tako, da je v zakonu potrebno marsikaj tudi potrpeti, a če človek to vzame z dobro voljo, veliko lažje prebreme krizo. Brez kompromisov seveda ne gre, vendar se tega danes zakonci premalo zavedajo. Gotovo bi bilo manj razvezanih zakonov, če bi bili zakonci bolj strpni drug do drugega," razpreda misli Ludvik. Izkušeni o dolgem srečnem zakonskem življenju jima z Dragico zares ne manjka.

Sicer pa se Koščeceva rada spominjata desetletij, ki sta jih preživela v Črnomlju. Oba sta namreč doma iz hrvaškega Zagorja. Ludviku je bilo komaj trinajst let, ko se je prišel k stricu v Črnomelj učiti za čevljarja. Po sedmih letih se je vrnil na Hrvaško, kjer je v Ivaniču Gradu spoznal kuharico Dragico. Pri Mariji Bistrici sta se 12. avgusta 1923 poročila ter kmalu potem prišla pomagat ovdovelemu stricu v Črnomelj. Medtem ko je Dragica obdelovala njive in redila kravo, je Ludvik odprl čevljarstvo, ki jo je imel do vojne. Ob kapitulaciji Italije je šel v

partizane, svobodo pa dočakal na zdravljenju v Italiji. Njegovo čevljarstvo znanje mu je med vojno prišlo kar prav, saj je delal tudi v čevljarški delavnici Glavnega štaba na Otovcu pri Črnomlju. Škornje, v katerih se je tragično ponesrečil komandant Stane, so bile njegovo delo. Samo dan pred nesrečo mu jih je Ludvik prinesel iz delavnice.

Povojni je še nekaj časa čevljaril, potem pa se je kot čuvaj zaposlil na gradbenem podjetju, kjer je pred enaindvajsetimi leti šel v pokoj. Za polovično delovno dobo prejema seveda

polovično pokojnino, s katero se iz meseca v mesec prebija skupaj z ženo. "Vedno sva bila navajena živeti skromno, pa nama tudi sedaj ni težko," se nasmeheta ter hvaležno pogledata hčerko Ivanko, ki vzorno skrbi zanju. Ob tem pa ne pozabita dodati, da, kljub temu da sta v glavnem kar doma, spremljata vse, kar se dogaja po svetu.

Koščeceva v svoji skromnosti priznata, da si v življenju ne želita več veliko. Njuna največja želja pa je, da bi še kdaj videla enega od obeh vnukov ter edinega pravnuka. Oba namreč živita v Avstraliji in Dragici ter Ludviku se zdi, da se kar malo preveč obotavljata z obiskom v Sloveniji. Toda Koščeceva sta pripravljena čakati. Z veliko mero dobre volje, ki jima je kljub častitljivim letom še vedno ni zmanjkalo.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE



Ludvik in Dragica Koščec iz Črnomlja

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

## grbi

# Ali grb ali znak?

S čim se naj mesto danes predstavlja: s svojim starim zgodovinskim grbom, če ga ima, ali z moderno oblikovanim znakom? Poznavalec heraldike Valt Jurečič je na strani zgodovinskih grbov.

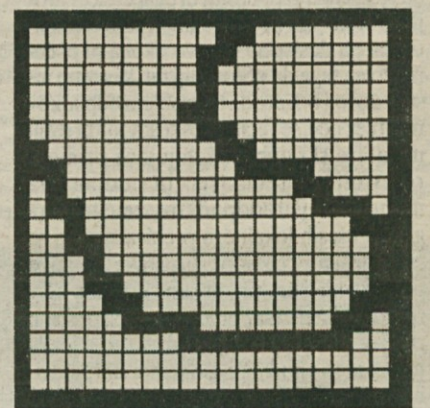
Zgodovinarji dokazujejo, da je začetek heraldike (v tem primeru je mišljeno "življenje z grbi" in ne grboslovje v ožjem pomenu besede, kajti registriranje in preučevanje grbov se je začelo kasneje) zaslediti v 12. stoletju, ponekod nekoliko prej, drugod kasneje. Grb imenujemo posebno poslikavo na ščitu srednjeveškega viteza. Ščit mu je služil predvsem kot obrambno orožje, grb na njem pa je služil drugim namenom; kot razpoznavno znamenje, kdo je bojevnik, ki ga nosi, kateri vojaški formaciji pripada, s čigavo vojsko je in podobno; drugi zelo važen pomen grba pa je bil v tem, da je določal družbeni položaj njegovega lastnika in nosilca. Viteški in kasneje plemiški grb sta tako temeljila na fevdalni ureditvi, zato skoraj enako poslikanih bojevniških ščitov iz obdobja pred fevdalizmom ne imenujemo grbe.

V času nastanka prvih grbov so na ozemlju današnje Nemčije nastala združena nevojaškega porekla, ki so nujno potrebovala ekonomsko in politično zaščito za svoj obstoj, rast in razvoj. Nastala so prva trška naselja s posebnimi pravicami, iz njih pa so se kmalu razvila mesta. V tedanjih razmerah se je kazala potreba po lastnem (mestnem) zaščitnem znaku zaradi medsebojnih odnosov med meščani samimi in med njimi ter vladarjem. Iz večine teh zaščitnih mestnih znakov, upodobljenih na mestnih pečatih, so se razvili mestni grbi. Tako se je heraldika z družbenimi spremembami širila po obsegu in vsebini.

Množina osebnih, korporacijskih, lokalnih, cerkvenih in drugih grbov so zahtevali več reda v grbih samih in v odnosih med grbi oziroma med njihovimi lastniki. Nastali so heraldični registri in posebna pravna zaščita grbov - heraldično pravo.

V 15. stoletju so ob velikih odkritjih nastale velike spremembe v načinu življenja (zaton fevdalizma in viteštva, razvoj tehnike in strelnega orožja) in z njimi spremembe tudi v heraldiki, ki se je prilagajala novim razmeram, vnašala nove slikovne elemente v grbe in sledila okusu posameznih umetnostnih obdobja. Za ilustracijo tega primera nam lepo služijo upodobitve vojvode Rudolfa na novomeških grbih iz različnih zgodovinskih obdobja. Zanimivo je, da se je heraldika tudi kasneje kljub velikim spremembam ohranila. Temeljiteje je heraldiko ogrozila francoska revolucija z vzponom meščanstva, vendar pa lahko rečemo, da je v heraldiki veliko "pospravila" šele prva svetovna vojna v začetku 20. stoletja. V času po nji je obstoj heraldike postal vprašljiv. Zastavilo se je vprašanje, ali se heraldiki odpovedati in jo prepustiti zgodovini in umetnostni zgodovini ali jo še ohranjati, vendar kako.

V obdobju petih desetletij (od 1920 do 1970) se je izkristaliziralo prepričanje, da se je heraldika tako močno zasidrala v zavest ljudi in posegla v sam ustroj družbenih odnosov, da je ni



Ena od obdelav emblema Novega mesta in stari mestni grb v pečatu

mogoče kar tako odmisлити. V umetnostnozgodovinskem vidiku pa je opazno tehtanje v vrednotenju heraldike in emblemologije (znakoslovja) in emblemografije (oblikovanja znakov). Tendence je bila, da bi heraldiko prepustili zgodovini, kar so utemeljevali z dejstvom, da je heraldika v svoji izpovednosti zaradi specifičnih zakonitosti omejevana, medtem ko emblemografija nudi odprte možnosti. Po drugi strani pa prav heraldične zakonitosti heraldiki zagotavljajo plemenitejši izraz, medtem ko se emblemografija razpenja med kičem in med modernim grafičnim izrazom.

Čeprav vsakdo, ki ima opravka s heraldiko, ve, da mora biti povedna, pa večini ni znano, da ima za svojo povednost heraldika posebna pravila, ki so enotna za ves kulturni svet. Zaradi nepoznavanja "heraldične gramatike" si vsakdo zamišlja povednost grba po svoje in ga tako razlaga, seveda pogosto napačno.

Naša razdvojenost, ali obdržati zgodovinske grbe ali se jim odpovedati v prid modernim emblemom, je razumljiva, ker gre pri tem za enako problematiko, kakršno je Evropa preživljala desetletja pred nami. Prepričan sem, da se bo večina Slovencev odločila za zgodovinske grbe, sicer bi se lahko zgodilo, kot se je že v Evropi, da bodo prihodnje generacije našo označilo za kulturno nezavedno, odstranile naše modne embleme in postavile nazaj stare grbe.

VALT JUREČIČ

## naše korenine

# Ko je še mana padala z neba

Padala nebeška mana Izraelcem je v puščavi, izginila je, ak' pobrana, ni bila ob uri pravi.

Tako je Prešeren v svoje verze vtikal pojav, ki ga sodobni otroci le še stežka razumejo. Starejši ljudje pa se še spomnijo lepljivih sladkih kapljic na listju, ki so res dajali videz, kot da je padla božja rosa. Svoj čas, predno je onesnaževanje oskrunilo našo naravo, je bil ta pojav dokaj reden. In stari čebelar Tone Oberman se kar razživljuje, ko pripoveduje o njem. Tako, kot so se njegove čebele, ko so začutile, da je mana v bližini. "Postale so nemirne, da je kar bučalo v panju in ob treh zjutraj so vdrle na pašo, kot bi rojile. Zapodile so se v Rakovičevo lozo ter v Strmec in nosile, da je bilo veselje. En sam panj je pridobil tudi po tri kilograme na dan. Pa saj so imele čebele tudi kje nabirati. Pravim vam, da je bilo mane v gozdu toliko, da je imel vol, ko je prerinil skozi grmovje, rogovje takoj vse lepljivo. A med je bilo treba iz panja urno stočiti, sicer se je v satju strdil in zlepa ni šel ven." Torej je tisto, kar je pesnik povedal o mani, ki je padala Izraelcem v puščavi, veljalo tudi za kranjsko mano: tako čebela kot čebelar sta se morala pomujati, če sta hotela od tega božjega daru kaj imeti.

Marija in Tone Oberman sta se tega vseskozi zavedala. Prav danes, 6. januarja, praznujeta že enainšestdeseto leto poroke, torej sta biser, ki je simbol šestdesetletnega skupnega življenja, še nekoliko oplemenitila. Mane, simbola brez težke muje pridobljenega imetja, pa je bilo v njunem življenju bolj malo. Kar je bilo dejansko sladkega je bil med, ki sta ga s pridnim in umnim gospodarjenjem kar precej nabrala, držeč se seveda zlatega pravila za dobre čebelarje: čebela je marljiva, a če hoče čebelar od njenega dela kaj imeti, mora biti sam najmanj toliko delaven, saj mora skrbeti za oboje, za čebelo in zase. Meda pa je Mariji in Tonetu doma ostalo bolj malo. Bil je pridelek, ki je moral na trg in dati vsakdanji kruh.

Spomini na njuno skupno pot so Tonetu in Mariji povezani predvsem s čebeljo pašo. Ko ju vprašam, kdaj jima je bilo najtežje v življenju, se spomnita mučne vožnje, ko sta peljala čebelje panje s konjsko in volovsko

vprego na kostanjevo pašo v Veseliče pri Ribniku na Hrvaškem. Napor je bil poplačan z obnilno pašo, a se je kombi, ki je peljal pridelek domov, prevrnil in ves med se je izlil. Prav tako je s čebeljo pašo povezano njuno najlepše doživetje. To je bil tisti čas, ki sta ga preživela na čebelji paši v Komarni vasi v kočevskih gozdovih. Hoja je medila, da je bilo veselje in v treh dneh sta natočila 300 kilogramov. To so bili zlati časi čebelarjenja. Zdaj se je marsikaj spremenilo. Človek je s svojimi lahkomišelnimi posegi v naravno ravnovesje udaril tudi čebelo. Lotevajo se je nove bolezni in potrebna je še skrbnejše nege kot prej. Tega pa star človek ne zmore več. Leta 1987 je imel Tone še 30 panjev. Napadla jih je gniloba in ob koncu leta ni imel niti delavke več. To je bil konec njegovega čebelarjenja. Dobrih petdeset let prej je iz Drašičev, od koder je doma tudi njegova žena, dobil prvi panj.

Deset let prej, predno se je pričel ukvarjati s čebelami, pa je začel Tone vaditi pri godbi. Igranja na rogu ga je učil dolgoletni

kapelnik metliške mestne godbe Ivan Drobnič. Tone je bil tudi pri partizanih. Namesto puške ga je spremljal tja njegov zvesti rog in on ga je v godbi glavnega štaba s pridom uporabljal. Partizanska godba je igrala na mitingih, proslavah, pogrebih, šla je skozi ofenzive, napredovala in umikala se je s partizansko vojsko in dvigala njeno moralno vse do slavnega konca. V rog je Tone pihal tudi v viharnem navdušenju sredi svobodne Ljubljane ter v Trstu, ko so ga zavzele partizanske enote. Ko se je po osvoboditvi vrnil domov v Metliko, v tako imenovano Špitalsko drago, kjer z Marijo še sedaj domujeta, se je spet posvetil bolj umirjenemu poslu - vzgoji svojih čebel.

Umirjenost in navezanost na dom, kakršno je vse življene gojil Tone, pa ni bila ravno lastna Obermanovemu rodu, saj ga je daljni svet izredno privlačil. Tako se je en brat odselil v Karlovec, drugi v Kanado, sestra pa celo v Argentino. Tudi Marijinega in Tonetovega sinaja je pritegnil daljni svet, saj že 37 let živi v Avstraliji. Tone ga je že dvakrat obiskal in navdušeno pripoveduje o tamkajšnji pokrajini, podnebjju, lovu na kenguruje in zajce. Saj je zanimivo, a sodi v svet, kjer Tone ne bi hotel stalno živeti.

Zdaj, ko je umrla še hčerka, živita Marija in Tone v svoji hiši sama. Čebelnjak ob hiši je ves tih in spokojen. Tudi spomladi, ko bodo travniki ozeleneli in zadisali po pomladnem cvetju, ne bo oživel. A Marija in Tone imata še tiho upanje: "Spomladi pride sin iz Avstralije na obisk," pravita in dodata: "Morda bo pa ostal?"

TONE JAKŠE



Marija in Tone Oberman iz Metlike

FOTO: T. JAKŠE









FOTO: Iz arhiva Posavskega muzeja

**FUREŽ** - Koline ali furež, kot pravijo v Posavju, je eden najbolj veselih domačih praznikov. Od priprav do izdelovanja mesnih izdelkov se je vrstilo veliko delovnih in prazničnih dogajanj. Ponavadi je prašiča zaklali in ga predelal domači mesar. V okolici Brežic so 120 kg težkega prašiča zaklali kar na tleh, nato pa so ga položili na posebno mizo, ga "olupili", odrli in razkosali. Pred drugo svetovno vojno so kožo nesli ustrojiti k usnarju Zagodetu v Brežice in iz nje dali izdelati obutev. Imeli so navado nesti furež, nekaj mesa in mesnih izdelkov, sosedom in sorodnikom. Dajanje "ti meni, jaz tebi" jih je oskrbelo z občasnimi svežimi kolinami. Na fotografiji je domači mesar Čermelj iz Črešnjic pri Cerkljah, ki je po okoliških vaseh klal med obema vojnoma. (Pripravila dipl. etnologinja Ivanka Počkar)

## Na Trdinovih rokopisih

*Dve veiki napaki mnogih Dolencev. Da radi kupujejo tudi ukradeno blago, ker je ceneje, češ če ne kupim jaz, bo pa kteri drugi. Če se jim posodi orodje ali kaj drugega, ne vrnejo o pravem času. Mnogokrat dajo se dolgo opominjati, predno dolžnost opravijo. Glavni vzrok je zanikarnost, pozabljenost, nemarnost: kekar je treba vrniti, mora se včasih po vseh kotih preiskati, predno se najde, najde pa se marsikedar pohabljen in sprideno, včasih pa se celo taka posojena reč še najde ne.*

*Bahaški in lišpavi Bršlin - Bršlin zidan, lep na oči, saj od zunaj, ljudje bahači, pijo kavo, lišp več nego v bližnjih vaseh, mesto peč vladarji robc, dekleta znajo tudi Prešimove in druge umetne pesmi poleg narodnih, možaki v vnanjem ponašanju bolj omikani, lomijo zl. vinjane nekoliko po nemško ali jim ni dosti verjeti, kmetiti ne znajo, raje bi vozarili, ko bi bila prilika. Sicer so ljudje jezični, zabavljivi, opravljivi, negostni, prevzetni. V boleznih kličejo zdravnika. Kurbarije in udeleževanja tatvine ni se nikoli manjkalo. Tu so doma sestre lenoba, postopalost in postojalost. Prebivalci so zmes vsakovrstne slovenske krvi, gorenške in dolenske, tudi ptujci se včasih prikažejo. Ljudje znajo večidel brati, ne le zelena mladina, tudi sredoletniki. Te in take reči razlikujejo Bršlin od bližnjih vasi, veže in brati pa ga z njimi enaka nevošnjivost in zabavljivost.*

## NAŠA ŽGODBA P. P. VSKANJE

Leto se je bližalo koncu. Bilo je srečno; nikoli si ni mislila, da jo lahko doleti tako velika sreča - prvič je namreč doživljala globlino prave ljubezni. In bilo je nesrečno; doživela je razočaranje.

Spoznala je fanta in se takoj zaljubila vanj. Ko ga je prvič zagledala, je globoko v sebi začutila nekaj popolnoma novega, sladko bolečino. Bolelo jo je, da bi lahko kričala, vendar je bila bolečina hkrati prijetna. Bila mu je prvo dekle, in tudi zanj je bila ljubezen novost v življenju. Veliko sta bila skupaj, se pogovarjala o vsem mogočem in se smejala. To je bil čas lepega, neverjetnega, čudovito novega. Videti sta bila lep, srečen par.

Vendar se je to kmalu spremenilo. Fant je spoznal drugo, ki mu je bila bolj všeč. Zelo jo je prizadelo in spoznala je, da

ljubezen lahko tudi zelo boli. Vse se je končalo. Prizadevala si je, da bi znova hodila skupaj, vendar zaman. On je začel z raznimi flirti, postal je drugačen človek, kot ga je poznala. In tudi sama je postala drugačna, hotela si je dokazati, da je vseč mnogim fantom. Živela je v veri, da bo srečala dobrega, iskrenega fanta. Res je spoznala fanta, ki je bil v primerjavi z drugimi videti iskren. Imela ga je rada, zopet je občutila tisto prijetno bolečino. Neke noči ji je vzel nedolžnost, od tiste noči pa fanta ni več videla. Bil je izgubljen za vedno.

Od takrat je imela dosti priložnosti, da bi začela hoditi s kakšnim fantom, vendar je povsem izgubila zaupanje vanje. Če ljubi, ljubi potih, skrivaj in upa, da bo nekega dne doživela ponovno pravo ljubezen.

## ALENKA MEŽNARŠIČ STRIČEVE TRTE

Stric je bil velik, postaven možak, imel je lepe sinje oči. Bil je vedno dobre volje in nasmegnan. Teško ga je kaj spravilo v slabo voljo, toda kadar se je razjezil, so bile njegove oči še bolj sive in ostro je gledal. Njegova jeza je bila huda in, kar je bilo na doseg njegovih rok, je pristalo na tleh.

Poznala sem ga v njegovih najlepših letih. Imel je najlepší sadovnjak daleč okoli. To je bilo njegovo veselje, njegov svet. V Vidošičih pa je imel vinograd, ki ga je varovala pred točo in neurjem sv. Ana, katere cerkev stoji še danes na obronku hriba.

Nekega pomladnega jutra se je stric odpravil v Vidošiče, kjer je bilo že vse pripravljeno za saditev trt. Po vsej parceli so bile skopane jame, pripeljali so tudi mivko in hlevski gnoj. Stric je pokleknil k vsaki skopani jami in vanjo nežno, kot mati dene dete v zibelko, položil ceplenko. S svojimi velikimi rokami je potem nagnil nekaj zemlje nanjo. Može, ki so mu pomagali, so potem opravili še ostalo in trte pokrili z zemljo, tako da jih ni bilo videti.

Minila je pomlad in v prvem letu je stric večkrat odbrzel z motorjem pogledat svoje trtice, ki so se prepletale ob novih kolih. Oh, kako vesel in srečen je bil ob po-

gledu nanje! Njegove sinje oči so žarele ob napredovanju njegovih ljubljenc. Kamaj je čakal, da mine leto in nato še eno, da bodo rodile. Božal jih je in privezoval, jim ravnal rast ob kolu. V tretjem letu je že privezoval prvi šparon ter pustil majhen brkelj (čep) za naslednje leto. Modroval je, da bo naslednje leto močnejšim trtam že lahko privezal po dva zavijača. Užival je ob trtah kakor ob svojih otrocih, ljubil jih je.

Komasacija vidošičke gore je zajela tudi njegovo mlado trtje. Nič ni prepričalo mož postave. Tisto jesen so pod sekuro zajele tudi mlade trtice, ljubljence njegovega strica.

Danes vem, kako je bil žalosten, kako ga je bolelo srce. Njegova noga ni nikoli več stopila na tisto zemljo. Bilo je prehudo. Komasacija je pospešila njegovo bolezen, ki mu je skopala prezgodnji grob pri sv. Roku. Bolezen mu je odvzela vso moč, ni mogel ne hoditi in ne govoriti, tudi jesti ni mogel sam, le njegove sinje oči so še vedno žalostno gledale...

Kadar na njegovem grobu prižgem svečo v njegov spomin, zagledam njegove sinje in žalostne oči, ki so brez solz jokale za trtami v tisti jeseni, ko so jih posekali v imenu napredka.

## Jarčev zbornik

Ob visokem življenjskem jubileju prof. Janka Jarca, ki je konec minulega decembra dopolnil 90 plodnih in delavnih let življenja, je pri Tiskarni - Dolenjski založbi izšel JARČEV ZBORNIK. V njem je natisnjen izbor iz bogate bere razprav in člankov, ki je nastala pod marljivim Jarčevim peresom, ko je kot zgodovinar, arhivist in muzealec pisal in objavljajal v različnih revijah, časnikih, zbornikih, kulturno-zgodovinskih in drugih publikacijah vse od daljnega 1928. leta do danes ter v njih odkrival zgodovinsko podobo ožje Dolenjske in Bele krajine, njenih krajev in ljudi, še posebej pa narodnoosvobodilno borbo iz polpretekle zgodovine in podobno dolenjske metropole iz prejšnjega stoletja.

Zbornik je ob pomoči Nataše Petrov uredil avtor sam, izbral pa je za ponatis štiri razprave in petnajst portretov. Pri razpravah se je odločil za tiste, v katerih obravnava zgodovino Novega mesta, in sicer v 18. stol., kot se kaže v zapiskih Franca Antona Breckerfelda, ter v 19. stol., zaznamovanem tudi z narodnim prebujenjem, o katerem je napisal posebno razpravo. V portretih je razgrnil življenjske poti in delo bolj ali manj znanih osebnosti, ki so po rodu ali po svojem delovanju povezane s kulturnim in duhovnim utripom Novega mesta. Iz preteklosti je obudil spomin na Žigo Bučarja, vnetega narodnjaka in pobudnika zidanja prvega narodnega doma na Slovenskem, ki je zrasel prav v Novem mestu, iz pozabe je otel medaljerja Franca Andreja Šego pa pisca spominov Leopolda Picigasa, opozoril je na prezgodaj umrlega slikarja in pesnika Jožeta Cvelbarja, na pisca spominov iz prve svetovne vojne Jožeta Marjetiča in na slavista Alojza Turka, zapisal je priložnostne osebne obarvane in občutene besede o gimnazijskem direktorju Amatu Škerlju in prof. Josipu Kovaču, razgrnil življenje pisca Novomeških spominov Josipa Westra in zarisal portrete prof. Marjana Mušiča, zgodovinarja Franca Žwittra, slikarja Božidarja Jaka pa javnega delavca Franca Pirkoviča, Stanka Škalerja in letos umrlega arheologa Toneta Kneza. Uvod v zbornik je napisal Jože Dular, Nataša Petrov pa je prispevala še Jarčevo bibliografijo.

MILAN MARKELJ

## Škratni sij

Kočevska je bila dolgo prezrta pokrajina v slovenski literaturi. Bilo je sicer precej napisanega iz obdobja



ja NOB, vendar pa so pisateljska peresa zadnjega pol stoletja molčala o starih prebivalcih tega dela Slovenije - o kočevskih Nemcih, ki so jih naselili na Kočevsko pred 600 leti in so se za dolgo obdržali na tem naseljenem otoku sredi slovenskega morja. Med prvimi, ki je v novejšem času zastavil svoje pero in izrisal življenje na Kočevskem iz časov, predno je nemški otok zaradi politike potonil, je bil France Fajdiga. Pred leti je pri Založbi Borec izšel njegov roman Pogreznjeni otok; z njim je pisatelj prebil led, pisateljskega, ker je bil to njegov knjižni prvenec, in tematskega, ker je v slovensko literaturo pripeljal Kočevjarje, t.j. kočevske Nemce.

To svojo pisateljsko usmeritev še nadaljuje. Te dni je pri Dolenjski založbi izšla njegova druga knjiga ŠKRATNI SIJ, v kateri se ponovno ukvarja z opisovanjem življenja na Kočevskem pred in med drugo svetovno vojno. Življenje na Kočevskem zelo dobro pozna, saj je doma iz teh krajev. Kot otrok je doživel propadanje nemškega otoka, nemškutarstvo, kulturbundovstvo, razočaranje Kočevjarjev, ko so v njihove kraje vkorakali Italijani, pa njihov eksodus s stoletnih ognjišč v obljubljeni "raj" v tretjem rajhu, ki pa se je izkazal le za kratkotrajno bivanje v tujih (slovenskih) domovih. Fajdiga je delo zastavil precej široko, poskušal je izrisati razmere na Kočevskem pred in med vojno, socialna nasprotja med proletariatom in imovitim slojem pa nasprotja med nemškim in slovenskim prebivalstvom. Kot se za take vrste pripovedi spodobijo, je vplel tudi ljubezensko zgodbo med fantom in dekletom iz socialno in nacionalno različnih družin. Zasnova je torej dobra, vendar bi zahtevala romaneskno pisanje, medtem ko se Fajdigi pisanje kljub nekaterim dobrim mestom kar naprej umika v deloma precej naivno povest. Pripoved vodi premočrtno, slogovno in jezikovno pa nezahtevno. Kljub temu je najnovejša Fajdigovo delo zaradi tematike zanimivo branje.

MILAN MARKELJ

Poleg dunajske vlade so v reševanje tega problema pritegnili tudi cesarja, ki je poslance Kranjskega deželnega zbora, dolenske župane, deželnega glavarja in druge odposlance prvič sprejel v avdienco 6. novembra 1874.

Po avstrijski zasedbi Bosne je postalo jasno, da Avstrija ni posebno zainteresirana za progo Ljubljana-Karlovca, temveč le za lokalno progo. Madžarska se je bala konkurence in je zelo nasprotovala tej povezavi. To je leta 1882 jasno dal vedeti minister na Dunaju.

Ko se je cesar ob proslavi 600-letnice habsburške vladarske hiše mudil v Ljubljani, je sprejel odposlanstvo, ki je urgiralo za gradnjo proge. Istega leta je z enakim ciljem odšla posebna deputacija na Dunaj, vendar se je vrnila le z obljubami. Zato je Deželni zbor leta 1884 dal 5000 goldinarjev prispevka pripravljalnemu odboru, da pripravi načrte za progo Ljubljana-Novo mesto. Länderbanka pa je primaknila 3000 goldinarjev, saj je bil zadnji čas, da se Dolenjska reši pred gospodarskim polomom in izseljevanjem.

### Pripravljala dela stekla

Trgovinsko ministrstvo je pooblastilo vodstvo Auerspergovih posestev in inž. Wenuscha za tehnična pripravljala dela. V začetku leta 1885 je bil oblikovan nov konzorcij za dolensko progo, ki ga je vodil Josip Kušar. Konzorcij je zaprosil ministrstvo za trasiranje proge in to je poslalo štiri inženirje, ki so maja 1885 začeli meritve na trasah Ljubljana-Novo mesto in Prapreče-Kočevje. Načrti so bili leta 1886 že pripravljani.

Za progo Ljubljana-Novo mesto sta bili ponovno predvideni dve različici poteka trase, prvič pa je bila predstavljena tudi proga Grosuplje-Kočevje. Poleg pozneje izvedenega načrta po dolini Temenice je bil obdelan tudi načrt proge po dolini Krke. Ta projekt je predvideval, da proga na Hudem (malo pred Ivančno Gorico - takrat Zatičje, pozneje postaja Stična) zavije desno in mimo Muljave preide v dolino Krke. Reko



## DOLENJSKE ŽELEZNICE 2

Krko bi premostila na Dvoru in po njenem desnem bregu peljala skozi Sotesko in Vavto vas do končne postaje v Smihelu.

Po naročilu trgovinskega ministra je bila še jeseni istega leta revizija trase, s tem da naj bi se proga iz Novega mesta preko Gorjancev in Bele krajine v Karlovca gradila pozneje. Komisija se je sestala jeseni 1886 na ljubljanskem magistratu. Deželni zbor se je opredelil za progo po trasi Stična-Trebnje-Novo mesto-Straža, saj bi potekala po gostejše naseljenih krajih doline ob Temenici. To je zahtevalo tudi vojno ministrstvo na Dunaju.

Leta 1887 je trgovinsko ministrstvo izdalo odlok o tehničnih pogojih, katerim bi morala ustrezati proga Ljubljana-Novo mesto. Koncesija za gradnjo bi bila podeljena le, če bi bila zmožljivost proge vsaj 12 parov vojaških transportov s po 50 osmi na dan. Vojno ministrstvo si je pridržalo pravico, da bi pozneje določilo lego minkskih komor za rušenje proge (mostovi, predori). Za kočevsko progo ni bilo nobenih zahtev.

### Tristranski sporazum o gradnji dolenske železnice

Domači politiki so uvideli, da je naivno pričakovati sredstva le od države in da bo proga zgrajena le, če bodo sami zbrali del potrebni sredstev, saj jih je v to silil zakon o lokalnih železnicah, ki je veljal že od leta 1880.

Nov zanos v prizadevanjih za gradnjo proge sta vnesla poslanec prof. Franjo Šuklje in baron Šveglj. Zato je konzorcij za gradnjo proge pritegnil k sodelovanju Trboveljsko premogokopno družbo (TPD), ki je bila od leta 1886 lastnica premogovnika v Kočevju in zato

zainteresirana za prodajo premoga.

Jeseni leta 1890 so na Dunaju podpisali osnutek tristranskega sporazuma med Konzorcijem za gradnjo dolenskih prog, Trboveljsko premogokopno družbo in Generalno direkcijo avstrijskih železnic, samo pogodbo pa so podpisali spomladi 1892. Ta pogodba je bila osnovni dokument za ustanovitev Dolenjske železnice, delniške družbe.

Pravno in finančno osnovo je na podlagi sklenjenega trojnega sporazuma dal zakon o olajšavah in pogojih za gradnjo dolenskih železnic, ki je bil sprejet 6. junija 1890. Ta zakon je pooblaščaj vladu, da sme podeliti koncesijo za graditev železnice drugega reda iz Ljubljane do Novega mesta in Straže ter z odcepom od Grosuplje do Kočevja.

Konzorcij za gradnjo dolenskih prog je sestavo seznamov za odkup zemljišč in oddajo del prepustil Generalni direkciji državnih železnic. Po prvotnem načrtu naj bi gradbena dela oddali že jeseni 1891. Prva lopata za gradnjo dolenskih železnic je bila zasajena 1. junija 1892.

### Delniška družba dolenske železnice

Od prvih pobud za gradnjo dolenskih prog pa do dograditve so tako pretekla tri desetletja, saj je bila proga Ljubljana-Grosuplje-Kočevje predana v promet leta 1893, proga Grosuplje-Novo mesto-Straža pa leta 1894.

Za gradnjo dolenskih železnic so se zavzemale tri skupine podjetnikov, zato je država podelila leta 1869 tri koncesije, in sicer: Costovemu konzorciju, Eskomptni družbi in Auerspergovemu konzorciju. Lastni finančni viri konzorcijev so bili nezadostni, država pa se je izo-

gibala obveznostim, zato zasledimo spodbudnejše rezultate in revizijo trase šele leta 1886. Obetavneje pa so se problemi začeli reševati po sklenitvi tristranskega sporazuma. Baronu Jožetu Šveglju je uspelo med pobudnike vključiti tudi Trboveljsko premogovno družbo, ki je bila lastnica premogovnikov v Kočevju. Sledila je pogodba med Generalno direkcijo državnih železnic, Trboveljsko premogovno družbo in Auerspergovim konzorcijem, ki je bila podpisana oktobra 1890 na Dunaju. V njej je bilo med drugim tudi določeno, da se bodo vsi presežki čistih dohodkov nalagali na poseben sklad za širitev železniškega omrežja, to je za povezavo kočevske proge preko Rakeka ali Logatca, Razdrtega in Vipave do deželne meje pri Ajdovščini.

Trboveljska premogovna družba si je izgovorila pravico, da bo imela za ves čas trajanja koncesije svojega predstavnika v upravi in v izvršnem odboru Delniške družbe dolenskih železnic in da jo bo že pred konstituiranjem družbe konzorcij pritegnil tudi k svetovanju o financiranju, oddaji del in izdaji vrednostnih papirjev.

Pravne in finančne temelje je dal na podlagi sklenjenega trojnega sporazuma zakon o olajšavah in pogojih za graditev dolenskih železnic, ki je bil sprejet 6. junija 1890.

V konzorciju dolenskih železnic so tedaj bili: Josip Kušar, predsednik Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani; Karel Luckmann, generalni ravnatelj Kranjske industrijske družbe; veleposestnik Janez Kozler; ravnatelj Kranjske hranilnice I.C. Mayer; inženir Josip Tomek; industrijalec Franc Kotnik ter Ivan Murnik.

Ko so bili vsi potrebni pogoji izpolnjeni, predvsem način financiranja, sta za koncesijo dolenskih železnic zaprosila knez Karel Auersperg in baron Josip Šveglj. Koncesijska listina je bila tako ponovno izdana 16. decembra 1890. Tedaj se je lahko konzorcij dolenskih železnic končno konstituiral kot delniška družba.



POTA  
IN STR  
NPOTA

dežurni  
poročajo

**IZKORISTIL ODSOTNOST** - 30-letni B. D. iz Metlike je utemeljeno osumljen, da je 27. decembra ponoči v lokalu na avtobusni postaji v Metliki izkoristil trenutno odsotnost V. L. iz Metlike in ji ukradel torbico, vzela denar, torbico pa nato odvrnil v bližnji lokala. Lastnika je oškodoval za 9 tisočakov.

**UKRADEL KASETE IN IZTOČIL GORIVO** - V noči na 2. januar je neznan storilec v Cankarjevi ulici v Črnomlju vlomil v osebni avto ter ukradel 6 kaset, iz rezervoarja pa je iztočil okoli 10 l goriva. Lastnika M. K. iz Črnomlja je oškodoval za okoli 5.000 tolarjev.

**OB TRENIRKO, KOŠARO IN TORBICO** - 1. januarja popoldne je neznanec pred gostinskim lokalom Sonček v Mačkovicu iz osebne avtomobila ukradel vrečko, v kateri je bila trenirka, košaro in žensko usnjeno torbico z denarjem in dokumenti. A. B. iz Novega mesta je oškodoval za 30 tisočakov.

**VLOMIL, A NIČESAR ODNESEL** - V času od 1. do 2. januarja je neznanec v Šegovi ulici v Novem mestu vlomil v osebni avtomobil, vendar ni odnesel ničesar, z vlomom pa je povzročil za 7 tisočakov škodo.

**VLOMIL V BMW, DA JE UKRADEL OČALA** - 2. januarja je nepridiprav v Ulici Majde Šilc v Novem mestu vlomil v BMW ter ukradel očala in ženska očala. Lastnika Z. H. iz Novega mesta je oškodoval za 45.000 tolarjev.

**VLOMIL V DVA KIOSKA** - V času med 31. decembrom lani in 2. januarjem letos je neznan storilec v Brežicah vlomil v dva kioska, lasti ČGP Delo, tako, da je v obeh primerih odlomil cilindrične ključavnice. Odnesele cigarete. Celotna materialna škoda bo znana po opravljeni inventuri.

### NI USPEL USTAVITI

**ŽENICO JE ZBIL NA PREHODU ZA PEŠCE** - 30. decembra ob 17.55 se je 45-letni Vladislav K. iz Kostanjevice na Krki peljal po regionalni cesti iz smeri Starega grada proti Krškemu. Ko se je v Krškem na Cesti 4. julija približeval označenemu prehodu za pešce, je na cesto stopila 64-letna Ana U. iz Krškega. Ker vozniku ni uspelo pravočasno ustaviti svojega vozila, jo je podrl. Peška se je pri tem hujše poškodovala, na avtomobilu pa je nastalo za 60.000 tolarjev škode.

### PRIŠEL K DEKLETU IN JO ZAČEL PRETEPATI

**KOSTANJEVICA** - 3. januarja ob 1.20 uri so policisti pridržali do iztreznitve 42-letnega Franca K. iz Pod lipe, ker je ogrožal varnost Biserke R. iz Kostanjevice. Franc je prišel k Biserki močno pod vplivom alkohola. V njenem stanovanju je pričel kričati, razmetavati predmete po stanovanju in pretepati Biserko. Ob prihodu policije kljub opozorilu ni prenehal razgrajati, temveč je še naprej grozil, zato so ga odpeljali s sabo.



**NATIKANJE V SNEŽNEM METEŽU** - Za božične praznike nas je sneg bolj presenetil kot za novoletne, ko je v nižinah padal le dež, v malce višje ležečih krajih pa tudi sneg. Tako je bila v soboto popoldan partizanica od Starih Žag do Kota pri Semeču pošteno zasnežena in nekaj neučakanih voznikov je na njej tudi zaplesalo. K sreči ni bilo neprijetnih posledic. Sneg pa je veliko bolj zagodel na zadnje decembrsko nedeljo in kot ponavadi ni presenetil le cestarje, ampak tudi voznike. Nepripravljene voznike, ki so se znašli na cesti z zlitimi gumami, so obstali, saj zaradi visokega snega niso mogli niti po ravnem. Na odcepu proti Novemu mestu v Mačkovicu (na fotografiji) je proti večeru vse več voznikov moralo natikati verige. (Foto: B. D.-G.)

### DELOVNA NEZGODA ZAHTEVALA ŽIVLJENJE

**SEVNICA** - 30. decembra ob 8.40 je v sevniškem Taninu prišlo do delovne nezgode v kateri je zaradi poškodb na kraju nesreče umrl 36-letni Janez Krstič iz Sevnice. Janez je skupaj s sodelavcem delal na liniji za krojenje lesa. Sodelavec je delal na fazi transporta kostonjeve hlobovine, ki jo je upravljala s komandnim pultom, in sicer razrez in nadaljnji transport 1 m dolge hlobovine do kalnega stroja, katera je na komandnem pultu upravljala Krstič. Oba komandna pulta sta zelo blizu. Ob 8.40 je Krstič odšel iz sobe odkoder, je upravljal kalni stroj. Ko ga po 10 minutah še vedno ni bilo nazaj, je sodelavec pritisnil na gumb, s katerim je potisnil nože za klanje hlobovine v spodnji položaj (noži se namreč dvigajo in spuščajo). Sodelavec ni vedel, da je Krstič odšel do omenjenih nožev in potisnil glavo in desno roko izpod kovinskega ogrinjača nožev ter čistil trske. Kovinsko ogrinjačo nožev za klanje hlobovine je stisnilo Krstiču glavo in desno roko in je bil na mestu mrtev. V času nezgode sodelavec ni videl, kaj se je zgodilo. Ker Krstiča ni bilo dalj časa nazaj, je ustavljal svoj tekoči trak in našel Krstiča mrtvega.

## Tatovi izkoristili praznike

Na Kristanovi zmanjkal denar, v Dolenjih Sušicah odeje in orodje, v Grabrovcu televizor

**NOVO MESTO** - Dolgoprstneži se niso dali motiti zaradi božično-novoletnih praznikov, te dni so celo bolj kot ponavadi zavihali rokave in odšli na "delo". Oprezali pa niso le za denarjem, ampak tudi za orodjem, športno opremo in televizorji.

V času od 25. do 26. decembra je neznan storilec na Kristanovi ulici prišel v stanovanje S. M. in mu ukradel 40.000 tolarjev, 200 nemških mark ter še nekaj druge valute. Lastnika je oškodoval za 50 tisočakov. V času od 24. decembra lani do 1. januarja letos je neznanec v Dolenjih Sušicah vlomil v brunarico ter ukradel okoli 10 odej, 2 vzglavnika, nato pa vlomil še v priročno skladišče in ukradel več najrazličnejšega orodja. S tem je lastnika Mel kluba, L. M. iz Novega mesta, oškodoval za okoli 100 tisoč tolarjev.

V času od 1. decembra lani do 1. januarja letos je nepridiprav v Grabrovcu vlomil v starejšo stanovanjsko hišo ter ukradel barvni televizor. Lastnika Z. J. iz Ljubljane je oškodoval za 80.000 tolarjev. V času od 1. do 2.

### SMRT NA NOVO LETO

**KOČEVJE** - Le 30 minut po začetku novega leta 1994 je dobila policijska postaja Kočevje obvestilo, da je na magistralni cesti v Dolgi vasi pri pokopališču prišlo do hude prometne nesreče. Policijska patrula je ugotovila, da je 17-letni Mladen Markovčič hodil s bratom Josipom peš po svoji desni smeri Livolda proti Kočevju. Za njima je pripeljal s fičkom 32-letni V. R. iz Kočevja in s prednjim delom avta trčil v Mladena, ki ga je nato vrglo na streho avtomobila. Poškodovanca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel.

## Italijanski lovci čez mejo z neprijavljenim orožjem

Na mejnem prehodu Obrežje policisti pogosto odkrijejo prikrito orožje pa tudi naboje

**OBREŽJE** - 21. decembra ob 22.30 je Slovenijo z osebnim avtomobilom zapuščal hrvaški državljan 31-letni Siniša V. iz Zagreba. Pri pregledu avtomobila so v predalu armaturne plošče našli vojaški bajonet z nožnico za avtomatsko puško M-70. V pogovoru je Siniša izjavil, da nosi orožje s sabo zaradi osebne varnosti ter da je nož dobil kot spomin med vojno na Hrvaškem. Nož so mu zasegli in napisali predlog sodniku za prekrške.

22. decembra zjutraj sta se na mejni prehod Obrežje pripeljala Italijana 60-letni Edoardo S. in 49-letni Palmiro M. Pri pregledu vozila so policisti našli dve lovski puški z menjalnimi cevmi in 148 lovskih nabojev. Za iznos orožja in streliva sta imela italijansko dovoljenje od kvesture, nista pa ga priglasila pri nas, zato so jim puške in naboje zasegli. 26. decembra ob 13.50 se je na vstop v našo državo pripeljal Italijan 49-letni Roberto M. in mejnim policistom ni ničesar prijavil. Pri pregledu prtljavnika pa so policisti našli dve lovski puški šibrenici, na zadnjem sedehu pa tudi 52 lovskih nabojev kal. 12 mm. Tudi

njemu so orožje in strelivo zasegli.

27. decembra so policisti na Obrežju v neposredni bližini državne meje legitimirali 30-letnega Asima M. iz Drinjača v BiH. Policisti so posumili o izvirnosti potnega lista in vozniškega dovoljenja, s katerim se je izkazoval. Odpeljali so ga na mejno policijsko postajo in ugotovili, da je mehansko zbrisana letnica dovoljenja bivanja v avstrijski delovni vizi v potnem listu. Prav tako so bili brisani podatki o lastniku vozniškega dovoljenja. Asima so odpeljali v Krško, kjer mu je bila odvzeta prostost.

### PRETEPAL NATAKARICO IN RAZBIJAL INVENTAR

**SEVNICA** - 30. decembra med 16. uro in 21.40 je 41-letni Janez M. iz Krži v sevniški občini kršil javni red in mir s tem, da je v hotelu Ajdovec v Sevnici v vinjenem stanju nadlegoval strežno osebje, pretepal natakario in razbijal inventar. Policisti so ga pridržali do iztreznitve.

### ILEGALNO PRESTOPILI DRŽAVNO MEJO

**BREŽICE** - 28. decembra ob 11. uri so brežiški policisti pri kontroli državne meje v Kapelah legitimirali hrvaškega državljana 44-letnega Juraja Š. Ugotovili so, da je tujec ilegalno prestopil državno mejo v Stari vasi pri Bizelskem. Ker je bil brez sredstev za preživljanje, so ga vrnili na Hrvaško. Istega dne v večernih urah pa so brežiški policisti pri kontroli državne meje v Slovenski vasi zalotili pri ilegalnem prestopu meje državljane BiH: 40-letnega Fikreta A. in 38-letno Ramizo A. ter njune otroke Mirzo, Ahmeta in Fikreta. Ker niso izpolnjevali pogojev za vstop v našo državo, so zoper oba starša napisali prijavo občinskemu sodniku za prekrške.

### V SLOVENIJI JE BIL NA ČRNO

**DOBOVA** - 28. decembra so policisti na mednarodnem mejnem prehodu Dobova ugotovili, da 52-letni Adil B. iz BiH stanuje v Sloveniji že več mesecev brez dovoljenja. V potnem listu ni imel evidentirane prijave začasne bivališča niti delovnega vizuma. Zoper njega so napisali predlog občinskemu sodniku za prekrške.

### V DVEH PRETEPIH HUDE TELESNE POŠKODBE

**STOPIČE, ČRNOMELJ** - 31-letni I. S. iz Novega mesta je osumljen, da je 26. decembra v bifeju Anka v Stopičah ter pred gasilskim domom v Stopičah brez razloga napadel 26-letnega J. A. iz Stopič in ga hudo poškodoval. - Vroč pretep se je vnel tudi v Črnomlju. 23-letni R. K. s Sinjega Vrha je osumljen, da je 1. januarja med prepriom udaril M. T. iz Črnomlja in ga hudo poškodoval.

**ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.**  
Poslovna enota Novo mesto  
Zagrebska 2, 68000 Novo mesto



vabi k sodelovanju in objavlja naslednja prosta dela in naloge:

#### 1. RAČUNOVODJA

Pogoji:  
- VI. stopnja izobrazbe ekonomske smeri,  
- 3 leta delovnih izkušenj s področja računovodskih poslov,  
- osnovno znanje računalništva  
Zaposlitev je redna, s polnim delovnim časom.

#### 2. ZAVAROVALNI ZASTOPNIK za področja Novega mesta, Kočevja, Trebnjega, Metlike in Črnomlja

Pogoji:  
- V. stopnja izobrazbe,  
- 2 leti delovnih izkušenj.

Kandidati bodo sprejeti za določen čas, z uspešnim delom pa imajo možnost zaposlitve za nedoločen čas.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem roku za sprejem pisnih vlog.

## Največ nezgod ob nedeljah

Nesreče najpogostejše na lokalnih in mestnih cestah - O varnosti komandir PP Sevnica Andrej Bobek



Andrej Bobek, komandir PP Sevnica

**SEVNICA** - Na območju sevniške občine so bile prometno-varnostne razmere lani najslabše v prvih sedmih mesecih. V prvih desetih mesecih je v 41 prometnih nezgodah umrlo 6 oseb, 13 jih je bilo huje in 22 lažje poškodovanih. Glede na preteklo leto je porast prometnih nezgod večji za desetino. "Na območju celotne UNZ Krško je stanje slabše kot pri nas," komentira te podatke komandir sevniške policijske postaje Andrej Bobek.

Toda navkljub temu, da so zabeležili policisti v oktobru in novembru le 4 prometne nezgode, je bil krvni davek zelo hud, saj so štiri osebe izgubile življenje. Med najpogostejšimi vzroki za nastanek prometnih nezgod je na prvem mestu neprimerna hitrost, sledi vožnja po nepravilni strani in smeri vo-

zišča, vožnja pod vplivom alkohola, neupoštevanje prednosti vožnje itd. Največ nezgod so povzročili vozniki v starosti od 34 do 44 let, zanimivo pa je, da se je največ nezgod pripetilo ob nedeljah, najmanj pa ob sobotah. V sevniški občini se je največ nesreč (20) zgodilo na lokalnih cestah in mestnih ulicah, policisti pa opazajo največji porast prometnih nezgod z gmotno škodo. Komandir Bobek pravi, da se je največ teh nezgod pripetilo v slabem vremenu in ob prometnih konicah, ko koncentracija in potrpežljivost voznikov popustita. Za velik porast teh zabeleženih nezgod (201 primerom so zajeta tudi vsa oplazenja vozil na parkirnih površinah!) ima precej "zaslug" zaostreno poslovanje zavarovalnic, saj te zaradi zlorab oz. "iznajdljivosti" zavarovancev zelo redko izplačujejo škodne primere brez policijskega zapisnika.

Izrazitih črnih točk na sevniških cestah sicer ne poznajo, po besedah Andreja Bobka pa se gostijo nesreče na magistralni M-10, zelo slaba pa je regionalna Boštanj - Mokronog. Po hudi nezgodi v začetku novembra na obupno slabi in ozki cesti med Loko in Radečami, ko sta v tovornjaku z jeklenkami, ki je strmoglavil na magistralno železniško progo Zidani Most - Dobova, izgubili življenje dve osebi, so se vendarle zganile tudi pristojne inšpekcije. Zdaj naj bi se pospešeno lotili vsaj najnujnejšega popravila oz. delne razširitve te vse bolj nevarne ceste.

P. PERC

### BTC d.d. LJUBLJANA, Šmartinska 152

objavlja prosta dela

#### 1. DIREKTOR PE NOVO MESTO

Pogoji:

- VII. ali VI. stopnja izobrazbe ekonomske smeri,
- aktivno znanje najmanj enega svetovnega jezika,
- organizacijske sposobnosti in smisel za povezovanje različnih dejavnosti v enotnem poslovnem prostoru,
- 5 let delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece

Za navedena dela bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov BTC d.d. Ljubljana, Šmartinska 152 - kadrovska služba.

Rok prijave je 8 dni po objavi oglasa. O izbiri bomo obvestili vse prijavljene kandidate v 15 dneh po sprejemu sklepa.



**KREKOVA BANKA, d.d., MARIBOR**

### PRIHAJAMO V NOVO MESTO

Imamo prostor, imamo opremo, potrebujemo še najvažnejše

#### VODJO POSLOVNE ENOTE

Če ste ekonomist s petimi leti delovnih izkušenj na finančnem področju in Vas veseli delo v banki, ki želi biti drugačna, Vas vabimo, da se nam predstavite.

Vaše vloge z dokazili o izobrazbi in življenjepisom bomo sprejemali na naslov:

**Krekova banka, d.d., Maribor**  
Slomškov trg 18  
62000 MARIBOR  
do 14. januarja 1994.

Skupaj bomo nadaljevali poslanstvo Krekove banke DA BO DENAR V SLUŽBI ČLOVEKA.

### trimo Trebnje, p.o.

podjetje z dolgoletno tradicijo na področju razvoja, izdelave in montaže jeklenih konstrukcij, gradbenih plošč in raznih vrst montažnih objektov ter opreme iz nerjaveče pločevine, objavlja na podlagi sklepa poslovnega odbora prosta delovna mesta:

#### 1. vodje gradbišč za delo doma in v tujini

Kandidati morajo imeti višjo ali visoko izobrazbo gradbene smeri, opravljen strokovni izpit in znanje vsaj enega tujega jezika.

#### 2. kleparja (več delavcev za delo na terenu in v proizvodnji)

Kandidati morajo imeti poklicno izobrazbo kleparske smeri, zaželjene so delovne izkušnje.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite ali prinesite osebno v 8 dneh na naš naslov:

**TRIMO TREBNJE, Prijateljeva 12, 68210 TREBNJE**

Informacije lahko dobite osebno ali po telefonu (068) 44-125, int. 229.



## Najboljši ambasadorji Slovenije

Slovenski športniki so v minulem letu največ prispevali k uveljavitvi Slovenije v svetu - Ne gre zanemariti tudi deleža dolenjskih športnikov

**NOVO MESTO** - Slovenski športniki so v minulem letu bili najboljši ambasadorji naše mlade države. Rajmond Debevc, Igor Majcen, Jure Zdovec, Jure Košir, Katja Koren, Brigita Bukovec, Alenka Kejzar in še bi lahko naštevale, so ime male Slovenije z zlatimi črkami vpisali v športne anale minulega leta. Med najboljšimi so tudi imena dolenjskih športnikov, ki so vsak po svojih močeh prispevali kamenček v mozaik velikih uspehov slovenskega športa.

Širša Dolenjska - naj ne bo zamere - ki jo merimo od Save do Krke in Kolpe, kljub svoji majhnosti veliko pomeni v slovenskem športu. Največ so vsekakor pokazali kolesarji KD Krka, ki imajo tudi najboljše možnosti za delo; uspešni so bili tudi novomeški in brežiški atleti, prvi so imeli celo možnost, da zmagajo na ekipnem državnem prvenstvu. Med posamezniki se je najvišje pospel triatlonec Igor Kogoj, ki je med drugim postal svetovni amaterski prvak. V igrah z žogo nismo več tako uspešni kot pred leti. V rokometu so najbolj razveseljive vesti prihajale iz Kočevja, Črnomlja, Trebnjega in Krškega, manj pa iz Novega mesta. Ženska odbojka nekaj

pomeni v Kočevju in Novem mestu, moška pa samo v Novem mestu. Kočevski nogometaši silijo v republiški vrh, novomeški pa padajo vedno nižje. Igralci bele žogice resda igrajo v republiški namiznoteniški ligi, vendar so Novomeščani kot Kočevci čisto na dnu prvenstvene lestvice. Košarka se je še najbolj uveljavila v Posavju, drugje pa bolj ali manj životari; žal ne napreduje v Novem mestu, ki je bilo včasih znano slovensko košarkarsko središče.

Ker imamo Dolenjci smučarsko središče na Gačah, je dolenjsko smučanje postalo zanimivo tudi za bolj uveljavljene smučarje iz drugih slovenskih smučarskih centrov. V vrste SK Rog se je vključila plejada dobrih smučarjev, ki ob vrsti domačih naraščajnikov tudi nekaj pomenijo v slovenskem in med-

Da je šport dobro razvit tudi v tem koncu Slovenije, je pokazala lanska prireditve ob 95. obletnici rojstva praslav-



**ŽENSKI ROKOMET STAGNIRA** - Z lanskimi nastopi naših rokometaric ne smemo biti preveč zadovoljni. Kočevske rokometarice, ki delajo v izredno težkih razmerah, so pokazale več, kot bi lahko pričakovali. Novomeščanke pa so razočarale. Na sliki: rokometni "sendvič", v katerega so rokometarice Pirana ujele Novomeščanko Hvalovo. (Foto: S. D.)

ljenega olimpijca Leona Štuklja, kjer je bil posredovan tudi prikaz športne dejavnosti skozi dolga desetletja, ki je bila spočeta v nedrjih Sokola.

SLAVKO DOKL

### TRETJA ZMAGA NAŠIH NA VITRANCU?

**KRANJSKA GORA** - Vsa športna Slovenija težko pričakuje slalom in veleslalom za moške, ki bo za svetovni pokal v Kranjski Gori v soboto in nedeljo, 8. in 9. januarja. Na zahtevni progi pod Vitrancem se bo pomerila vsa svetovna smučarska elita, seveda pa največ lahko pričakujemo od Jurta Koširja, ki naj bi po vseh napovedih v slalomu slovenskim smučarjem prinesel tretjo zmago. Pred tem je leta 1985 slavil Rok Petrovič in leto kasneje še legendarni Bojan Križaj. Organizatorji, ki so jim snežne razmere zelo naklonjene, so se potrudili, kajti po ostrih kritikah Marca Girardellija v raznih medijih se lahko zgoditi, da je to zadnja tekma za svetovni pokal na kranjskogorskih smučiščih. Beli cirkus in vse, kar se suče okoli njega, zahteva vse več, morda tudi preveč za naše skromne možnosti. Kot kaže priveditelji Zlate lisice v Mariboru zaenkrat takšnih težav še nimajo.

### Športne vesti iz Kočevja in Ribnice

**KOČEVJE** - Odbojkarice kočevske TILIE so pod vodstvom trenerja Tonea Krkoviča marljivo trenirale tudi med novoletnimi prazniki, zato ob koncu tedna v Gornji Grad domači ekipi, ki je tretja v ligi, ne potujejo z belo zastavo. Njihov cilj je, da bi tudi v drugem delu prvenstva nadaljevale z dobro igro in si tako priigrale eno izmed mest, ki vodi v Evropo.

**RIBNICA** - Na redni letni skupščini RK Ribnica so izvolili novo vodstvo. Predsednik bo Lado Orel, ki mu bosta pomagala znana rokometna delavca Franci Petek in Janez Ilc.

**KOČEVJE** - Namiznoteniški igralci Melamina, ki so po prvem delu prvenstva na zadnjem mestu republiške lige, so prepričani, da bodo v drugem delu imeli več sreče. Računajo na štiri točke, ki bi jim zagotovile obstanek v družbi najboljših.

**KOČEVJE** - V nogometnem klubu Avtobum je te dni precej vroče. Vročico je povzročil spor med klubsko upravo in igralci, ki niso dobili izplačanega denarja. Iz kluba je že odšel Dušan Novak, na odhod pa se pripravljata tudi Bejkovič in Šalja, kar bi bil seveda hud udarec za kočevski nogomet. Nič ni še zamujenega. Če bo upravi kluba uspelo dobiti novega sponzorja in seveda denar, potem bodo kočevski nogometaši lahko uresnili svoj cilj - prvo državno ligo.

### NA KUMU

**BREŽICE** - Brežiški planinci so se tudi letos udeležili množičnega planinskega novoletnega pohoda na Kum, kjer se je zbralo skoraj tisoč ljubiteljev planin iz vse Slovenije. Udeleženci tradicionalnega pohoda so prejeli posebne kartice "Novoletni pohod na Kum"

### ALI JE LIGA A 1 DOSEGLJIVA?

**NOVO MESTO** - Odbojkarice Novega mesta, novinke v prvi državni ligi, so bile prijetno presenečenje lanskega prvenstva, ki pa bi bilo lahko še večje, če se jim ne bi nesrečno izmuznili zmagi na domačem igrišču proti Blejkam in odbojkaricam ljubljanskega Krma. Ni še vse izgubljeno, zato upravičeno pričakujemo, da si bodo varovance Bojana Verniga in Marjana Mengerja prigrabile mesto v A 1 ligi, kjer bodo jeseni igralre resnično najboljše ženske ekipe v naši republici.

### TURNIR V MALEM NOGOMETU

**ČRNOMELJ** - 15. in 16. januarja bo v črnomeljski športni dvorani v Loku turnir v malem nogometu. Prijavnina znaša 4.000 tolarjev; ekipe jo lahko nakažejo na ŽR 52100-621-523-1430114-231045 ali pa denar prinesejo na zbiranje, ki bo v četrtek, 13. januarja, ob 18.30 v gostilni Müller v Črnomlju. Nagradni fond znaša 50 odst. prijavnine. Vse informacije na tel. 51-081, vsak dan od 8. do 19. ure.

### NOVOMEŠČANI MERIJO NA ČETIRTO MESTO

**NOVO MESTO** - Slabi rezultati odbojkarjev Pionirja v prvem delu prvenstva so tako rekoč pozabljeni. Z zamenjavo trenerjev - "dirigentsko palico" je spet prevzel prof. Janez Mohorčič - so se Novomeščani pobrali in se potegujejo vsaj za četrto mesto na lestvici, kar jih lahko ponovno popelje v Evropo. Če bodo obdržali formo, ki so jo pokazali na zadnjih dveh srečanjih jesenskega dela prvenstva, potem jih bomo lahko videli na četrtem mestu.

### MILENA VEBER DRUGA V CELJU

**TREBNJE** - Odlična trebanjska kegljica Milena Veber je v Celju nastopila na kegljaškem tekmovanju TOP 16 in s 431 podrtimi keglji zasedla drugo mesto. V soboto, 15. januarja, bo Milena nastopila v polfinalu, kjer se bo pomerila s proslavljenimi državnimi reprezentantkami Mariko Kardinar, Biserko Petek in Antonijo Urbanc. Želim ji veliko športne sreče.

N. G.

### ŠKAFARJEVA ŠESTA NA NOVOLETNEM TURNIRJU

**LJUBLJANA** - Kegljaska zveza Slovenije in ljubljanski KK Norik sta pripravila novoletni kegljaški turnir za ženske in moške. V moški konkurenci je presenetljivo zmagal Boris Benedik med dosti bolj uveljavljenim Harijem Steržajem; pri dekletih pa po pričakovanju Mariborčanka Marika Kardinar, ki je bila predlanskim celo športnica Slovenije. Krčanka Škafarjeva je zasedla odlično šesto mesto, kar je dober obet za letošnje kegljaško sezono.

N. G.

## Maj povabljen na Florido

Novomeški mladi teniški up Maj Jožef bo marca odpotoval na "Teniško akademijo" na Florido

**NOVO MESTO** - V zadnjih letih na Slovenskem rastejo teniška igrišča kot gobe po dežju. Zato se ne smemo čuditi, da tenis prodira v sam vrh množičnega športa. Vedno več je mladih šolanih igralcev, nekaj pa je tudi takih, ki veliko obetajo. Med take prav gotovo sodi desetletni Novomeščan Jožef Maj, ki se po mnenju teniških strokovnjakov lahko razvije v vrhunškega teniškega igralca.

Pred dnevi je v Novo mesto prišlo povabilo s Floride, ki ga je poslal sam Nick Bollettieri, oče cele generacije najboljših teniških igralcev z vrha svetovne teniške lestvice. Svetovno znani Nick je povabil v "Teniško akademijo" mladega Novomeščana, kar pomeni, da ga uvršča med nadarjene evropske nadobudneže. Oče Marjan Jožef in sin Maj bosta, kot kaže, vabilo sprejela in bosta marca odletela



čez Atlantik v daljino Florido. Na sliki: Maj Jožef, ki obeta, da se bo razvil v vrhunškega teniškega igralca.

## Temna stran "športnika leta 1993"

Neobjektivno glasovanje za športnika leta - Na nekatere so na prireditvi kar pozabili - Žalitve na račun zaslužnih športnikov - Zakaj ne "Športnik Dolenjske"?

Prejšnji terek so Novomeščani razglasili športnika občine Novo mesto za leto 1993. Glasovanje in prireditve ob podelitvi je organizirala novomeška agencija za šport, že ves teden pa v športnih krogih vre, saj so skoraj vsi nezadovoljni z neobjektivnostjo glasovanja. Čeprav sem tudi sam kot pomočnik trenerja pri ženskem odbojarskem klubu Novo mesto obremenjen z društveno pripadnostjo, sem se, vzpodbujen s pogostimi telefonskimi klicni na Studio D, kjer urejam športno oddajo, odločil, da napišem nekaj pripomb na izbor športnika leta.

Letos so imeli možnost glasovati vsi bralci Dolenjskega lista in poslušalci Studia D ter tako imenovani "športni strokovnjaki", katerih glas je štel sedemkratno. Pri takem glasovanju bi imel možnost zmagati tudi Luka Komen, član malobalinarskega kluba iz Zgoranj Ferul, ki je zmagal na tradicionalnem troboju z malobalinarji iz Srednjih in Spodnjih Ferul (imena športnika, športa in krajev so izmišljena), če bi le kupil dovolj Dolenjskih listov in izpolnil dovolj glasovnic. K sreči se tak junak ni našel, tako da so se glasovi bralcev in poslušalcev razporedili med najboljše. Bolj boleče je dejstvo, da je o vrstnem redu odločala peščica športnih delavcev, med katerimi so prevladovali predvsem privrženci enega športa. Postavlja pa se tudi vprašanje, kdo sploh so športni strokovnjaki. So to učitelji športne vzgoje na osnovnih in srednjih šolah? So to trenerji, klubski funkcionarji ali sodniki? Tudi če so vsi ti ljudje res športni strokovnjaki, zakaj so dobili glasovnice le določeni izbranci, ki so glasovali predvsem po ključu klubske pripadnosti? Bralci Dolenjskega lista so namreč največ točk prisodili Martinu Dergancu, Igorju Kogoju in Sandiju Papežu pri moških in Nuši More pri ženskah, poslušalci Studia D pa isto število točk Igorju Kogoju in Gorazdu Štanglju ter nekaj manj Papežu in Štanglju pri moških in Darji

Tratar, Nuši More in Jani Vernig pri ženskah. Tako imenovani športni strokovnjaki so glasovali povsem drugače. Prvo mesto so prisodili atletoma Igorju Primcu in Mateju Udovcu. Na Agenciji za šport, kjer se verjetno zavedajo, da športni strokovnjaki glasujejo navijaško, bi morali zagotoviti, da bi imelo možnost glasovati vsaj enako število pripadnikov posameznih športov (čeprav tudi tako glasovanje ne more biti povsem objektivno), njihove glasove pa predstaviti javnosti, saj si v tem primeru najbrž ne bi upali postaviti na prva mesta "svojih" športnikov, ki z uspehi na državnih ravni nimajo kaj iskati med športniki, ki spadajo v sam svetovni vrh. Še najbolje bi bilo, če bi športnika leta izbirala komisija, sestavljena iz ljudi, ki se na šport resnično spoznajo in v njihovo objektivnost zaupajo tudi predstavniki posameznih športnih panog. Taka komisija bi morala pri izbiri športnika leta upoštevati kriterije, ki dajejo prednost športnikom z uspehi na mednarodnih tekmovanjih najvišjega ranga pred tistimi, ki so s povprečnimi izidi zmagovali le na domačih tekmovanjih.

Nekaj besed velja povedati tudi podelitvi Bloudkovih in občinskih priznanj na rob. V nekaterih društvih sploh niso vedeli, da lahko predlagajo zanje tudi svoje tekmovce. Ljudje, ki so priznanja dobili, so si jih tudi pošteno prislužili, vendar se vsako leto dogaja,

da so nekateri ravno tako zaslužni športni delavci pozabljeni. Tudi povernost pri predstavitvi zaslužnih športnikov se ne da oprostiti. Če petnajstletno dekle, ki je članica kadetske, mladinske in članske državne reprezentance, predstavijo le kot mladinsko reprezentantko ali pa pri vrhunskem kolesarju izpustijo njegov največji dosežek, je to žalitev za športnika, ki za uspeh gara tudi po pet in več ur dnevno. Kar nekaj športnikov, ki so tako kot njihovi kole-

● **Letošnje prireditve** je za lep kupček denarja vodila Miša Molk, ki si je privoščila kar nekaj krepkih žalitev na račun mladih športnikov. Marsikoga, ki fante pozna, je stisnilo pri srcu, ko je med podelitvijo priznanj nogometašem, ki uspešno igrajo v državnih reprezentancah, vrgla v obraz, da so to tisti, ki imajo pamet v nogah namesto v glavi. Se je kdo iz Agencije za šport sploh vprašal, kaj meni o taki degradaciji mladih osebnosti glavni pokrovitelj prireditve, ki je obenem tudi glavni sponzor teh športnikov? Agencija za šport bi lahko imela boljši odnos do športnikov, ki bodo po novem letu za uporabo njenih objektov morali i plačevati drago najemnino. Upajmo, da bo naslednja prireditve, ki bi po mnenju večine morala nositi ime "Športnik Dolenjske", bolj poštena in prijazna do športnikov.

gi na odru zmagovali na tekmovanjih za državno prvenstvo, niti omenili niso. Zakaj nekdo vedno pozablja na motokrosiste, avtomobiliste, motoriste ali pa na alpinista Vanjo Furlana?

MARJAN MENGER

### ZNANI SO KEGLJAŠKI PRVAKI

**KRŠKO, KANIŽARICA** - Končano je kegljaško prvenstvo za ženske in moške na območju OKS Novo mesto. Nova prvaka sta Milena Veber in Vinko Hutar. Vrstni red: ženske: 1. Veber 788, 2. Flisar 754, 3. Prosenik 746, 4. Zupančič 741, 5. Okoren 741 podrtih kegljev itd.; moški: 1. Hutar 1653, 2. Ž. Goleš 1652, 3. Šimic 1645, 4. Draganjac 1620, 5. Klevišar 1609 podrtih kegljev.

N. G.



### Priložnost uresničiti vizijo Iskre

Upokojencem in nekdanjim Iskrašem se ponuja priložnost pomagati pri uresnitvi vizije Iskre, ki smo jo gradili pretekla desetletja. Vemo namreč, da je še živa tista iskraška zavzetost, na katero je velika večina nekdanjih Iskrašev tako ponosna. V procesu lastninjenja lahko zdaj tudi mi pridobimo kapital-sko-lastniško povezanost z Iskro, kar je pravi temelj sodobnega tržnega gospodarstva.

Lastninski certifikati seveda niso denar in ne vrednostni papirji, pomenijo pa pravico do nakupa delnic in s tem solastništvo v enem ali večih slovenskih podjetjih.

Nekdanji vodilni delavci Iskre, ki smo podjetje vodili v času največjega vzpona, smo skupaj s sedanjim Poslovodnim odborom Iskre d.d. zasnovali zamisel o vlaganju lastninskih certifikatov. Oblikovali smo iniciativni odbor, katerega člani smo Gojmir Blenkuš, Marjan Dvoraček, Slavko Fatur, Silvo Hrast, Jože Hujs, Vladimir Klavž, Ivo Klešnik, Miloš Kobe, Boris Mužič, Simon Primožič, Anton Stipanič in Milan Železnik.

Skupaj razmišljamo o dveh možnostih vlaganja lastninskih certifikatov:

- v nastajajoči koncern elektro in elektronske industrije Iskra

- v nastajajočo pooblaščen investicijsko družbo Iskra.

Z vlaganjem v koncern bi pridobili delnice podjetja, ki je lastnik perspektivnih programov s področja elektro in elektronske industrije. Sovlaganje v Iskrin koncern pa navsezadnje zanima tudi tuje investitorje.

Z vlaganjem v pooblaščen investicijsko družbo pa bi pridobili delnice za naložbe delno v podjetja Iskre, delno pa tudi v druga podjetja. V obeh primerih bodo prednosti lastništva teh delnic pred udeležbo v lastninjenju posameznega podjetja predvsem v tem, da bodo kotirale na borzi, naložbe bodo zato bolj varne in dolgoročno donosnejše.

Če podpirate našo zamisel in ste pri njeni uresnitvi pripravljeni sodelovati, vas vabimo, da izpolnite spodnji obrazec in ga pošljete na naslov Iskra d.d., Ljubljana, Kotnikova 28 (za iniciativni odbor). V naslednjih mesecih boste na vaš točen naslov prejeli informacije o poteku obeh lastninskih projektov. S tem, da obrazec izpolnite in ga pošljete iniciativnemu odboru, ne prevzimate nobenih materialnih obveznosti, pomenil pa bo vsem nam podporo za naša nadaljnja prizadevanja za uresničevanje vizije Iskre.

Iniciativni odbor Iskrašev

Poslovodni odbor Iskra d.d.

Ljubljana, november 1993

Dodatne informacije po telefonu 061/133 53 01

- Ime in priimek \_\_\_\_\_
- Točen naslov/telefon \_\_\_\_\_
- Podjetje Iskre, kjer ste bili zaposleni \_\_\_\_\_
- Ime in priimek družinskih članov, ki bodo sodelovali pri lastninjenju \_\_\_\_\_
- Skupna vrednost certifikatov v SIT, ki bi jih vložili v Iskra \_\_\_\_\_









## Slovenija kot Švica Vzhoda

Razviti svet nas odkriva in nam zaupa - Slovenija potrebuje združevalne sile, ne podtikanja

Slovenija - Švica Vzhoda je misel nemškega novinarja J. Henkla, ki je v reviji za televizijo (Fernsehen Hintergrund) nemškemu TV gledalcem in bralcem predstavil Slovenijo. Henklov članek mi je prišel v roke po naključju. V decembru 1993 je dolenski metropolo obiskal Aute Lampe iz Langenhagna (Hannover) v Nemčiji, ki je partnersko mesto Novega mesta. S seboj je prinesel iz revije iztrgan list, ki na dvajseti strani prinaša zanimiv članek o Sloveniji. Pravzaprav gre za najavo televizijske oddaje avtorice Barbare Mai, ki je o Sloveniji poročala na nemški televiziji ARD pod naslovom "Slovenija - dve leti po osamosvojitvi". Sestavljajo izdajo peserovinarja J. Henkla je bil objavljen pod naslovom "Svobodna sreča". Sledimo prevodu teksta.



Koper je zgrajen kot moderna jadranska luka. "Prekosil bo Trst," meni avtorica Barbara Mai, ki je bila 4 tedne kot reporterka BRD na poti po Sloveniji. Vseposvodi je videla obnovljena stara mesta. "Slovenci se učijo nemško. Z vojno nima mlada republika prvo ničesar," zaključuje svoj članek J. Henkel.

Članek novinarja Henkla je popretnen s fotografijo Tromostovja v Ljubljani, z zemljevidom Slovenije in fotografijo, ki prikazuje postavljanje napisov "Republika Slovenija". Ob fotografijah so zapisi: Idila glavne mesta Ljubljane. Slovenija je bila dobro pripravljena, na je v juniju 1991 postala neodvisna republika. Vojaške operacije so trajale samo 10 dni, potem so bile meje zavarovane. Sedaj vabi turiste Švica z Vzhoda (die Schweiz des Ostens) s svojimi hribi, gozdovi, kopalnicami, igrišči za golf.

Razviti svet nas odkriva in nam zaupa. Slovenija potrebuje združevalne procese, ki vodijo k napredku. Opustimo podtikanja, zapujamo si! V slogi je moč in prihodnost je pred nami.

Srečno, Slovenija, moja dežela!  
BOJAN AVBAR,  
Novo mesto

## Kočevski strani "Dolenjca" na rob

Odgovor novinarju Jožetu Primcu (Dolenjski list 9. decembra) - Še naprej pišite o sožitju v dolini, ljudeh in preteklosti - V naših glavah se mora nekaj obrniti

O istem problemu in težavah, enakih težnjah, vendar tako različni pogledi in pristopi. Tako bi lahko na kratko odgovoril gospodu Primcu. Poznamo več poti, trdo in mehko, bolečo in manj bolečo, samo izbrati je treba na končni cilj - življenje ob meji. Vendar, ljudje ob meji bodo ostali, tu in onstran, prijatelji in nasprotniki, ne glede na narodnost, državljanstvo in preteklost. Morda so pogledi iz daljave bolj bistri?

Meja je realnost in šele prihodnost, lahko prej ali kasneje, bo tudi sem prinesla tisto, kar pozna zahodna Evropa. Zakaj bi naselili spletak? Ponavljam, kar sem napisal. "Osilničani so še na slabšem... Do takrat je treba preživeti. Pustimo ljudem, naj ohranijo medsebojne vezi in jim raje pomagamo!" Saj je to tudi namen pisanja gospoda Primca. Še naprej pišite o sožitju v dolini, ljudeh, preteklosti, vendar to objavite v Prilogi DL! Članek, v katerem pišete o "gerovskem okraju", bi bil lep prispevek za Prilogo, le začetek in zaključek spremenite.

Glede "lepotne napake" bi vam priporočal, da še enkrat preberete moje pisanje, preden napišete, "da govori le o povezavi Osilnice s Slovenijo prek Kočevske Reke...", a bi koristilo le rojakom iz Osilnice, ostali ljudje nižje ob Kolpi pa bi ostali še brez prometne povezave..."

Zaradi bralcev moram navesti, da sem napisal: "V Bezgovi, sredi poti med Borovcem in Osilnico, bi naredili odcep za Bezgarje..." in še: "...

omogočiti otrokom iz Papežev in Bosljive Loke, da bodo hodili v osilniško šolo..."

Kolpsko dolino sestavljajo Osilniška dolina, Kostelsko in Poljanska dolina. Obkolpsko cesto gradijo od Podplanine (od Čabra za tiste, ki slabše poznajo te kraje) do Petrine (Broda na Kolpi), to je na območju Osilniške doline in delno Kostelskega (Kuželjska ravnic). Kuželj (Kostelsko) je že dobil cestno povezavo s Petrino, ostaja le še zaselek Srebotnik na koncu Kuželjske ravnice (vse KS Kostel).

Osilniška dolina obsega območje od Mirtovičev in Bosljive Loke do Papežev, Žurg in Bezgarjev. Cesta je že zgrajena od Mirtovičev do Sel (meja - Osilnica - meja), ni pa povezave s področjem Papežev in Strojčev po slovenski strani Čabranke. Sv. Ana in ozka rečna dolina ločita Osilniško dolino od Kostelskega, ki se začena s Kuželjsko ravnic pri Srebotniku. In kje so sedaj "ostali ljudje nižje ob Kolpi"? Ali so to ribiči?

In še nekaj glede imena Osilničani. Prebivalci doline se na "tujem" predstavi najprej kot Osilničani in šele potem pove, da je doma iz Ribjeka, Belice, Malinišča, Grintovca, Podvrha, Zg. ali Sp. Čačica, Ložca, Križmanov, Padova...

in sedaj smo pri bistvu! Osilniška dolina z obkolpsko cesto ne pridobi ničesar drugega kot to, da ni mejnih prehodov. V svet bo Osilničani še vedno potoval po tankem črevesu v iste smeri, samo da bo to levi breg Kolpe in Čabranke! Ostaja torej življenjska cesta za Osilniško dolino - regionalna cesta prek Kočevske Reke. Turist se bo vračal v dolino že zaradi pogleda z Glavice ali Čačica.

Torej: zgraditi ceste, ki so v interesu doline, ljudi in obenem ohrani-

ti naravne znamenitosti. Obkolpska cesta (lokalna) bo predvsem turistična, medtem ko bo cesta čez Kočevsko Reko privabila življenje v dolino. V naših glavah se mora nekaj obrniti, da boš lahko prišel z avtobusom iz Mirtovičev v Kočevje tudi prek Osilnice, Bezgovice (do Papežev), Borovca in Kočevske Reke, in ne samo prek Broda na Kolpi!

Črni potok bi lahko takoj povezali s Podplanino in ne, da bi čakali ceste s Petrino!

Ceste naj prinesejo življenje, delo in ljudi, ne samo turiste. Ne pozabimo pa, da na bregovih živijo ljudje. In kaj je lepšega kot "dober dan, sosed"?

Srečno!

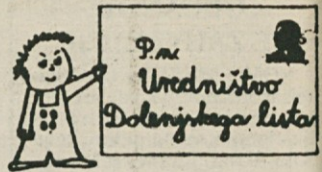
JOŽE OŽURA  
Ljubljana

### ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: družina Judež, Marjana Kozna 40, Novo mesto - namesto cvetja na grob gospe Olge Starc 10.000 tolarjev; Marica in Edo Trelc, Mestna njive 9, Novo mesto - namesto cvetja na grob pokojne Tilke Sašek 3.000 tolarjev; Radivoj in Marija Trele Mestne njive 10, Novo mesto - namesto cvetja na grob pokojne Tilke Sašek 2.000 tolarjev; Milena in Pavle Bertonec, Josipa Priola 19, Maribor - namesto cvetja na grob pokojne Tilke Sašek 2.000 tolarjev; učenke iz Male Loke - namesto cvetja na grob pokojne Olge Starc 4.000 tolarjev, Bajukovi pa 28.000 tolarjev.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

### MLADI DOPIŠNIK



### GRAD HMELJNIK

Skoraj v vsakem kraju zasledimo stare spomenike, ki so bili last prej življenjskih ljudi. Tudi v našem kraju je nekaj ostankov iz preteklosti. Največkrat med njimi je grad Hmeljnik. Njegove razvaline stojijo na robu gričevja nad Karteljem. Nekateri domnevajo, da je dobil ime po hmelju, ki je rasel v okolici. Grad je bil večkrat obnovljen, a je kljub temu ohranil obliko iz srednjega veka. Gospodarji so se večkrat menjali. Velikokrat je bil grad ogrožen zaradi turških vpadov. Imel je dvojno obzidje s stolpi in vhodnim mostičem, vodovod, elektrarno in lepe ribnike. Med drugo svetovno vojno je bil oplenjen, dvakrat zažgan in še bombariran. Žal je še danes večji del grada v razvalinah. Pred nami se počasi ruši in izginja.

ŠPELA ZALETEL  
6. a, OŠ Mirna Peč

### POKANJE OKOLI NAŠE ŠOLE

Na našem šolskem dvorišču vse bolj poka. Večji fantje se postavljajo z metanjem petard. Te so zelo nevarne. Ko jih odvržejo, se skrjujejo in nas opazujejo, kako se bomo prstrašili. Ne vem, od kod dobijo denar zanje, ko pa povsod slišimo, kako težki časi so. Ali jim dajejo starši? Petarde so pri nas postale nalezljiva bolezen. Kaj metalce petard teži, da se na ta način izkazujejo? Zakaj je toliko nevljudnežev, ki nas strahijo in motijo? Fantje, petarde proč! Danes ali jutri boste ostali brez prstov, morda brez oči ali sluha. Pa tudi frajerji niste nič večji zato, če jih mečete naokoli!

DAMJAN BLATNIK  
3. b, novin. krožec  
OŠ Sava Kladnika, Sevnica

### POSKRIBIMO ZA ČISTO OKOLJE

Z vsvo vneto hitimo v 21. st., ne zavedamo pa se, kaj se dogaja okrog nas. Vsako uro, minuto se spreminja življenje v naših rekah, potokih in jezerih zaradi odpadnih voda iz naših tovarn in gospodinjstev se spreminja v vse bolj črne ceste, ki se vijejo po našem planetu. Razvoj zahteva vedno večje količine energije in surovih, iz katerih nastajajo v nadaljnjem procesu vedno večje količine odpadka, ki odteka v vode. Naše vode onesnažujejo predvsem komunalne in industrijske odpadle, ki pogosto vsebujejo velike količine strupenih snovi, izredno nevarno pa je toplotno onesnaževanje, ki ga povzročajo toplotne in jedrske elektrarne. Zaradi segrete vode izumirajo tudi ribe. V zadnjem času pa nastajajo težave s podtalnicami. Ker se odpadki kopičijo v zapuščenih gramoznicah in jamah, je podtalnica onesnažena, predvsem na Apaškem in Dravskem polju. Človek pa mora poskrbeti, da odpadne vode, preden jih vrne v naravni obtok, temeljito očisti. Ne uničujemo lastnega življenjskega prostora! To pa velja posebej za naš odnos do vode, ki je ena osnovnih naravnih dobrin.

BENO MARUŠIČ  
6. r., OŠ Boštanj

### NA SREČANJU SODELAVCEV ŠOLSKIH GLASIL

V uredništvo Pisanega lista je prispele veliko najrazličnejših šolskih glasil, najboljše pa so nagradili. Med nagradjenimi so se znašli tudi trije naši časopisi, ki jih je izdal naš razred prejšnjega šolskega leta. Vendar je bila nagrada presenečenje, obvestili so nas le, kje se dobimo. Pilovci so nas počakali pred šolskim muzejem. Najprej smo odšli v sobo šolskega muzeja, kjer so bili razstavljeni šolski časopisi, potem pa v Delovno stavbo, kjer so nas poselili za okroglo mizo in razdelili priznanja. Tudi mi smo ga prejeli. Med nami sta bila tudi Stopova novinarja Simona in Primož, ki sta nam povedala marsikaj o novinarstvu. Potem smo si ogledali, kako nastane časopis, od članka do potiskane časopisnega papirja. Po ogledu tiskarne smo odšli na kosilo. Na koncu smo si ogledali še film Jurski park. Ko je bilo filma konec, smo se poslovili od prijaznih gostiteljev.

LEON RIBIČ  
4. r., OŠ Krmelj



VAŠ ČETRTKOV PRIJATELJ - Že nekaj časa je, odkar so velike reklamne table preplavile vso Dolenjsko in Belo krajino. O učinkovitosti takšnega načina reklamiranja ne gre dvomiti, saj je v svetu že dovolj preizkušena. Pa boste rekli: saj Dolenjskemu listu takšna reklama niiti ni potrebna! Najbrž res ni Dolenjca, ki za naš časopis ne bi vedel, vendar je tudi za nas, dragi bralci, v teh časih potrebna reklama. Če ne za drugo, pa zato, da povemo, da smo tudi v novih časih ostali velika družina. Table postavlja marketinško-propagandna agencija Noua, d.o.o., iz Novega mesta, ki ima ta čas postavljajenih kar 45 tabel. Na novomeški avtobusni postaji jih je še nekaj več, vendar so v lasti avstrijske in ameriške agencije. (Foto: J. Pavlin)

**indov** p.o.  
FROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA

MALOPRODAJNA TRGOVINA  
Ljubljana, Poljanska 95

Tel.: 061/316-143  
262-764

Skoraj stoletne izkušnje v črvarstvu in visoka strokovnost vam v naši maloprodajni trgovini zagotavlja ugoden nakup

- naravnih črev
- umetnih ovitkov
- začimb in dišav
- aditivov
- mesarskega pribora in

NOVOST

- meso mladih piščancev in izdelki iz perutninskega mesa priznanega proizvajalca PERUTNINE iz Ptuja.

Obiščite nas, zadovoljni boste!

## V čast velikemu športniku in človeku

Razstavo ob 95-letnici Leona Štuklja si je v mesecu dni ogledalo kar 6.500 obiskovalcev

Po uspehu v Ljubljani je v začetku leta 1924 diplomiral in dobil pravniško službo na okrožnem sodišču v Novem mestu. Istočasno se je pripravil na svoje prve olimpijske igre v Parizu 1924. Čeprav je bil poškodovan, je dosegel imeniten uspeh in osvojil dve zlati kolajni v mnogobojju in na drogu. Štukelj je tako prišel v sam vrh predvojne telovadbe in to mesto branil vse do svojega zadnjega nastopa na olimpijskih igrah v Berlinu 1936, kjer je osvojil na krogih še zadnjo olimpijsko kolajno - srebro.

Od Pariza do Berlina je sodeloval še na dveh svetovnih prvenstvih, in sicer v Lyonu 1926, kjer je osvojil dve zlati, eno srebrno in eno bronasto kolajno, in v Luxemburgu 1930 z dvema bronastima kolajnama ter olimpijskih igrah v Amsterdamu 1928, kjer je osvojil eno zlato na krogih in dve bronasti kolajni za mnogoboj in ekipo. Tako je na velikih tekmovanjih, svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah skupaj osvojil osem zlatih, štiri srebrne in pet bronastih kolajn.

Olimpijske igre v Berlinu pomenijo konec aktivne športne poti za Leona Štuklja, enega velikanev svetovne telovadbe. Odtlej se je bolj posvetil družini in delu, leta 1939 pa je še sodeloval kot vodnik jugoslovanske vrste na prijateljskih srečanjih z vrstama Francije in Poljske v Parizu ter Varšavi.

Poleg vrste priznanj, diplom in plaket, ki jih je dobil za svoje velike športne dosežke, je prejel tudi najvišja priznanja v obeh svojih mestih: 1968 je postal častni občan Novega mesta, 1989 pa je v Mariboru prejel "zlato grb". Z olimpijskim redom, ki mu ga je izročil Juan Antonio Samaranch, ga je leta 1987 odlikoval tudi Mednarodni olimpijski komite.

Ob 95-letnici Leona Štuklja je Dolenjski muzej iz Novega mesta pri-

pravil razstavo "95 let Leona Štuklja", katere avtor je bil kustos Zdenko Picelj. Na njej je bilo mogoče videti življenjsko pot Leona Štuklja od rojstva do današnjih dni.

Leon Štukelj, legenda svetovnega športa, je zapisan v zgodovini slovenskega športa kot tekmovalac z največimi uspehi na velikih mednarodnih športnih tekmovanjih, kot so svetovna prvenstva in olimpijske igre. Uspešno mu je kot enemu redkih slovenskih športnikov ustreliti se v sam vrh svetovnega športa med obema vojnama, kjer je bil vse od olimpijskih iger v Parizu 1924 do olimpijskih iger v Berlinu 1936, ko je sklenil svoje aktivno nastopanje na telovadnem odru.

V času med obema vojnama je duh prebujajočega se slovenskega naroda ponesel po vsem svetu. Kot pripadnik malega evropskega naroda si je na prvi ponosno pripenjal olimpijska odličja, ki so bila dosegljiva le najboljšim med najboljšimi. Leta 1938 je za časnik Avto in Sport izjavil: "V zavesti plemenite borbe med tisočimi izbranci vsega sveta za ugled svojega naroda in države, kot celota pa za kulturo vsega človeštva, tedaj vsi za

isti smoter, ne glede na vero, narodnost ali pleme, ne more biti za posameznika osebno močnejšega doživljenjsko pot Leona Štuklja od rojstva do današnjih dni.

Leon Štukelj se je rodil 12. novembra 1898 v Kandiji, v Novem mestu je končal ljudsko šolo in klasično gimnazijo. Leta 1907 se je vključil v naraščaj novomeškega Sokola in že v gimnazijskih letih zaslovel kot odlični telovadec. Med 1. svetovno vojno je bil mobiliziran in je služil na Dunaju kot vojaški pisarniški uslužbenec. V tem času je opravil vojaško maturo in se vpisal na pravno fakulteto na Dunaju. Po končani vojni je študij nadaljeval v Zagrebu in kasneje na novi univerzi v Ljubljani, hkrati pa je nadaljeval vadbo kot član novomeškega sokolskega društva.

Leta 1922 ga je povabil dr. Viktor Murnik k skupni vadbni kandidaturi za VII. tekmo Mednarodne telovadne zveze, ki je bila tega leta v Ljubljani. Leon Štukelj se je uvrstil v tekmovalno vrsto. Dosegel je velik uspeh, saj je osvojil tri prva in dve drugi mesti. S tem se je začela pot velikega in do današnjih dni najuspešnejšega slovenskega tekmovalca.

ZDENKO PICELJ



# Šentjernejski "projekt 21. stoletja"

Z brežiškega sejma

ŠENTJERNEJ - Na minulem novoletnem sejmu v Brežicah so se s svojim prodajnim in servisnim programom predstavili tudi trije mladi šentjernejski. Petra Zagorc, direktorica podjetja SPM trade, je po poklicu ekonomistka, Gregor Bratkovič in Simon Štemberger elektroenergetika, sicer pa "rojena glasbenika", ki sta na strune podjetništva začela brenkati lanskega septembra. Prodajo, servis in montažo avtoakustike ter ozvočenja, ki so izdelki svetovno znanih proizvajalcev, so razširili še na avtoalarmne naprave, centralno zaklepanje avtomobilov in električni pomik stekel.

S projektom 21. stoletja, kot sami imenujejo avtomobilsko



LJUDJE SO JIH SPOZNALI - Simon in Gregor, dva od treh podjetnikov, ki se jim za prihodnost ni bati.

elektronsko geokatodno zaščito proti rjavenju znanega Gantina, ki se z zaščito vozil ukvarja že 20 let, so se prvič predstavili na brežiškem sejmu. Izmed desetih pooblaščenih prodajalcev in montažerjev v Sloveniji so edini na Dolenskem in Posavju, ki poleg trajnosti in kvalitete izdelka nudijo tudi garancijo in servis. Zanimanje za tovrstno zaščito avtomobilov je presenetljivo, vendar trojka ne misli obstati na mestu. Vse tako kaže, saj ideje kar vrejo iz njih. Kot ta v Brežicah o ustanovitvi glasbene agencije za promocijo podjetij. Vse kaže, da bo promocijskim odrom priznanega modnega salona iz Kostanjevice, ki razmišlja o proizvodnji visoke mode, stala na čelu prav šentjernejska triperesna detelja.

MAJDA LUZAR  
EPS DL

# TELEVIZIJSKI SPORED

## ČETRTEK, 6. I.

### SLOVENIJA 1

- 10.15 - 0.00 TELETEKST
- 10.30 VIDEO STRANI
- 11.00 TEDENSKI IZBOR
- 11.00 TISTI MOJČINI, plesna oddaja
- 11.35 NAŠA PESEM 93
- 12.00 ŠOLA PODJETNIŠTVA, izobraž. serija, 4/8
- 12.30 ZNANOST, 33. del
- 13.00 POROČILA
- 13.05 STUDIO CITY, ponovitev
- 15.50 SVET POROČA, ponovitev
- 16.25 PORABSKI UTRINKI
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 OTROŠKI PROGRAM: ŽIV ŽAV
- 18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
- 18.45 ABC - ITD, TV igrice
- 19.10 RISANKA
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 ŽARIŠČE
- 20.30 NEVERJETNI ČETRTEK
- NEVERJETNE ZGODBE
- 21.15 TEDNIK
- 22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- POSLOVNA BORZA
- 22.30 SOVA
- 22.30 HIŠA NAPRODAJ, amer. naniz., 13/21
- 22.55 TEKMECI SHERLOCKA HOLMESA, angl. naniz., 5/26

### SLOVENIJA 2

- 9.15 - 22.50 Teletekst
- 9.30 Video strani - 9.55 Svet, pokal v alpskem smuč.: slalom (ž), 1. tek - 12.55 slalom (ž), 2. tek - 13.45 Svet, pokal v smuč. skokih - 16.00 Kinoteka - James Cagney: Oklahoma Kid (amer. film, ČB) - 17.20 Sova (ponovitev): Burleske Charlieja Chaplina; 17.45 Tekmeči Sherlocka Holmesa (angl. naniz., 4/26) - 18.40 Že veste? - 19.10 Poslovna borza - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Dediščina sončnih bogov (dok. serija, 6/6) - 20.45 Umetniški večer: Moderna umetnost (angl. dok. serija); 21.40 Bejart: Impresije

### KANAL A

- 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 CMT - 10.45 Koala - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 73. dela) - 11.50 A shop - 12.00 Matlock (amer. naniz.) - 13.00 A shop - 16.20 A shop - 16.30 Pestrost in dolgčas (dok. film) - 17.00 Ustava (3. del amer. serije o državi) - 18.00 Luč svetlobe (74. del) - 18.45 Rock starine (ponovitev 47. oddaje) - 19.15 Koala - 19.25 A shop - 19.35 CMT - 20.00 Krepot v črnih nogavicah (angl. drama) - 21.30 Matlock (amer. naniz.) - 22.25 Rock starine (48. oddaja) - 23.00 Ciper (dok. film) - 23.30 A shop - 23.40 CMT

## PETEK, 7. I.

### SLOVENIJA 1

- 8.45 - 1.25 TELETEKST
- 9.00 VIDEO STRANI
- 9.30 TEDENSKI IZBOR
- 9.30 SILAS, nemška nadalj., 1/12
- 9.55 MOJA AFRIKA, amer. film
- 12.20 ŽE VESTE
- 12.50 POSLOVNA BORZA
- 13.00 POROČILA
- 13.05 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
- 18.45 ABC - ITD, TV igrice
- 19.00 RISANKA
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 FORUM
- 20.25 COOGANOVA PREVARA, amer. film
- 21.55 IZ SLOVENSkih ATELJEJEV: SIYA PUTRIYH
- 22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.35 SOVA
- 22.35 KO SE SRCA VNAMEJO, 5. epizoda amer. naniz.
- 23.00 TEKMECI SHERLOCKA HOLMESA, angl. naniz., 6/26
- 23.50 TRENUTNE LJUBEZNI, italij. film

### SLOVENIJA 2

- 14.45 - 23.55 Teletekst
- 15.00 Video strani - 15.30 Tedenski izbor: Pričevanja o zvestobi: Sovenci v Argentini: Domovina-narod-Bog; 16.35 Neverjetni četrtek - 17.20 Sova (ponovitev): Hiša naprodaj (amer. naniz., 13/21); 17.50 Tekmeči Sherlocka Holmesa (angl. naniz., 5/26) - 18.45 Znanje za znanje - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Hoffmannove pripovedke (opera v izvedni SNG Opera in balet Ljubljana) - 22.45 Akcent

### KANAL A

- 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 CMT - 10.45 Koala - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 74. dela) - 11.50 A shop - 12.00 Matlock (amer. naniz.) - 13.00 A shop - 13.10 Video strani - 16.10 A shop - 16.30 Krepot v črnih nogavicah (ponovitev filma) - 18.00 Luč svetlobe (75. del) - 18.45 Junaki Helgolanda (dok. film) - 19.15 Koala (risana serija) - 19.30 A shop - 19.40 CMT - 20.00 Vampirke z Beverly Hillsa (amer. komedija) - 21.30 Matlock (amer. naniz.) - 22.30 Kandidati (dok. film) - 23.00 A shop - 23.10 Skratlatni jeglič (angl. film, ČB) - 00.40 Erotična uspravanka - 01.00 Erotični film

## SOBOTA, 8. I.

### SLOVENIJA 1

- 7.15 - 1.25 TELETEKST
- 7.30 VIDEO STRANI
- 8.05 TEDENSKI IZBOR:
- 8.05 RADOVEDNI TAČEK
- 8.20 LONČEK, KUHAJ!
- 8.30 ZIMSka TEKMOVANJA, franc. risanka, 2/13
- 8.55 KLUB KLOBUK
- 9.45 TOK TOK
- 10.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 11.30 REŠITEV JE KIRIKIJEVO MASLO, kanadski film
- 13.00 POROČILA
- 13.05 TEDNIK, ponovitev
- 15.20 COOGANOVA PREVARA, ponovitev amer. filma
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 TERRA X, nemška dok. serija, 7/8
- 18.00 RPL
- 19.00 RISANKA
- 19.10 ŽREBANJE 3 X 3
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.05 UTRIP
- 20.25 GORE IN LJUDJE
- 21.25 TV POPER
- 21.40 DOMAČE OBRTI NA SLOVENSkem: PIPARJI
- 22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.50 SOVA:
- 22.50 TEKMECI SHERLOCKA HOLMESA, angl. naniz., 7/26
- 23.45 ŽRTEV LJUBEZNI, amer. film

### SLOVENIJA 2

- 9.15 - 1.45 Teletekst
- 9.30 Video strani - 9.50 Kranjska Gora: svet, pokal v alpskem smuč.: veleslalom (m), 1. tek - 11.20 superveleslalom (ž) - 12.50 Kranjska Gora: veleslalom (m), 2. tek - 14.50 Antologija slovenske glasbe - 16.10 Sova (ponovitev): Ko se srca vnamejo (5. epizoda amer. naniz.); 16.40 Tekmeči Sherlocka Holmesa (angl. naniz., 6/26) - 17.35 Športna sobota: Kri, znoj in slava (5. del športnega filma); 18.30 Svet, pokal v snoubordu (reportaža z Rogle) - 18.50 Vodne pustolovščine (angl. poljudnoznan. serija, 7/24) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Pa ga je... (angl. nadalj., 2/4) - 21.00 Zametna šapa (angl. poljudnoznan. serija, 1/7) - 21.30 Pogledj in zadnji - 22.35 Sobotna noč

## NEDELJA, 9. I.

### SLOVENIJA 1

- 8.45 - 0.30 TELETEKST
- 9.00 VIDEO STRANI
- 9.15 OTROŠKI PROGRAM
- 9.15 ŽIV ŽAV, ponovitev
- 10.05 POLETJE S SELIKOM, norv. nadalj., 3/3
- 10.30 PEPELKA, gledal. dog
- 11.05 KLJUKEVE DODIGIVŠČINE,

- lutkovna igrice
- 11.30 OBZORJA DUHA
- 12.00 DVANAJST SLOVENSkih PODOBLJU-DSKEGA PLESA
- 45 LET AFS FRANCE MAROLT
- 12.30 VODNE PUSTOLOVŠČINE, ponovitev, 7/24
- 13.00 POROČILA
- 13.05 VIDEO STRANI
- 14.00 MARINO KOT MORJE, italij.-svicarski film
- 15.25 DEDIŠČINA SONČNIH BOGOV, ponovitev dok. serije, 4/6
- 16.00 CALEBOVE HČERKE, kanadska nadalj., 2/10
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 PO DOMAČE
- 19.00 RISANKA
- 19.10 LOTO
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.10 ZRCALO TEDNA
- 20.30 PODARIM - DOBIM
- 21.30 SLAVA V 20. STOLETIJU, angl. dok. serija, 1/8
- 22.25 DNEVNIK 3, VREME
- 22.50 SOVA
- ZADEVA SEZNAC, franc. nadalj., 1/4
- TEKMECI SHERLOCKA HOLMESA, angl. naniz., 8/26

## PONEDELJEK, 10. I.

### SLOVENIJA 1

- 10.45 - 0.30 TELETEKST
- 11.00 VIDEO STRANI
- 11.20 TEDENSKI IZBOR
- 11.20 VRNITEV ANTILOPE, 12/13
- 11.45 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
- 12.15 TERRA X, nemška dok. serija, 7/8
- 13.00 POROČILA
- 13.05 TEDENSKI IZBOR
- 13.05 SLOVENSki MAGAZIN
- 13.35 ŠPORTNI PREGLED
- 14.50 AKCENT, ponovitev
- 15.50 MOČ IN SLAVA - DIRKAŠKA ŽILICA
- 16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
- 17.00 DNEVNIK 1
- 17.10 OTROŠKI PROGRAM
- 18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
- 18.45 ŠTIRI V VRSTO, TV igrice
- 19.10 RISANKA
- 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
- 20.10 SEDMA STEZA
- 20.35 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA
- 21.15 OMIZJE
- 22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
- 22.55 SOVA

# GLASBA JE ŽIVLJENJE



Piše se leto 1994. Zadnja leta so zelo nepredvidljiva, polna presečenj, neljubih dogodkov, zmot... Zmote imajo lahko različne posledice, odvisno od tega, kje se pojavijo. V oddaji Glasba je življenje se bomo trudili, da jih bo tudi v letošnjem letu čim manj.

Tone Fornezzi-Tof pa vas opozarja na nekatere ne preveč usodne glasbene zmote.

Operna zmota je, če prideš na Labodje jezero s čolnom.

Glasbeno-politična zmota je, če misliš, da je bil Tito Gobbi maršal Tito, ki je šel po gobe.

Izvajalska zmota je, če misliš, da kantato izvajajo s kantami.

Škotska zmota je, če misliš, da samo kurbirji igrajo na dudu.

Skladateljska zmota je, če misliš, da je bil Bedrih Smetana zvodnik, ker je dobil honorar za Prodano nevesto.

Glasbeno-zgodovinska zmota je, če misliš, da je Ludwig van Beethoven izumil beton.

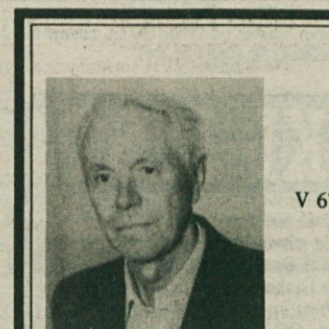
Glasbeno-življenjska zmota pa je, če mislite, da v naši oddaji ne bo več gostov, ki jih bomo glasbeno zasliševali, da ne bo več nagradnih iger z vabljivimi nagradami, skečev, glasbe, skritih akcij in še in še.

Čim manj zmot vam želimo in čim več sobot, ki jih boste preživeli z nami ob oddaji Glasba je življenje.

V letošnjem letu nas boste lahko spremljali na Studiu D, Radiu Triglav Jesenice, na Celjskem radiu, Murskem valu, Koroškem radiu in tudi - pozor! - na Radiu Morje in na novi ljubljanski radijski postaji Gama MM.

Letos torej ni Slovenca, ki nas ne bi našel na eni od naštetih postaj. Osvojili smo Slovenijo! Čav, čav.

Simona H<sub>2</sub>O



ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, dedek in tati

## JOŽE VRANEŠIČ

iz Tribuč pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za tolažilne besede, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Iskrena hvala tudi vsem za tako številno spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo ZD Črnomelj, dr. Špecovi, Nevrološkemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, družinama Gorše in Janjič, Zaporom Celje, Iskri Semič, govornikom, pevkam iz Otovca in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



## ZAHVALA

Življenje celo si garal, vse za hišo in družino dal, le sledi ostale so povsod, od dela tvojih pridnih rok.

Ob boleči izgubi ljubega in skrbnega moža in očeta

## MAKSIMILJANA LOGARJA

iz Šentruperta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam v trenutkih slovesa stali ob strani, darovali cvetje in sveče. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Trimo Trebnje, KPD Dob pri Mirni, OS Šentrupert, pevcem za zapete žalostinke, govornikom za tople besede slovesa. Hvala g. župniku in kaplanu za lepo opravljen obred in vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Zdenka, hči Vesna, sin Jernej, ata, mama, sestra Marinka in brat Ivan z družinama



## ZAHVALA

Pomlad v vinograd bo prišla in čakala, da prideš ti, usedla se na rožna tla in zajokala, ker te ni.

V 68. letu starosti nas je po hudi bolezn zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

## STANKO ŠAŠEK

s Potov Vrha 21

Ob smrti našega draga očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, posebno še Tilki in Lojzetu za nesebično pomoč v času bolezn in v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala tudi za vsestransko pomoč vsem vaščanom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje in sveče ter vsem, ki ste našega očeta v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala g. župniku, pevkam in Silvu za besede slovesa, sodelavkam Dermatološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto in vsem, ki ste našega očeta spoštovali. Vsem zares iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi



**tedenski koledar**

Četrtek, 6. januarja - trije kralji  
Petek, 7. januarja - Zdravko  
Sobota, 8. januarja - Severin  
Nedelja, 9. januarja - Julijan  
Ponedeljek, 10. januarja - Viljem  
Torek, 11. januarja - Pavlin  
Sreda, 12. januarja - Tatjana

LUNINE MENE  
12. januarja ob 0.10 - mlaj

**kino**

ČRNOBELJ: 7.1. (ob 20. uri) in 8.1. (ob 17. in 20. uri) ameriška dru-

žinska komedija Sam doma, 2. del. 9.1. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Driblerja pod košem.  
KRŠKO: 7. in 9.1. (ob 18. uri) ameriška risanka Vsi psi gredo v raj. Od 11. do 13.1. (ob 18. uri) ameriška akcijska komedija Zadnja velika avantura.  
METLIKA: 6.1. (ob 20. uri) in 9.1. (ob 17. in 20. uri) ameriška družinska komedija Sam doma, 2. del. 7.1. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Driblerja pod košem.  
NOVO MESTO: Od 6. do 10.1. in 12.1. (ob 16. uri) risani film Aladin. Od 6. do 10.1. in 12.1. (ob 18. uri) in 20.15. ameriški kriminalni film Vz-hajajoče sonce.

ZAPOSILIM mlado natarcarico. ☎ (068)25-952. 2  
REDNO ali honorarno zaposlimo več dinamičnih zastopnikov za popis podjetij na področju Žužemberka, Trebnjega, Mirne in Sentjerneje. Zazeljena je srednješolska izobrazba in lasten prevoz. Ponudbe pošljite na naslov: Slovenska knjiga-Pirs, Litijska 38, Ljubljana. 14

**stanovanja**

V ČRNOMLJU najemem stanovanje. ☎ 51-632, zvečer. 5  
DELNO OPREMLJENO GARSONJERO, 28 m<sup>2</sup>, CK, telefon, v Novem mestu, oddam. ☎ (068)22-269. 25  
SOBO v Novem mestu najemem. ☎ (068)60-363, od 17. do 22. ure. 27  
DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam ali zamenjam. ☎ 26-939. 36  
MLAD PAR nujno išče manjše stanovanje v Novem mestu ali okolici. ☎ 26-237. 39

**Odslej brezplačni mali oglasi**

S prvo letošnjo številko uvajamo novost, ki jo stari in novi naročniki vzemite kot darilo naše časopisne hiše. Mali oglasi v obsegu do 15 besed so odslej za nedoločen čas v Dolenjskem listu za naročnike brezplačni.

**kmetijski stroji**

TRAKTOR IMT 560, zelo dobro ohranjen, prodam. ☎ 89-137. 6  
TRAKTOR ZETOR 6911, letnik 1982, v odličnem stanju, prodam. Oglej se soboto, nedeljo. Vinko Barič, Dobrava 19, Podbočje. 11  
TRAKTOR ŠTORE 402, dobro ohranjen, prodam. Darko Grubar, Vratno 16, 68310 Sentjerneje. 28

**kupim**

LAŽJI TRAKTOR z nakladalko kupim. ☎ (068)56-003. 30

**motorna vozila**

GOLF JXD, letnik 1988, garažiran, lepo ohranjen, dodatno opremljen, ugodno prodam. ☎ (068)26-396. 12  
126 P, letnik 1988, prevoženih 55.000 km, registriran do 3/94, prodam. Skalickega 8 (na Grmu), popoldan. 15  
ŠKODO FAVORIT, letnik 1993, prodam. ☎ 23-343. 18  
R 4 GTL, letnik 1988, rdeč, registriran do 1/95, prevoženih 47.000 km, prodam za 4.300 DEM. ☎ 56-418. 19  
GOLF D, letnik 1987, bele barve prodam ali menjam za jugo 45 ali 55. ☎ 27-210. 22  
R 4 GTL, letnik 1988, ugodno prodam. Brane Bobnar, Sela 34, Dolenjske Toplice. 26  
JUGO 45, letnik 1989 in letnik 1987, prodam. ☎ (068)45-279. 33  
LADO SAMARO, letnik 1988, prevoženih 61.000 km, prodam. ☎ (068)52-246. 34  
GOLF JGL D, letnik 1982, registriran do 12/94, rumen, prodam za 4.300 DEM. ☎ 49-608. 42  
GOLF JX, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)61-813. 44  
R 5, star 3 mesece, prodam ali menjam za R 4, novejši letnik. ☎ 28-642 popoldan. 44  
R 4, letnik 1988/89, kupim. ☎ (068) 23-585. 44

**obvestila**

NAROČILA ZA PIŠČANCE, enodnevnice in večje, bele težke in rjave nesnice sprejemamo. Kuhelj, Šmarje 9, Sentjerneje. ☎ 42-524. 20  
ŽALUŽIJE, ROLETE in lamelne zavesice izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ 44-662. 23

**posest**

STARO HIŠO z gospodarskim poslojem, vrtom, vse skupaj 1300 m<sup>2</sup>, 7 km iz Novega mesta, prodam. ☎ 22-408. 4

NOVEJŠI VINOGRAD na terase, z betonskimi stebri, na lepi legi s hišo v Semiču dam v najem. ☎ (062)303-237. 16  
V KRŠKEM prodamo starejši sadovnjak jabolk in sliv v izmeri 5000 m<sup>2</sup>. Dostop na parcelo asfaltiran, možnost obnove. ☎ (0608)77-167. 21

**prodam**

TRI PRAŠIČE, težke po 130 kg, prodam. ☎ 85-644. 3  
VILIČAR INDOS 2,5 T, potreben popravila, prodam. ☎ (061)738-619. 7  
KRAVO za zakol zamenjam za telico ali brejo kravo. ☎ 43-847. 8  
PRAŠIČE, težke od 100 do 130 kg, prodam. Drago Turk, Brod 25, Podbočje. 9  
KOMBINIRKO, širine 150, tudi debelinka, ter starejšo poravnalko s krožno žago prodam. Jože Grubar, Gor. Vrhpolje 77, Sentjerneje. 10  
DALMATINCE vrhunskih staršev, stare 12 tednov, prodam. ☎ (061)852-137 ali (061)861-634. 13  
OJAJEVALEC BELL, 2 x 300 V, z zvočniki, prodam. ☎ (068)56-003. 29  
PRAŠIČA, težkega 120 kg, krmiljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)42-298. 31  
MLADO KRAVO sivko ter prašiča, težkega 160 kg, prodam. ☎ 73-327. 35  
SEMENSKI KROMPIR dezire, jerala, ukana in sante prodam. Dostavim na dom. Eržen, Zg. Bitnje 41, Žabnica, ☎ (064)312-056. 38  
RAZLIČNE ZBIRKE KNJIG in priročnike prodam. ☎ 26-312, popoldan. 40  
OSEM HRASTOVIH obdelanih stebrov za kozolec in ves drug uporaben hrastov les prodam. Anton Spehek, Ločna 32, Novo mesto. 41

**razno**

V CENTRU Novega mesta najemem poslovni prostor v prtiličju. ☎ (061)13-73-032. 1  
POSLOVNE PROSTORE prodam ali dam v najem. V Ragov log 1, Novo mesto, ☎ 22-262. 24

**službo dobi**

KAVA BAR PRI SLONU išče pridno in urejeno dekle za delo v strežbi. ☎ (068)25-901, dopoldan in (068)22-748, popoldan. 17  
ŽELITE ob svojem poklicu zaslužiti 3.000 ATS? Firma Stabert, mednarodna trgovina, kličite na ☎ (0608)62-983, od 18. do 20. ure! 32  
TAKOJ ZAPOSILIM šoferja kamiona. ☎ 42-350, zvečer. 37  
FLORIDA - dobro plačano delo na ameriških potniških ladjah za natarcarje (-ice), starost od 19 do 30 let, znanje angleščine. ☎ (068) 25-841. 43

**SATELITSKE ANTENE**

Že od 469 DEM Na obroke 064-421-108 064-422-585 0609-617-778 Sat trade d.o.o.

**AVTOSERVIS MURN**

Resljeva 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

**STELSAT d.o.o. ANTENSKI SISTEMI**

CPB13,68280 BRESTANJICA,(0608)70-465 SAT.ANTENE Z MONTAŽO ŽE ZA 439DM

**SALON RENATA**

Nega in podaljševanje nohtov žensko frizerstvo RENATA ŠTIH tel. 068/28-138 Jedinščica 18, Novo mesto Vesel božič in srečno 1994!

**NOVO V KRŠKEM**

ANDREJA d.o.o. Posredujemo pri prodaji in nakupu nepremičnin od 9. — 17. ure, tel.: (0608) 70-416

**LERAN d.o.o**

Novo mesto, Lebanova 24  
Prodajamo:  
— hiše v Novem mestu in okolici, Smolenji vasi, Prečni, Stopičah, na Otočcu, v Jurki vasi, Podborštu pri Trebnjem, Trebnjem, Sentjerneju in na Raki pri Krškem  
— stanovanja v Novem mestu, Trebnjem, Krškem in Črnomlju  
— trgovino z mešanim blagom v obratovanju v Novem mestu  
— gostinski objekt v obratovanju v Vrčicah pri Semiču  
— parcele za gradnjo v Potoku pri Novem mestu, Žužemberku, Stopičah, na Trški gori, Selih pri Dolenjskih Toplicah in v Semiču  
— kmetije v Trsteniku pri Mirni, Raztezu pri Brestanici in Podborštu pri Trebnjem  
— vikende na Golušniku, Gačah, Semiču, Lebstanu pri Škocjanu, Zaloki nad Šentrupertom, Šmavru, Tanči gori, Srednji vasi pri Črmošnjicah in na Brezovici pri Metliki  
— kmetijska zemljišča in gozdove v Novem mestu na Brodu, Stopičah, Gor. Težki vodi, Ravniku pri Šentrupertu, Mokronogu, Brezju pri Raki, Koritih pri Dobriču in na Trški gori  
— v najem oddamo stanovanje v Novem mestu, pisarne na Glavnem trgu, poslovne prostore v Gotni vasi, Sentjerneju, v okolici Dol. Toplice (gostilno in za druge dejavnosti), Kostanjevici in drugod  
Tel.: (068) 22-282 (od 8. do 18. ure)

**NOGAVICE ZA KRČNE ŽILE**

vseh kompresij in modelov  
Nudimo tudi ortopedske oporne in grelne izdelke za hrbtenico, kolena, ramena, gležnje ipd.  
KRISTAL v zdravilišču Šmarješke Toplice tel. (068) 73-230, int. 419 42-318.  
Delovni čas: od 13. do 18. ure.

**FRANCOZ NAD FRANCOZI**

PEUGEOT SPC TERZIN SERVISNO PRODAJNI CENTER

Peugeot 405 po stari ceni. Dobava takoj. tel./fax. (068) 44-533 Obrtna cona, 68210 Trebnje

**FREECOM SAT antene**

za satelite ASTRA ali vrtljive avtomatske za 5 satelitov. Nismo najcenejši, smo najkvalitetnejši!

ANTENE MARKO GERDEN d.o.o. tel. (068) 44-129, Trebnje.

**RAČUNALNIŠKI INŽENIRING**

— finančno-informativni sistem  
— materialno poslovanje  
— veliko drugih računovodskih programov  
ter prodaja, inštalacije in servisiranje računalniške opreme in prodaja programskih paketov svetovnih proizvajalcev  
(Podrobne informacije na telefon: (063) 27-217 fax: (063) 28-511 (Zlatko Gruber)

**»PRODAJALCI TEKSTILA POZOR«**

Na atraktivni lokaciji v novem poslovnem centru — Novi trg v Novem mestu — odpiramo večjo trgovino z žensko in moško konfekcijo.

**Iščemo večje število spsobnih prodajalcev.**

Plačamo dobro. Pisne prijave s kratkim opisom dosedanjega dela pošljite na naslov BAS, d.o.o., Dol. Kamence 90, pod šifro »RAZ-PIS.«



Znižanje celotnega programa zimske obutve od 5—15% in predsezonsko znižanje pomladanske obutve do 30%  
Odrpito vsak dan od 9.—12. in od 15.—19. ure, ob sobotah od 9.—12. ure.

**adriatik**

PODJETJE ZA TRGOVINO, TURIZEM IN PROMET d.o.o.

68250 BREŽICE Valvazorjeva 37 Tel./Fax 0608/62-220 Mobilitel 0609/612-999

Prodaja vozil: ROVER, OPEL, SEAT, VW, AUDI, ŠKODA

**AVTO CENTER RENAULT BOGDAN KRAŠNA ŠKOCJAN 22**

Tel./fax. (068) 76-270



**NOVO NOVO NOVO**

R-5; 1,4; 60 KM, CATAL. že za 1.073.812 SIT  
R-CLIO; vsi modeli; dobava takoj  
R-TVINGO; dobava takoj.  
• Celoten RENAULT program  
• Kvaliteten in zanesljiv servis  
• Leasing  
• Staro za novo  
• Krediti

Pokličite nas, ali še bolje, pride v Škocjan!

**RAČKA, d.o.o.**

68000 Novo mesto tel/fax: (068)21-058 računalniški sistem

**VALILNICA HUMEK**

Sprejemamo naročila za enodnevnice piščance, bele, težke, rjave in grahaste nesnice.  
Inf. po tel. (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto.

**AVTOŠOLA IDA d.o.o. Črnomelj**

Desinec 1/a; tel.: 068-52-098 organizira

**RAČUNALNIŠKO VODENI TEČAJ**

cestno-prometnih predpisov A, B in C kategorije v Metliki. Pričetek tečaja bo v petek, 7. 1. 1994, ob 17. uri v prostorih SŠTU-Beti Metlika. Predhodna prijava ni potrebna. Se priporočamo!

**TRGOVSKO PODJETJE ZRNO d.o.o.**

VAM NUDI PO ZELO UGODNI CENI UMETNA GNOJILA:

1. NPK 15-15-15 = 1.120,00 SLT VREČA
  2. NPK 8-26-26 = 1.310,00 SLT VREČA
  3. NPK 7-20-30 = 1.250,00 SLT VREČA
  4. KAN = 890,00 SLT VREČA
- Možna dostava na dom!  
Inf. tel.: 0608/75-086, 0609/616-666

**SALON RENATA**

Nega in podaljševanje nohtov žensko frizerstvo RENATA ŠTIH tel. 068/28-138 Jedinščica 18, Novo mesto

**TELEVIZIJA NOVO MESTO**

vaš kanal s Trdinovega vrha na kanalu 41

**vsak dan ob 19. in ob 21. uri NOVICE,**

vsak torek ob 20. uri CELOVEČERNI FILM In NOVICE ob 21.30

vsako soboto tedenski pregled OD SOBOTE DO SOBOTE in mladinska oddaja MKC TV

vsak ponedeljek po NOVICAH ŠPORTNI PREGLED

**DOLENJSKI LIST**

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 100 tolarjev; naročnina za 1. trimesečje 1.300 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 2.600 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti. OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.600 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 3.200 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.800 tolarjev. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB-Dolenjska banka, d.d., Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefon 322-898. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Računalniški časopisni stavek Dolenjski list Novo mesto, p.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

**ZAHVALA**

Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje, skrb za nas, ati, to je bilo tvoje življenje. Ljubil si naš dom, vse naše ljudi, ne bomo pozabili, kako dober si bil ti.

V 57. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče in dida

**TONE VESELIČ**, gostilničar iz Podzemlja v Beli krajini

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrih sosedom, številnim prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi Gasilskemu društvom Podzemelj, Krasinec, Adlešiči, Pravutina, Zaluka, govornikom Marjanu Pezdircu, Jožetu Smuku in Mikulašu za poslovilne besede, cerkvenemu pevskemu zboru iz Metlike, Obrtni zbornici Metlika in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Mimica, hčerki Andreja in Silva z možem Jožetom ter vnukinji Kristina in Barbara



**MANA**

turistična agencija  
Partizanska 7, Novo mesto  
tel. (068) 321-115, 28-136

• Če bi Francozi v 18. stoletju imeli sindikate, jim ne bi bilo treba izumiti giljotine. (G. Miklič)

• Dostojanstvo človeka obstaja v možnosti izbire. (Frisch)

• Čistike naj bodo hitre in krvave. (Talleyrand)

• Starih krivic in neenakosti ne bi smeli ponavljati z novimi. (Havel)

**POGREBNE STORITVE**  
**SORJA ROVAK**

Stritarjeva 2, 68000 Novo mesto  
Tel.: 068/21-134

V trenutkih,  
ko se srečujete  
z izgubo  
svojih najbližjih,  
vam stojimo ob strani mi.  
Nudimo vam kompletne storitve  
v zvezi s pokojniki!  
Dežurna služba 0.—24. ure.  
068/21-134, 20-373



Tiho je odšel od nas

**STANE  
PEČAVAR**

upok. ing. gozd.

Od njega smo se poslovili na ljubljanskih Žalah.

Žalujoci: žena Zdravka, otroci Bojan, Dušan in Nena z družinami, bratje in ostalo sorodstvo

Ljubljana, 5. januar 1994



ZAHVALA

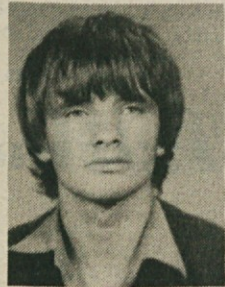
V 61. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, stric in brat

**IVAN  
PLEŠKO**

iz Otočca

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in izraze sožalja, D in E izmeni Krke Novoterm, g. župniku, patronažni sestri in vsem sosedom. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi



ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega sina in brata

**BORISA  
ZUPANČIČA**

iz Srebrnič 14, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, delavcem Cestnega podjetja Novo mesto in vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Lepa hvala tudi g. župniku Lapu za opravljen pogrebni obred in besede slovesa ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njegovi



ZAHVALA

V 80. letu starosti je umrla naša teta

**AMALIJA  
VIPAVEC -  
VRANEŠIČEVA MALKA**

iz Tribuč 35

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so za pokojno darovali cvetje, sveče, nam izrekli sožalje in jo pospremili k zadnjemu počitku. Hvala sosedom, posebno Prijanovičevim, Darinki za besede slovesa, osebju DSO iz Črnomlja za trud in lajšanje trpljenja ter g. župniku iz Dragatuša za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

V SPOMIN

V ponedeljek, 10. januarja 1994, ob 15. uri bodo minila tri leta, odkar smo se še zadnjič na pokopališču Studenec pri Senvnici poslovili od naše mame, 66 - letne

**ANTONIJE TRAMTE**

rojene RIFELJ

iz Breške vasi 3, Šentjernej

Hvala vsem, ki na njenem grobu prižigate svečke.

Sin Cvetko Tramte (fotograf)  
Breška vas 3, Šentjernej

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljeneža

**BORISA  
ANDRIJANIČA**

mr. ph.

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo vsem njegovim krkašem, osebju Doma starejših občanov v Novem mestu, ki so z vso pozornostjo in požrtvovalnostjo skrbeli zanj, posebej še plemeniti ženi gospe Lojzki Potrč, njegovima prijateljema g. Jožetu Pencu in g. Milošu Kovačiču za tople in izbrane besede slovesa, novomeškemu proštu g. Jožetu Lapu za svečano opravljen verski obred, šentjernejskemu oktetu za zapete žalostinke, častnim stražam in nosilcem praporov. Še enkrat vsem in vsakomur pristrčna hvala!

Žalujoci: njegova družina



ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 81. letu starosti zapustila ljubeča mati

**MARIJA  
CVELBAR**

rojena Zagorc

iz Kočarije 7 pri Kostanjevici

Ob boleči izgubi bi se radi iskreno zahvalili vsem, ki so nam stali ob strani, izrekli sožalje ter darovali cvetje in sveče. Posebno bi se radi zahvalili zdravniškemu osebju Nevropsihiatričnega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu, g. župniku za opravljen obred in pevcem za ganljivo zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Njeni: sinovi Franc, Jože, Mirko, Marjan in Tone z družinami, brat Ivan z družino, vnuki, pravniki ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Obstal je korak, utihnil je glas najinega dragega moža in očka

**BOGDANA  
MAZOVCA**

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste kakorkoli pomagali v teh najtežjih trenutkih, ko je izčrpan za večno zaspal.

Žena Majda s hčerko Simono

ZAHVALA

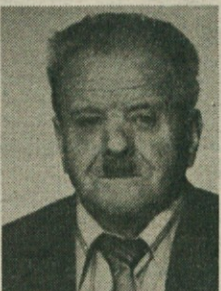
V 61. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**JOŽEF  
KRALJ**

Zastava 1 pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, podarili vence, cvetje in sveče ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja ZD Črnomelj, Bolnišnici Novo mesto, GG Črnomelj, Integralu Črnomelj, Damfoss kompresorju Črnomelj, Društvu upokojencev in g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi



ZAHVALA

Po hudi in težki bolezni nas je v 72. letu zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

**JOŽE  
KRESAL**

iz Trebnjega, Goliev trg 2

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje in sveče ter številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja dr. Humerju, Pljučnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, LD Dobrnič, Tonetu Perperju za poslovilne besede ter vsem članom zelene bratovščine, Društvu upokojencev Trebnje, Komunali Trebnje ter podjetju Presad Gabrovka. Hvala rogistom in pevcem ter g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

V globoki žalosti vsi njegovi



ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

**JOŽE  
MURGELJ**

iz Gor. Kamenc 4

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vaščanom za podarjene vence, cvetje, sveče, izrečeno sožalje ter vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, Zahvala tudi Splošni bolnici Novo mesto - Nevrološkemu oddelku, Žilnemu oddelku ter Domu starejših občanov Novo mesto. Hvala kolektivu Market Dolenjka, OŠ Bršljin, govorniku za poslovilne besede ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in teta

**TEREZIJA  
SAJE**

rojena Gliha

iz Trnja 3 pri Veliki Loki

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za podarjeno cvetje in izraženo sožalje ter vsem, ki ste našo mamo spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred ter pevcem iz Šentlovenca.

Žalujoci: vsi njeni



V SPOMIN

Draga mama,  
zdaj počivaš v tihi zemlji,  
saj ne moremo verjeti,  
da te več med nami ni.

9. januarja mineva leto solza in žalosti, ko nam je zahrbtna bolezen vzela našo drago mamo, staro mamo, babico, prababico, sestro in teto

**ANTONIJO  
UDVANC**

rojeno Mojstrovic

iz Dolenjega Maharovca 6

Hvala vsem, ki se je še spominjate

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi



ZAHVALA

Mrtvi niso mrtvi vsi,  
mrtvi živijo v nas in  
bodo drugič umrli  
z nami in v nas.  
(T. Pavček)

V 80. letu starosti je umrl oče, dedek in pradedek

**MIHAEL  
GORŠIN**

s Potov Vrha 38

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vaščanom za pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče, Domu starejših občanov za vso skrb in nego v času bolezni, pevcam za zapete žalostinke in g. patru Avguštinu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vnuk Milan z družino



Jože Gazvoda



Nekaterim ljudem je gorjanski Podgorje pač usojeno. Ali pa oni njemu. Jože Gazvoda iz Vinje vasi v podgorjski fari, katere meje se pokrivajo s krajevno skupnostjo, je že eden takih. Dokaj pogost prijimek Gazvoda v Podgorju kaže na to, da so njihovi predniki v te kraje prišli od drugod, a njihovi potomci so ponosni Podgorci. Če ne bi neki daljni Gazvoda pred stoletji prebežal pred Turki čez Kolpo, prekobilil Gorjancev in našel novega doma v Podgorju, krajevna skupnost Podgrad ne bi imela že več kot 20 let tako prizadnega in uspešnega predsednika, kot je Jože Gazvoda. "23. maja lani je bilo 20 let, kar sem postal predsednik," se natančno spominja datuma Jože, ki sta ga, da je "prevzel", nagovorila prejšnji predsednik Murn in tajnik Rauh. Takrat še ni imel 30 let, sedaj je pa prvih 50 že za njim. Gazvoda, izučeni čevljar, ki si je kot številni drugi Podgorci že zgodaj poiskal delo v IMV-ju (delavski avtobus, delo v izmeni, da lahko še doma kaj postoriš), se spominja še trdih časov v rodnem Podgorju, revščine in zaostalosti. Komaj 30 let je tega, kar je njegov oče dal 4 metre drv za star radio in so vraščeni hodili k njim poslušat, "kaj je radia rekla". "Ko sem se učil za čevljarja, sem stanovanj pri stricu v Straži, ker od tod ni vozil v mesto avtobus. Sedaj pa kmalu ne bo več, ko se že vsak v mesto raje pelje s svojim avtom..." Jože je postal predsednik, ni bilo v celi krajevni skupnosti, ki obsega 9 vasi, niti metra asfalta, transformator je bil

samo v Podgradu in v Mihovcu je električna svetica, kot bi sveča gorela. Sedaj imajo povsod asfalt, električna je, kot se spodobi, in z avtom se da priti iz njihovih krajev naravnost v sosednji Dolž. Pa vsaka vas ima vsaj nekaj telefonov, pošta pa jim dolguje še kakih 60 priključkov, samo morajo prej v dolini "porihati" tiste centrale in vode.

"Tako je pri nas, vsako stvar lahko naredimo, ljudje bojo zagrabili, če vidiš, da bo šlo. Za to pa mora biti sloga predvsem v vodstvu in pa dober gradbeni odbor. Je pa treba, preden kaj pride v Podgorje, pritisniti na desetine kljuk, hoditi od enega do drugega, prositi, prepričevati, dokazovati, kar naprej moraš biti na preži. Samo ne bi v Podgorje nič prišlo, bi šlo rajši mimo, pa še precej je takih, ki bi bili veseli, če bi šlo mimo nas." Kakšen tak se, tako kot povsod, najde tudi v domačih krajih. "Ni tako majhne vasi, da se ne bi našel kdo, ki zaradi metra starine ali zaraščene meje ne bi v vas pustil asfalta. Zgodb z ljudmi je toliko, da bi lahko roman napisal. Pa kaj češ, ljudje so taki in drugačni. So tudi taki, to naglas povem, da za koga ne bi naredil niti koraka. Pa kaj, ko ne moreš delati samo za tiste ta boljše. Če bi čakali, da se bo vse lepo ujelo, ne bi nikoli nič naredili in nič imeli. Vem, jaz vseh nimam rad, mene jih ima pa še manj. Ampak ko na koncu vse sešteješ, je pa le kaj pokazati! Ko je stvar narejena, smo pa vsi veseli, in tudi če je kdo komu kaj hudega rekel, je hitro pozabljeno. Mi smo taki ljudje. Glavno je, da se naše vasi ne praznijo več, ljudje, tudi mladi, živijo tukaj, nekaj se jih je celo vrnilo, imamo ceste, električno, telefon, uredili smo si hiše in sezidalci nove, pa še več bi gradili, če bi nam pustili. Podgorje živi!"

Tako je, kot je za Podgrajce rekel ravnatelj stopiške šole Lado Brulc: "Če se vi tam zgoraj kaj zmenite, to drži!" Zmenili so se tudi, da bo njihov predsednik Jože Gazvoda po dobrih 20 letih dela dobil plaketo občine. In jo je. A. BARTELJ



PRVI JE BIL DEČEK - Dobri dve uri po polnoči ga je rodila Belokranjka Alenka Lakner iz Bistrice pri Črnomlju. (Foto: J. Pavlin)



KLAVDIJA IN TJAŠA - Pod številko ena za letošnje leto so v brežiški porodnišnici vpisali Klavdijo Ban iz Brezine 64/ib in njeno hčerko Tjašo.

TIHOTAPIL VEČJO KOLIČINO STRELIVA

OBREŽJE - 28. decembra ob 10. uri so policisti na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje prišli Italijana, 52-letnega Roberta G., ki je tihotapil večjo količino streliva za lovske puške. V prtljžniku so v več potovalnih torbah našli 488 nabojev kal. 12, 230 nabojev kal. 20 in 175 nabojev kal.32. Tujec je moral za storjeni prekršek plačati 33.779 tolarjev kazni, odvzeli pa so mu tudi vse strelivo.

Letos sta prva Tonček in Tjaša

Oba nekaj po drugi uri - Mamici sta Alenka Lakner iz Bistrice pri Črnomlju in Klavdija Ban iz Brezine pri Brežicah - V Novem mestu lani 1332 porodov, v Brežicah 448

NOVO MESTO - Novo leto se je v novomeški porodnišnici pričelo z dečkom. Ob drugi uri in deset minut je 30-letna Alenka Lakner iz Bistrice pri Črnomlju povila 4210 gramov težkega in 54 centimetrov dolgega fantka Tončka. V porodnišnico so jo pripeljali ob 10. uri zvečer in babica Anica Kolar je bila ves čas zraven. "Napišite, da je Tonček, moj prvi otrok, zaželen in teško pričakovani. Kaj drugega me ne sprašujte", je dejala ob našem obisku.

Sicer silvestrska ekipa tudi to noč ni držala roke križem. Zadnja je v lanskem letu rodila Marija Avguštin iz Gorenje vasi pri Leskovcu. Deklica je njen tretji otrok. Ne smemo pozabiti zapisati imen članov novoletne ekipe, ki je pomagala na svet prvemu Belokranjcu v letu 1994. Vodila jo je dr. Mirjam Gradecki, babici sta bili Anica Kolar in Jovanka Markovič, dežurni sestri pa Andreja Berus in Jožica Zupančič. Zapišimo še to, da so imeli v novomeški porodnišnici v letu 1993 skupno 1332 porodov, med katerimi je bilo 684 dečkov, 11-krat pa so povili dvojčke.

Povedali so nam tudi to, da je stara porodničarka sedaj do kraja zasledena. Tačas je po sobah skoraj 50 porodnic, kar da slutiti, da Dolenjci ne bomo krivi za majhno nataliteto pri Slovencih, z novo porodnišnico pa se bo število med letom rojenih otrok skorajda gotovo dvignilo do števila 2000, kot je bilo to še pred leti. J. P.

letu, prvič pa je zajokala 1. januarja ob 2. uri in 21 minut. Drobceno črnolaso bitje, ki je ob rojstvu tehtalo 2,95 kilograma, je razveselilo mlado mamico, tudi osemnajstletno Klavdijo Ban iz Brezine pri Brežicah, in novopečenega očka Aleksandra. Klavdija je na dogodek čakala v porodnišnici že od 27. decembra. Obe s Tjašo se dobro počutita in čakata, da prideta v Brezino, kjer si družina ureja lastni domek. Klavdija je končala trgovsko šolo, pripravništvo pa bo nadaljevala po izteku porodniškega dopusta.

V minulem letu so zdravniki, babice in sestre brežiškega ginekološko-porodniškega oddelka pomagali pri 448 porodih. Rodilo se je 240 dečkov in 212 deklic, štirikrat so starši odnes-

li domov po dve štučki. V porodnišnici je iz leta v leto manj porodov, vendar kaže, da se bo zdaj število ustalilo. Še leta 1991 se je tu rodilo 626 dojenčkov, potem pa so Brežice prenehale prihajati porodnice iz bližnjih hrvaških krajev. V preteklem letu je v Brežicah rodilo samo 15 Hrvatice, od tega 5 samoplačnic in 10 mamice, ki so zaposlene v Sloveniji. Zanimivo je, da se je skoraj iznačilo število porodnic iz brežiške krške občine, saj so se v preteklih Krčanke bolj odločale za novomeško porodnišnico. Vse osebe porodniškega dela hkrati tudi na ginekološkem oddelku ter tako zagotavljajo ekonomičnost in upravičuje obstoj oddelka.

B. D.-G.

DOBRO JE VEDETI...

NOVOTEHNA TRGOVINA

UGODNA PONUDBA ELEKTRIČNEGA ROCNEGA ORODJA

V stanovanju je vedno kup stvari, ki jih je potrebno pridruti in popraviti. V Novotehni prodajalnah v Novem mestu, Trebnjem, Krškem in Metliki vam svetujemo: REŠITEV JE SAMO ENA. S PRAVIM ORODJEM BOSTE POSTAVILI STVARI (in tudi sebe) NA PRAVO MESTO. V ta namen so pripravili za vas izredno ugodno ponudbo Iskrinega električnega ročnega orodja. Posamezne artikale so znižali tudi do 60%, tako da lahko kupite:

- vrtnalce stroje od 6.912 SIT do 12.210 SIT,
- kotne brusilke od 10.281 SIT do 13.776 SIT,
- krožne žage za 14.400 SIT,
- stojala za vrtnalce stroje pa že za 10.728 SIT

NOVOTEHNA ANTHETON

Prisrčno vabljeni v Novotehne prodajalne!

Studio D in Dolenjskega lista

Zreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ANDREJU NAGODETU iz Borljul. Nagrajencu čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
- 1 (6) Beli božič - ANS. HENČEK
  - 2 (1) Ob sanjavi Krki - ANS. RUBIN
  - 3 (8) Se spominjaš življenja - SLOVENSKI ODMEV
  - 4 (2) Dober nasvet - ANS. MIRO KLINC
  - 5 (5) Kaj mi nuca planinca - ANS. ROM POM POM
  - 6 (3) Hej, sofer - ANS. VIGRED
  - 7 (4) Novo življenje - ANS. PETRA FINKA
  - 8 (7) Klic kukavice - ANS. SIMONA LAGNARJA
  - 9 (-) Ur'ca zamujena - ANS. STOPAR
  - 10 (9) Lepote Slovenije - HMELJARSKI INSTR. KVINTET

Predlog za prihodnji teden: Primi se za gumb - ANS. STOPAR

KUPON ŠT. 1

Glasmujem za \_\_\_\_\_

Moj naslov \_\_\_\_\_

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto



ZA JAJCE JE DALA ŽIVLJENJE - Čisto navadna kura je pri Štefaničevih v Podbočju znesla nenavadno jajce, ki bi po velikosti prej sodilo pod nojevo perje kot pod kurje. Rekord po velikosti in teži je uboga kokoš plačala z življenjem. Prijazna Štefaničeva Katarina je jajce prinesla pokazat v naše uredništvo, zraven pa postavila še navadno jajce, da bo velikost lažje primerljiva.

Z obeh strani Gorjancev

ANEKDOTE IN PRIKODE ZAPISAL JOŽE DULAR

**Butasti naj ostanejo doma**  
Šolskemu inšpektorju Janezu Šolmajerju se je v Suhi krajini, kamor je prišel nadzorovat šolski pouk, pokvaril moped. Zaman ga je skušal spraviti v tek. Ves obupan ga je prirnil na neko dvorišče in vprašal mladega fanta, še učenca, če zna kdo v vasi popraviti moped. Fant pa se je kar sam lotil popravila in ni trajalo dolgo, ko je motor spet vzgal. Ves začuden je Šolmajer vprašal spretnega fanta: "Le kje si se tega naučil? Saj hodiš menda še v šolo?" "Hodim." "Kam pa?" "Na Prévole." "Zakaj pa nisi danes v šoli?" je hotel vedeti Šolmajer. "Veste, tovarišica me rekla, da pride danes na šolo inšpektor, pa naj zato ta butasti ostanemo doma."

**Izgubljeni sin**  
Saj poznate svetopisemsko zgodbo o izgubljenem sinu, ki mu je oče zaklal tele, ko se je skesan vrnil domov. Pa je sin vavtovskiškega šolskega upravitelja Štularja pred zadnjo vojno študiral montanistiko na ljubljanski univerzi. Nekoč je med počitnicami odšel v Nemčijo, da v premogovniku spozna življenje tamkajšnjih rudarjev in si prisluži kako marko. Ko se je čez dva meseca vrnil, je sosed Janez dejal upravitelju: "Zdaj boste pa menda zaklali tele, ko se je izgubljeni sin vrnil?" "Tisto ravno ne," je odvrnil Štular, "kako kokoš bom pa že žrtvoval, ker se je vrnilo izgubljeno tele."

Živali v izrekih

Zbral: Bojan Ajdič

- Slaba novica ima peruti kot ptica
- Otrok je slavček v hiši.
- Riba mora plavati trikrat: v vodi, olju in vinu.
- Na psa priti...
- Denar govori, pes laja.
- Petelin najlepše zapoje na gnoju.
- Tresla se gora, rodila se miš.
- Vsak svojo kozo dere.
- Riba ribi grize rep.
- Sel je vodo nosil, pa je od želogi poginil.
- Volk malo hvale ve, ko ovco pojede.
- Starega konja se naučis jahati.
- Lahko je z tujimi rokami kače loviti.
- Da ima koza denar, gospa bi ji rekla.
- Bolečina je pes čuvaj.
- Pasji lajež ne sega do neba.
- Opica ostane opica, četudi nosi zlate okraske.
- Velike ribe žro male.
- Med kravami je vol opat.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Kako je s koledarjem Dolenjskega lista - Goljufajo s kurjavo - Črpalkarji in alkohol - Pohvala bolnišnici - Sokolski dom propada - Nedosledno poročanje

Včasih je ob koncu leta nosil koledar "vaš dimnikar", v sedanjih časih pa pride z Dolenjcem. Ampak ta naš koledar je po navadah kar malo podoban nekdanjemu Pavlihi; pride, če pride. Nekateri naročniki ga namreč s časopisom niso dobili. Ampak, to je treba takoj jasno in glasno povedati, ne po naši krivdi. Dolenjski list je dal tiskati toliko koledarjev, da bi jih moralo biti za vse, pa še malo več. Seveda to tistih, ki bi ga morali dobiti, a ga niso, prav nič ne briga. Zato so se nad tem kar pogosto pritoževali tudi v zadnjem lanskem "Haloju". No, kot je bilo že rečeno: kdor ni dobil koledarja, naj pride ponj v uredništvo ali pa nam to sporoči, in mu ga bomo poslali. Sicer pa ni čudno, da so naše koledarje jemali iz Dolenjca, ko so pa tako lepi. Pa še vsa imena imajo in praznike in lune mene...

ve ukrenejo. Jaz naj bi žrtvovala del vrta za čistilo napravo ob Kolpi, in to po najnižji ceni. Pod našim vrtom pa je najlepši koticček za kopanje. Ne, kdor je krivec za vse to, naj pa še nosi posledice!" se ne da gospa Vida. Oglasil se je naš bralec Jože iz Grosuplje in opisal način, kako lahko blagajnik hišnega sveta na lahek način pride do denarja. "Kurilo olje je po 30 tolarjev liter, ogrevanje računajo po 45 do 60 tolarjev za 1 m<sup>2</sup> stanovanja, pri 6.500 m<sup>2</sup> tako blagajniku, ko poravna vse stroške, ostane prek 100.000 tolarjev na mesec. Prav bi bilo, ko bi take primere malo prečesal tržni inšpektor."

Bralec Vide iz Bršljina je opozoril na napako v našem časopisu. "Pisalo je, da bo žeganje konj na Štefanje v Gorenji Stari vasi pri Šentjerneju, pa ni res, ker je zmeraj v Dolenji. To vem še posebej zato, ker je zavetnik tamkajšnje cerkve moj patron sv. Frančišek Ksaverij."

Anica iz Novega mesta ima bolj občutljiv nos. "Na dva metra si lahko zavohal dnoš (v četrtek, 23. decembra) popoldne delavca na Petrolovi črpalki, kako je smrdel od alkohola. Dobro, se bliža novo leto, ampak služba je služba, v taki, kjer imajo stalno opravka z ljudmi, bi morali pa še toliko bolj paziti. Če bi se kaj takega dogajalo tam, kjer jaz delam, bi vodilni hitro ukrepali!"

Anica Starič z Dobrave pa se trebanjskemu Rdečemu križu in še posebej dobri Prešernovi mami iz Nemske vasi v imenu starih ljudi iz teh krajev najlepše zahvaljuje, ker tako lepo skrbijo zanje.

70-letni C. K. iz Novega mesta je bilo že zelo hudo, saj je bila močno bolna. Potem pa so ji v novomeški bolnici z operacijo odstranili ledvične kamne in ji vrnilo zdravje. "Bog jim plačaji! Še posebej medicinskim sestram Andrejki in Sabini, ki sta še doma skrbeli zame. Je pa doma v bloku toliko težje. V našem bloku so sami hudiči, se z nobenim ne pogo-

varjam. Najhujša pa je neka punca nad mano, ki se je pred kratkim poročila in cele noči razbija. V eni noči je 4-krat vodo natočila v banjo. Zaradi tega sem padla v depresijo in moram jemati zdravila..."

Novomeščan Mito Počrvina se je v treh letih že tretjič oglasil na isto temo: novomeški Sokolski dom, ki pred očmi vseh žalostno propada. "Pred časom so razbili fasado, ko so napeljevali električno, pa tega do danes niso zakrpali, čeprav je v domu sedaj Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki bi moral najbolj skrbeti za to. Vsi se izgovarjajo na denar. Če bi tako ravnal kakšen navaden človek, bi pa vsi zagnali vik in krik in ga začeli preganjati!"

Oglasil se je naš bralec Jože Mihalič iz Petelinjke pri Potov Vrh. "Žena Ana ima 27 let delovne dobe, bila je snažilka pri Pionirju. 13.000 tolarjev ima pokojnine in so ji odmerili 3.000 tolarjev dohodnine, če pa ne bo plačala, da ji bodo odtrgali od pokojnine. Kje je tukaj pravica?" se razburja Jože, tudi sam upokojenec, ki je prej delal pri Avtu Kočevje.

Katarina Bahorič iz Pribincev pri Adlešičih pa bi rada javno pohvalila gospo dr. Špecovo iz črnomalskega zdravstvenega doma, ki je pokazala toliko človečnosti, ko so morali njeno mamo peljati v zdravstveni dom, prav tako medicinska sestra in sofer.

Šentjernejan Jože pa opozarja na nemarnost v Novem mestu. "Na Novem trgu, pri pošti, so naredili nove stopnice, a že več kot mesec dni strli ven del gumijaste cevi. Zanima me, kdo bo to popravil. Če bi jaz vzel, bi me hitro kdo kaj vprašal..."

J. V. iz Brežic pa ni prav, ker v eni prejšnjih številki našega časopisa niso bile navedene ocene in imena vinogradnikov za vseh 26 vzorcev mladih vin, ampak samo za 17. "Da bi človek vedel, kam gre lahko po dobro in bolj poceni vino. Oni ga prodajajo po 100 tolarjev, gostilničarji ga točijo pa po 400, in to slabšega!" A. B.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Priluhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.